เอกสารประกอบงานวันพลเมืองสงขลา ปี'64

"สงขลาปลอดภัยอย่างยั่งยืน (Songkhla Smart&Green)"

วันที่ 28-30 กันยายน 2564

ผ่านระบบประชุมทางไกล ระบบ Zoom Meeting และแบบ onsite

จัดทำโดย

คณะทำงานโครงการ

สนับสนุนโดย องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา สนง.คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ(สช.)

สารบัญ

	หน้า
เป้าประสงค์สำคัญ	3
กำหนดการวันพลเมืองสงขลา ปี ’64	7
1.สงขลาในสถานการณ์วิกฤตโควิด-19	14
2.การขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในวิกฤตโควิด-19	22
3.การจัดการสิ่งแวดล้อมยั่งยืนในวิกฤต-19	43
4.การดูแลสังคมเป็นสุขในวิกฤตโควิด-19	67
5.พัฒนาการการเมืองภาคพลเมืองสงขลา	92

เป้าประสงค์สำคัญ

Theme หลักของปี 2564 คือ Songkhla Smart&Green สงขลาปลอดภัยอย่างยั่งยืน

1) พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มาตรา 40 กำหนดให้มีการสนับสนุนการจัดสมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่และสมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (คสช.) กำหนด และตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) ร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่ได้พัฒนาและยกระดับการจัดสมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่โดยเฉพาะสมัชชาสุขภาพจังหวัดมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับพื้นที่ เริ่มต้นจากการร่วมค้นหาและกำหนดประเด็นสาธารณะที่เป็นจุดคานงัดของจังหวัด จากนั้นมีการพัฒนาเอกสารและข้อเสนอหรือร่างมติอย่างเป็นขั้นเป็นตอนโดยมีข้อมูลและวิชาการเป็นพื้นฐาน และนำเสนอในเวทีสมัชชาสุขภาพจังหวัดเพื่อหาฉันทมติเป็นนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพและกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนมติร่วมกัน แต่เนื่องจากเป็นกระบวนการใหม่ ภาคส่วนทางราชการและเอกชนจึงมีข้อจำกัดในการเข้าร่วมแตกต่างจากกระบวนการสมัชชาสุขภาพแห่งชาติที่มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องมากว่า 13 ปี

2) การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะระดับจังหวัด มุ่งเน้นการพัฒนาและขับเคลื่อนประเด็นที่เป็นปัญหาสำคัญของจังหวัดแตกต่างกันไปตามบริบทของพื้นที่ ซึ่งในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้มีการขับเคลื่อนประเด็นนโยบายต่างๆ ที่สอดคล้องกับวิกฤตโควิด-19 ทั้ง ในการป้องกันการแพร่ระบาด และการดูแลฟื้นฟูคุณภาพชีวิตผู้ที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤติโควิด-19 ที่ยังมีความสำคัญและควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ปัจจุบันจังหวัดสงขลาจัดอยู่ใน 29 จังหวัดพื้นที่สีแดงเข้ม มีผู้ป่วยสะสมตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2564 จำนวนทั้งสิ้น 19,985 ราย เสียชีวิต 113 ราย รักษาหายแล้ว 16794 ราย มีการฉีดวัคซีนเข็มแรก ร้อยละ 43.76 เข็มที่สอง ร้อยละ 14.41 เข็มสาม ร้อยละ 1.76 จากจำนวนเป้าหมายทั้งสิ้น 1,083,675 รายหรือ 70% (ข้อมูล ณ 30 สิงหาคม 2564)การรับมือการแพร่ระบาดในพื้นที่ จำแนกเป็นเขตเมืองที่มีการแพร่ระบาดสูงสุดได้แก่ อำเภอหาดใหญ่ อำเภอเมือง อำเภอสิงหนคร รูปแบบการแพร่ระบาดจากโรงงาน เริ่มกระจายไปสู่ครัวเรือน ชุมชนตามลำดับ

3) เพื่อให้เกิดการยกระดับกลไกและกระบวนการสมัชชาสุขภาพจังหวัดและมีการขับเคลื่อนมติ เกิดความสำเร็จเป็นรูปธรรมตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 จึงได้มีประกาศคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดและการสนับสนุนการจัดสมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่และสมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็น พ.ศ. 2563 โดยเน้นให้ สช. ร่วมกับภาคีเครือข่ายสนับสนุนให้มีการยกระดับการจัดสมัชชาสุขภาพจังหวัดที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม

ทั้งนี้จังหวัดสงขลา นับแต่ปี 2557 เกิดความร่วมมือภายใต้ 15 ภาคีบริหารจัดการ โดยมีองค์กรหลักๆ ได้แก่ จังหวัดสงขลา อบจ.สงขลา มูลนิธิในเครือของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ 5 มหาวิทยาลัย หอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมจังหวัด สมาพันธ์สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยว มูลนิธิชุมชนสงขลา ร่วมจัดทำ "วิสัยทัศน์สงขลา 2570" โดยมียุทธศาสตร์สำคัญได้แก่ *การสร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์ สิ่งแวดล้อมยั่งยืน และสังคมเป็นสุข* คณะทำงานได้นำยุทธศาสตร์ดังกล่าวมาใช้กำหนดทิศทางการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน ดำเนินการคู่ขนานกับยุทธศาสตร์จังหวัด บนฐานความร่วมมือกับองค์กรนิติบุคคลของภาคประชาสังคมใหม่ๆจำนวนมาก และตั้งแต่ปี 2560 ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ(สช.) ได้เริ่มกระบวนการ4P-w ระดับจังหวัด โดยการประสานงานของมูลนิธิชุมชนสงขลา ได้ชักชวนภาคีความร่วมมือในการพัฒนานโยบายสาธารณะจังหวัดสงขลาแบบมีส่วนร่วมบนฐานของปัญญา ทั้งภาครัฐส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาควิชาการ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม องค์กรชุมชน และมีการจัดทำแผนงานการพัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง โดยยึดหลักการบูรณาการความร่วมมือภายใต้ยุทธศาสตร์ร่วมดังกล่าว มีข้อสรุปที่จะเป็นจุดเน้นดำเนินการตามยุทธศาสตร์ของวิสัยทัศน์สงขลา 2570 ร่วมดำเนินการใน 3 รูปแบบ ได้แก่ ต่างองค์กรดำเนินการ ร่วมกันดำเนินการ และเสนอแนะเชิงนโยบาย โดยมีข้อตกลงในแต่ละปีจะมีการจัดเวทีสาธารณะร่วมกันภายใต้ชื่อ งานวันพลเมืองสงขลา แต่ละองค์กรความร่วมมือนำเสนอเป้าหมาย วัตถุประสงค์ แผนงานกิจกรรมที่จะดำเนินการในรอบปี จัดกลุ่มเชิงยุทธศาสตร์ แต่ละกลุ่มค้นหาเป้าหมายร่วม ความร่วมมือ นำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายไปปรับวิธีการทำงาน และนำต้นแบบรวมถึงผลที่ได้มานำเสนอในปีถัดไป โดยในส่วนที่ขบวนสมัชชาสุขภาพจังหวัดรับผิดชอบ จะมีประเด็นร่วมที่สำคัญในการขับเคลื่อนงานที่เป็นนโยบายสาธารณะ ประกอบด้วย 1.การส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ยุทธศาสตร์เศรษฐกิจสร้างสรรค์ 2.การจัดการขยะยุทธศาสตร์สิ่งแวดล้อมยั่งยืน 3.การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กลุ่มคนเปราะบางและยากลำบากยุทธศาสตร์สังคมเป็นสุข และได้ดำเนินการเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

- เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการดำเนินงานประเด็นยุทธศาสตร์สำคัญ ผนวกกับสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิดระลอกใหม่ คณะทำงานจึงนำเสนอแนวทางการดำเนินงานสมัชชาสุขภาพจังหวัดปี 2564-2565 ภายใต้แนวคิดหลัก "ปลอดภัย ต่อเนื่อง ยั่งยืน"
- สร้างความร่วมมือภาครัฐส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองท้องถิ่น ภาควิชาการ ภาคเอกชน และประชาสังคม ร่วมกันสร้างจุดทดสอบ Sandbox ระดับเมืองในจังหวัดสงขลาเพื่อนำไปสู่การผลักดันนโยบายที่บูรณาการเป้าหมายสำคัญ ได้แก่ มิติสุขภาพ-คนปลอดภัยลดการแพร่เชื้อและสูญเสียชีวิตจากโควิด มิติด้านเศรษฐกิจ-เปิดเมืองปลอดภัยให้เศรษฐกิจเดินหน้า ประชาชนพื้นที่ได้รับผลกระทบสามารถฟื้นฟูมีรายได้ และมิติด้านสังคม-กลุ่มเปราะบางได้รับการช่วยเหลือดูแล เยียวยา
- บูรณาการงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา/กองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพจังหวัดจังหวัดสงขลา สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(พอช.) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/กองทุนสุขภาพตำบล

สหภาพยุโรป สำนักงานนวตกรรมแห่งชาติ(สนช.) กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา(กสศ.) สถาบันการศึกษา หอการค้าจังหวัดสงขลา และเครือข่ายความร่วมมือ

- บูรณาการเครื่องมือ การจัดทำ Sandbox ผ่านธรรมนูญสุขภาพ ธรรมนูญลุ่มน้ำ ธรรมนูญตำบลน่าอยู่ การประเมินความเปราะบางของเมือง และกระบวนการสมัชชาสุขภาพจังหวัด

4) เพื่อให้เกิดการรับรู้และมีส่วนร่วมต่อเป้าหมายการดำเนินงานดังกล่าว จึงได้กำหนดจัดเวทีสาธารณะในงานวันพลเมืองสงขลา ประจำปี 2564 ในวันที่ 28-30 กันยายน 2564 ผ่านระบบประชุมทางไกล zoom Meeting โดยมีTheme หลักของปี 2564 คือ Songkhla Smart&Green สงขลาปลอดภัยอย่างยั่งยืน รองรับการแก้ปัญหาวิกฤตโควิด-19 รวมถึงนำเสนอผลการดำเนินงานในรอบปี 2564 ขององค์กรความร่วมมือที่ร่วมกันจัดงานวันพลเมืองสงขลาปี 2563 *เศรษฐกิจสร้างสรรค์ สิ่งแวดล้อมยั่งยืน และสังคมเป็นสุข* พร้อมกับการนำเสนอต้นแบบหรือตัวอย่างกิจกรรมที่สามารถสร้างการเรียนรู้ จุดประกาย และประสานเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาควิชาการ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน มาร่วมขับเคลื่อนเป้าหมายสร้างความร่วมมือในการขับเคลื่อนประเด็นสำคัญ และเสนอแนะเชิงนโยบายกับภาคียุทธศาสตร์ โดยเฉพาะสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการแพร่ระบาดของโควิด-19 ทั้งในการป้องกันการแพร่ระบาด และการดูแลฟื้นฟูคุณภาพชีวิตผู้ที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤติโควิด-19 อันเป็นประเด็นเร่งด่วนและสามารถบูรณาการร่วมกันทั้ง 3 มิติได้แก่ ประเด็น(Agenda) พื้นที่ (Area) และการทำงาน(Function)

เป้าหมายร่วม

มิติด้านสุขภาพ-คนปลอดภัยลดการแพร่เชื้อและสูญเสียชีวิตจากโควิด

มิติด้านเศรษฐกิจ-เปิดเมืองปลอดภัยให้เศรษฐกิจเดินหน้า ประชาชนพื้นที่ได้รับผลกระทบสามารถฟื้นฟูมีรายได้

มิติด้านสังคม-กลุ่มเปราะบางได้รับการช่วยเหลือดูแล เยียวยา

วิธีการ

องค์กรความร่วมมือสำคัญ ได้แก่ เครือข่ายคนรักเมืองสงขลาสมาคม อบต.ท่าข้าม เครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือก เครือข่ายแรงงานนอกระบบ สมาคมผู้บริโภคสงขลา สภาองค์กรชุมชนจังหวัดสงขลา เครือข่ายเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อมเพื่อสุขภาพจังหวัดสงขลา มูลนิธิชุมชนสงขลา เครือข่าย Node flagship(หน่วยจัดการระดับจังหวัด) สงขลา สมาคมอาสาสร้างสุข ชมรมเพื่อนช่วยเพื่อนคนพิการ สมาพันธ์ SME ไทยสงขลา ศูนย์อาสาสมัคร มอ. หัวหน้าหน่วยวิจัย มทร. กองทุนฟื้นฟูอบจ สงขลา มูลนิธิเรารักสงขลาเฉลิมพระเกียรติ สมาคมสมาพันธ์ธุรกิจท่องเที่ยว เครือข่ายอนุรักษ์และพัฒนาลุ่มน้ำภูมี เครือข่ายธรรมนูญตำบล

น่าอยู่ ร่วมกำหนดแนวทางจัดเวทีสาธารณะสร้างความร่วมมือพัฒนากระบวนการนโยบายสาธารณะทั้งในรูปแบบ onsite และ online ให้สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด

วันที่ดำเนินการ 28-30 กันยายน 2564 เป็นเวลา 2 วันกับอีก 4 ชม. จัดประชุมร่วมกันผ่านระบบประชุมทางไกล Zoom Meeting มีผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยน สร้างความร่วมมือและเสนอเชิงนโยบายจากภาคส่วนต่างๆ ห้องละ 100 คน พร้อมกับ live สดผ่านเพจต่างๆ โดยคาดว่าจะมีผู้รับชมต่อวัน 2000-3000 คน

โดยมีหัวข้อและประเด็นสำคัญดังนี้

1.ด้านสุขภาพ ร่วมขับเคลื่อนในหัวข้อ “สงขลาในสถานการณ์วิกฤตโควิด 19”

2.ด้านเศรษฐกิจ ร่วมขับเคลื่อนในหัวข้อ “การขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในวิกฤตโควิด-19”

3.ด้านสิ่งแวดล้อม ร่วมขับเคลื่อนในหัวข้อ “การจัดการสิ่งแวดล้อมยั่งยืนในวิกฤตโควิด-19”

4.ด้านสังคม ร่วมขับเคลื่อนตามหัวข้อ “การดูแลสังคมเป็นสุขในวิกฤตโควิด-19”

5.ด้านการเมือง ร่วมขับเคลื่อนตามหัวข้อ “สำนึกพลเมืองภาวะวิถีใหม่”

ผลที่ได้จากการจัดประชุม จะเป็นส่วนหนึ่งของความร่วมมือขององค์กรเครือข่ายต่างๆที่จะร่วมกันดำเนินการในปี 2565 และข้อเสนอเชิงนโยบายจะถูกส่งต่อไปยังหน่วยงานภาคียุทธศาสตร์ต่อไป

กำหนดการ วันพลเมืองสงขลา ปี’64

“สงขลาปลอดภัยอย่างยั่งยืน (Songkhla Smart&Green)”

วันที่ 28-30 กันยายน 2564 เวลา 13.00-16.00 น.(เฉพาะวันที่ 28 กันยายน)

ผ่านระบบประชุมทางไกล ระบบ Zoom Meeting และแบบ onsite

****

วันที่ 28 กันยายน 2564

เวลา	กิจกรรม	หมายเหตุ
12.30-13.00 น.	เตรียมพร้อมก่อนการเปิดกิจกรรมผ่านระบบประชุมทางไกล Zoom Meeting	คณะทำงาน, Host
13.00-13.30 น.	ทักทายนำเข้ากิจกรรมโดยสมาคมศิลปินพื้นบ้านจังหวัดสงขลา กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วม โดย คุณชิต สง่ากุลพงศ์ ประธานสมัชชาสุขภาพจังหวัดสงขลา ● ผู้แทนด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ดร.สมพร สิริโปราณานนท์ ● ผู้แทนด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืน คุณสินธพ อินทรัตน์ ● ผู้แทนด้านสังคมเป็นสุข ดร.วิสุทธิ์ บิลล่าเต๊ะ พิธีกร อรุณรัตน์ แสงละออง	ผู้เข้าร่วมผ่านระบบ zoom 200 คน Live ผ่านไปยังเพจต่างๆ ผู้ชม 1000-2000 คน
13.30-14.00 น.	พิธีเปิดงานวันพลเมืองสงขลา ปี ‘64 ● VTR “10ปีความร่วมมือมูลนิธิชุมชนสงขลากับองค์กรบริหารส่วนจังหวัดสงขลา” ● คุณชิต สง่ากุลพงศ์ ประธานสมัชชาสุขภาพจังหวัดสงขลากล่าวรายงานวัตถุประสงค์ ● นายไพเจน มากสุวรรณ์ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา กล่าวเปิดงาน “การสนับสนุนองค์กรภาคพลเมืองมีส่วนร่วมในการพัฒนาจังหวัด”	
14.00-15.00 น.	องค์กรความร่วมมือนำเสนอผลการดำเนินงานในรอบปี 2564	

	(องค์กรละ 3 นาที) 1.มูลนิธิเรารักสงขลาเฉลิมพระเกียรติ 2.อบต.ท่าข้าม 3.ทต.ปริก 4.Node flagship สสส.สงขลา • **ด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์** 5.หอการค้าจังหวัดสงขลา 6.มทร.ศรีวิชัย รัตภูมิ 7.ภาคีคนรักเมืองสงขลาสมาคม 8.สมาคมสมาพันธ์ธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา 9.สมาพันธ์เอสเอ็มอีไทยจังหวัดสงขลา 10.สมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนสงขลา 11.เครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืน • **ด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืน** 12.เครือข่ายอนุรักษ์และพัฒนาลุ่มน้ำภูมี 13.สมาคมพิทักษ์สิทธิชุมชนเขาคูหา 14.เครือข่ายเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อมเพื่อสุขภาพ • **ด้านสังคมเป็นสุข** 15.มัสยิดบ้านเหนือ 16.กองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพจังหวัดสงขลา 17.สภาองค์กรชุมชนจังหวัดสงขลา 18.มูลนิธิคนช่วยคน 19.มูลนิธิเพื่อนหญิง 20.สมาคมสวัสดิการภาคประชาชนสงขลา 21.สมาคมคนพิการจังหวัดสงขลา 22.สมาคมอาสาสร้างสุข 23.สมาคมผู้บริโภคจังหวัด 24.เครือข่ายแรงงานนอกระบบ 25.ชมรมเพื่อนช่วยเพื่อนคนพิการจังหวัดสงขลา	

	26.ศูนย์จัดการอาสาสมัคร มอ. 27.Wonder Vaiiey Internationl School กล่าวขอบคุณโดยสมาคมศิลปินพื้นบ้านจังหวัดสงขลา	
15.00-16.30 น.	**สงขลาในสถานการณ์วิกฤตโควิด-19** ● สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยผู้แทนสาธารณสุขจังหวัดสงขลา ● การรับมือโควิด-19 ในสงขลา **"เปิดเมืองปลอดภัยอย่างยั่งยืน Hatyai Sandbox Plus"** โดย ดร.สมพร สิริโปราณานนท์ ดร.ไพโรจน์ ชัยจิระธิกุล ● **"ชุมชนจัดการตนเองรับมือโควิดอำเภอจะนะ"** นพ.สุภัทร ฮาสุวรรณกิจ ● **"บทบาทของท้องถิ่นในการรับมือโควิด"** นายกกอง จันทร์สว่าง ทม.สิงหนคร ● ข้อเสนอแนะความร่วมมือการรับมือวิกฤตโควิด-19 ● ให้ข้อเสนอแนะและสรุปความโดย รศ.ดร.จุฑารัตน์ สถิรปัญญา	

วันที่ 29 กันยายน 2564

เวลา	**กิจกรรม**	**หมายเหตุ**
08.30-09.00 น.	เตรียมพร้อมก่อนการเปิดกิจกรรมผ่านระบบประชุมทางไกล **Zoom Meeting**	คณะทำงาน, Host
09.00-10.30 น.	**"การขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในวิกฤตโควิด-19"** ทักทายนำเข้ากิจกรรมโดยสมาคมศิลปินพื้นบ้านจังหวัดสงขลา นำเสนอสถานการณ์ปัญหาและตัวแบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ใน จ.สงขลา ● **"iGreensmile Platform ส่งวัตถุดิบอาหารปลอดภัย"** โดย ภาณุมาศ นนทพันธ์ เครือข่ายเกษตรสุขภาพจังหวัดสงขลา ● **"OneChat local life Platform ส่งอาหารเมืองหาดใหญ่"** โดย สมาพันธ์เอสเอ็มอีไทยสงขลา ● **"ส้มจุกปลุกชีวิตคนจะนะ"** โดย อะหมัด หลีขาหรี วิสาหกิจชุมชนส้ม	ผู้เข้าร่วมผ่านระบบ zoom 100 คน Live ผ่านไปยังเพจต่างๆ ผู้ชม 1000-2000 คน

	จุกจะนะ ● **“แผนขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวพื้นที่พิเศษลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา พื้นที่จังหวัดสงขลา”** โดยสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนสงขลา	
10.30-12.00 น.	แนวทางความร่วมมือ และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ในเรื่อง**เศรษฐกิจสร้างสรรค์: เศรษฐกิจฐานราก** “การเชื่อมโยงระบบอาหาร” “การส่งเสริมเกษตรอัตลักษณ์” “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ/เชิงวัฒนธรรม” ให้ข้อเสนอแนะโดย ดร. สินาด ตรีวรรณไชย คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มอ. ดำเนินรายการโดย ชาคริต โภชะเรือง	
12.00-13.00 น.	พัก รับประทานอาหาร	
12.30-13.00 น.	เตรียมพร้อมก่อนการเปิดกิจกรรมผ่านระบบประชุมทางไกล **Zoom Meeting**	
13.00-14.00 น.	**"การจัดการสิ่งแวดล้อมยั่งยืนในวิกฤตโควิด-19"** ทักทายนำเข้ากิจกรรมโดยสมาคมศิลปินพื้นบ้านจังหวัดสงขลา นำเสนอสถานการณ์ปัญหาและต้นแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมในสงขลา ● **“การมีส่วนร่วมของชุมชนควบคุมการเผาขยะกรณีโรงไฟฟ้าพลังงานจากขยะ”** โดย ดร.เริงชัย ตันสกุล ● **“สวนผักคนเมือง on Zoom”** โดยสวนผักคนเมืองหาดใหญ่ ● **“เปลี่ยนขยะเป็นกองบุญ ตำบลโคกม่วง”** โดย ทต.โคกม่วง ดำเนินรายการโดย ชาคริต โภชะเรือง	ผู้เข้าร่วมผ่านระบบ zoom 100 คน Live ผ่านไปยังเพจต่างๆ ผู้ชม 1000-2000 คน ผสมผสานกับ onsite
14.00-16.00 น.	● แนวทางความร่วมมือ และข้อเสนอแนะเชิง**นโยบายสิทธิชุมชนกับนโยบายสาธารณะ** **"10 ปีธรรมนูญลุ่มน้ำภูมี"** โดยนางวันดี นวนสร้อย เครือข่ายอนุรักษ์และพัฒนาลุ่มน้ำรัตภูมี **“10 ปีเขาคูหา”** โดยนายเอกชัย อิสระทะ สมาคมพิทักษ์สิทธิเขาคูหา การแก้ปัญหากัดเซาะชายฝั่งหาดม่วงงาม โดยนายอภิศักดิ์ ทัศนี กลุ่ม Beach For Life **อภิปราย เสนอแนะ แลกเปลี่ยน**	ผสมผสานกับ onsite

	พิธีกร โดยสนธยา แก้วขำ ไทยพีบีเอส ให้ข้อเสนอแนะและสรุปความโดย ดร.นฤทธิ์ ดวงสุวรรณ	

วันที่ 30 กันยายน 2564

เวลา	**กิจกรรม**	**หมายเหตุ**
08.30-09.00 น.	เตรียมพร้อมก่อนการเปิดกิจกรรมผ่านระบบประชุมทางไกล **Zoom Meeting**	คณะทำงาน, Host
09.00-10.00 น.	**ห้องที่ 1 "การดูแลสังคมเป็นสุขในวิกฤตโควิด-19"** ทักทายนำเข้ากิจกรรมโดยสมาคมศิลปินพื้นบ้านจังหวัดสงขลา นำเสนอสถานการณ์ปัญหาและกิจกรรมต้นแบบ ● **"ปิ่นโตตุ้มตุ้ยช่วยคนจนเมือง"** โดย บุณย์บังอร ชนะโชติ ศูนย์บ่อยางพึ่งพาตนเอง ● **"แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตรายบุคคล"** โดย สุดสวาท สังข์น้อย อบต. คูหา ● **"iMedCare ระบบดูแลผู้อยู่ในภาวะพึ่งพิงที่บ้าน"** โดย ดร.แสงอรุณ อิสระมาลัย คณะพยาบาลศาสตร์มอ. ● **"ระบบฐานข้อมูลกลางคนพิการ ผู้สูงอายุ คนยากลำบากและเปราะบางทางสังคมจังหวัดสงขลา"** โดยกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพจังหวัดสงขลา	ผู้เข้าร่วมผ่านระบบ zoom 100 คน Live ผ่านไปยังเพจต่างๆ ผู้ชม 1000-2000 คน
10.00-12.00 น.	แนวทางความร่วมมือ และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย**"การเข้าถึงบริการสุขภาวะของกลุ่มประชากรเฉพาะ ในภาวะวิกฤตอย่างเป็นธรรม"** ● **การเข้าถึงสิทธิการป้องกัน รักษา ส่งเสริมสุขภาพ** ● **การแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยของกลุ่มเปราะบางทางสังคม** ● **การแบ่งปันอาหาร เครื่องนุ่มห่ม** ดำเนินรายการโดย ชาคริต โภชะเรือง ให้ข้อเสนอแนะและสรุปความโดย ผศ.ณัฏฐาพงศ์ อภิโชติเดชาสกุล	
	ห้องที่ 2 "สำนึกพลเมืองภาวะวิถีใหม่"	
08.30-09.00 น.	เตรียมพร้อมก่อนการเปิดกิจกรรมผ่านระบบประชุมทางไกล **Zoom Meeting**	

09.00-12.00 น.	**ห้องที่ 2 "สำนึกพลเมืองภาวะวิถีใหม่"**นำเสนอ ทักทายนำเข้ากิจกรรมโดยสมาคมศิลปินพื้นบ้านจังหวัดสงขลา ● นำเสนอข้อมูลความโปร่งใสและการทำงานของ ปปช.สงขลา โดยนายปุริมปรัช จันทร์หอม ● การดำเนินการในการซื้อสิทธิขายเสียงและกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน โดยกกต.สงขลา ● นำเสนอการทำงานของภาคประชาชนในการรณรงค์ต่อต้านการทุจริต ร่วมกับปปช. โดย นายประนอบ คงสม ชมรม STRONG จิตเศรษฐกิจพอเพียงต้านทุจริตจังหวัดสงขลา ● พลเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยนายเอกชัย อิสระทะ กลุ่มศิษย์ครูโถ การเมืองศูนย์บาท ● บทบาทของศูนย์พัฒนาการเมืองภาคประชาชน โดยนายสมนึก หนูเงิน ร่วมเสนอแนะความร่วมมือ เสนอเชิงนโยบาย ดำเนินรายการโดย ปิยะโชติ อินทรนิวาส	ผู้เข้าร่วมผ่านระบบ zoom 100 คน Live ผ่านไปยังเพจต่างๆ ผู้ชม 1000-2000 คน
12.00-13.00 น.	พัก รับประทานอาหารเที่ยง	
12.30-13.00 น.	เตรียมพร้อมก่อนการเปิดกิจกรรมผ่านระบบประชุมทางไกล **Zoom Meeting**	
13.00-14.30 น.	ผู้แทนห้องย่อย นำเสนอผลการประชุม และข้อเสนอเชิงนโยบายต่อจังหวัดสงขลา องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา และภาคีความร่วมมือ ทักทายนำเข้ากิจกรรมโดยสมาคมศิลปินพื้นบ้านจังหวัดสงขลา ● **การรับมือวิกฤตโควิด-19** ● **เศรษฐกิจสร้างสรรค์: เศรษฐกิจฐานราก** “การเชื่อมโยงระบบอาหาร” “การส่งเสริมเกษตรอัตลักษณ์” “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ/เชิงวัฒนธรรม” ● **สิ่งแวดล้อมยั่งยืน** "10 ปีเขาคูหา 10 ปีธรรมนูญลุ่มน้ำภูมี" และ ● **สังคมเป็นสุข** “การเข้าถึงบริการสุขภาวะของกลุ่มประชากรเฉพาะ ในภาวะวิกฤตอย่างเป็นธรรม” ● **การเมืองภาคพลเมืองในวิถีใหม่**	ผู้เข้าร่วมผ่านระบบ zoom 200 คน Live ผ่านไปยังเพจต่างๆ ผู้ชม 1000-2000 คน

	• **20 ปี การพัฒนากระบวนการนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม จ.สงขลา** โดยชาคริต โภชะเรือง ผู้ประสานงานสมัชชาสุขภาพจ.สงขลา ให้ข้อเสนอแนะและสรุปความโดย ดร.นฤทธิ์ ดวงสุวรรณ ผศ.ณัฏฐาพงศ์ อภิโชติเดชาสกุล พิธีกร ปลัดอภิชัย เกื้อก่อบุญ	
14.30-15.00 น.	พิธีปิด ให้ข้อเสนอแนะ ให้กำลังใจ โดย ผศ.ดร.ทพ.วีระศักดิ์ พุทธาศรี รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ(สช.) กล่าวปิด “ผู้ว่าในฐานะพลเมืองสงขลา” โดย ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา	

1

สงขลาในสถานการณ์วิกฤตโควิด-19

เป้าหมายร่วม

มิติด้านสุขภาพ-คนปลอดภัยลดการแพร่เชื้อและสูญเสียชีวิตจากโควิด

มิติด้านเศรษฐกิจ-เปิดเมืองปลอดภัยให้เศรษฐกิจเดินหน้า ประชาชนพื้นที่ได้รับผลกระทบสามารถฟื้นฟูมีรายได้

มิติด้านสังคม-กลุ่มเปราะบางได้รับการช่วยเหลือดูแล เยียวยา

ข้อเสนอมาตรการ

1.มีพื้นที่ปฏิบัติการร่วมกันขององค์กรความร่วมมือภาคส่วนต่างๆ รับมือวิกฤตโควิด-19 ระดับเมือง ครอบคลุมมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ทั้งในช่วงก่อนเกิด ขณะเกิดปัญหา และหลังเกิดปัญหา สามารถบูรณาการร่วมกันทั้ง 3 มิติได้แก่ ประเด็น(Agenda) พื้นที่ (Area) และการทำงาน(Function) มีทั้งเมืองขนาดใหญ่มีพื้นที่ครอบคลุมหลายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเมืองขนาดเล็ก ขึ้นอยู่กับบริบทของปัญหาและศักยภาพที่จะเชื่อมโยงด้วยกัน อาทิ เมืองหาดใหญ่ เมืองสงขลา เมืองพะตง เมืองปาดังเบซาร์ เป็นต้น

2.ให้มีกลไกกลางในการประสานเชื่อมโยง ประเมินความเปราะบางของเมืองที่กำลังเผชิญวิกฤตโควิด-19 กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงาน กิจกรรมเร่งด่วน

3.พัฒนาระบบสนับสนุนสำคัญร่วมกัน ได้แก่ ข้อมูลกลาง กองทุนกลาง

4.สร้างเครือข่ายความร่วมมือส่งต่อความช่วยเหลือ เชื่อมโยงทรัพยากรต่อกัน อาทิ อาหาร สิ่งของอุปโภคบริโภค ความรู้ เป็นต้น

5.การสื่อสารทางสังคม รายงานข้อเท็จจริง ลดความสับสน

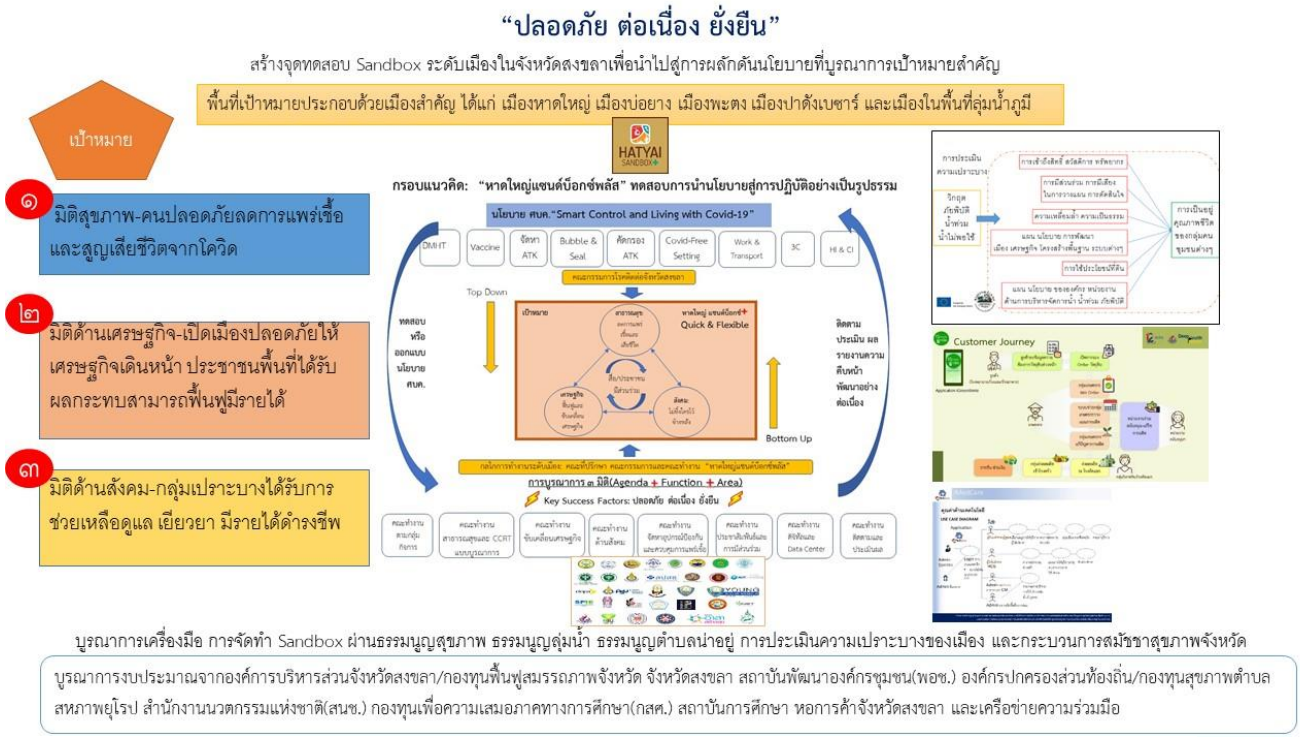

กรณีตัวอย่าง

Hatyai Sandbox Plus

โครงการ Hatyai Sandbox Plus เกิดขึ้นมาจากความคิดริเริ่มของภาคเอกชน นำโดยหอการค้าจังหวัดสงขลา สมาพันธ์เอสเอ็มอีไทยสงขลา มูลนิธิชุมชนสงขลา และเทศบาลนครหาดใหญ่ ภาคประชาสังคม ภาครัฐ ภาควิชาการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สาธารณสุขจังหวัดสงขลาและจังหวัดสงขลา ซึ่งล้วนตระหนักได้ว่าต่างมีความเป็นหุ้นส่วนและเจ้าของเมืองหาดใหญ่ จึงต้องการมีส่วนร่วมกับเทศบาลนครหาดใหญ่ในการแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่กำลังส่งผลกระทบทั้งทางด้านสุขภาพ เศรษฐกิจและสังคมอย่างหนักชนิดที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน โดยใช้พื้นที่เมืองหาดใหญ่เป็นจุดทดสอบปฏิบัติการ (Sandbox) แต่ละภาคส่วนร่วมกันจัดการตนเอง สร้างความไว้วางใจกันและกัน มีการบูรณาการร่วมกันสมดุลระหว่างด้านสาธารณสุข เศรษฐกิจ สังคม นำตัวแบบการรับมือน้ำท่วมหาดใหญ่(ACCCRN)มาปรับใช้เพื่อนำผลสำเร็จไปสู่การผลักดันนโยบายเปิดเมืองอย่างเป็นทางการต่อไป

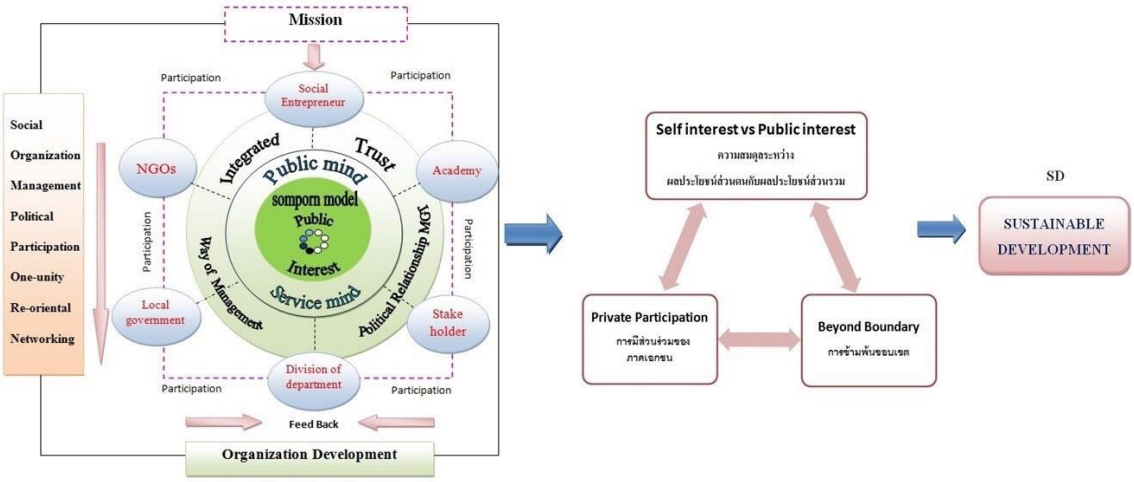

ทีมประเมินสถานการณ์โควิดอำเภอหาดใหญ่

ทีมอาสาจากสายสุขภาพ(รพ.หาดใหญ่ มอ.สสอ.) เศรษฐกิจ(หอการค้า สมาคม สมาพันธ์ SME สมาคมโลจิสติกและขนส่ง) สังคม(มอ. สมาคมอาสาสร้างสุข มูลนิธิชุมชนสงขลา) เมืองหาดใหญ่ร่วมกันประเมินสถานการณ์ ระดมแนวคิด ความร่วมมือเสริมหนุนการทำงานของสสอ.หาดใหญ่ในการรับมือโควิดระลอก 4 ร่วมประเมินสถานการณ์ มองภาพอนาคตเพื่อรับมือโควิดในพื้นที่หาดใหญ่ ภายใต้สถานการณ์ที่ระบบสาธารณสุขรับมือเต็มกำลังแล้ว วัคซีนจำเป็นต้องเน้นในกลุ่ม 507 หรือ508 คือ ผู้มีอายุ 50 ปีขึ้นไป และกลุ่มโรคเรื้อรัง 7-8 กลุ่มโรค ขณะที่ด้านเศรษฐกิจรอวันนับถอยหลัง และด้านสังคมมีผู้ต้องการความช่วยเหลือในปัจจัย 4 เพิ่มขึ้นทวีคูณ และมองตรงกันว่าโควิดยังจะอยู่กับเราอีกยาวนาน จำเป็นจะต้องเปลี่ยนแนวคิดให้สามารถอยู่ร่วมกับโควิดให้ได้

สถานการณ์การแพร่ระบาด ภาพรวมระดับจังหวัดตั้งแต่เมษายนจนถึงปัจจุบันมีผู้เสียชีวิต 82ราย (สิงหาคม 2564) อยู่ในหาดใหญ่ 20 รายเฉลี่ยเดือนละ 4-5 คนต่อเดือน โดยอยู่ในกลุ่มอายุเกิน 60 และเป็นกลุ่มเสี่ยง 7 โรคอันตราย และไม่ได้ฉีดวัคซีน การแพร่เชื้อปัจจุบันอยู่ในระดับครอบครัว สถานที่ทำงาน และเริ่มพบกลุ่มผู้ป่วยที่สอบสวนโรคแล้วไม่ทราบว่าติดเชื้อมาจากไหน ขณะที่การตรวจเชื้อเชิงรุกในพื้นที่ชุมชนแออัด 2 แห่งพบว่า มีผู้ติดเชื้อน้อย ประเมินได้ว่ากลุ่มเสี่ยงส่วนใหญ่ได้ถูกนำเข้าสู่ระบบการรักษาแล้ว

ทีมประเมินสถานการณ์ว่าภายใน 2 ปี เรายังต้องอยู่กับโควิด ดังนั้นจำเป็นต้องปรับแนวคิดการจัดการพร้อมวิเคราะห์กลุ่มเสี่ยงซึ่งปัจจุบันยังเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยสัมพันธ์กันทั้งผู้ป่วยจากคลัสเตอร์โรงงานขนาดใหญ่ กลุ่มที่เดินทางกลับบ้าน นำเชื้อไปสู่ครอบครัว ชุมชน และได้รับเชื้อกลับไปกระจายในโรงงาน ขณะที่การคัดกรองเชิงรุก ในชุมชนบ้านพักรถไฟ พบผู้ป่วยเพียง 6 คนจากการตรวจ 6-700 คน จำเป็นต้องตรวจสอบผลการตรวจจากชุดตรวจ ATK ก่อนที่จะดำเนินการต่อไป

โครงการ Hatyai Sandbox Plus มีวัตถุประสงค์สำคัญดังนี้

1. เพื่อทดสอบและเป็นต้นแบบ การแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ตามนโยบาย ศบค.

2. เพื่อทดสอบและเป็นต้นแบบ การสร้างกลไกการเปิดเมืองอย่างยั่งยืน โดยรักษาสมดุลด้านสาธารณสุข เศรษฐกิจและสังคม

3. เพื่อออกแบบกลไก กระบวนการและมาตการที่เหมาะสมสำหรับการเปิดเมืองอย่างยั่งยืน

โดยมีเป้าหมายสำคัญ 3 ประการด้วยกัน คือ

1.ด้านสาธารณสุข:ต้องการลดการแพร่เชื้อและเสียชีวิต

2.ด้านเศรษฐกิจ: ให้มีการฟื้นฟูและขับเคลื่อนเศรษฐกิจได้อย่างต่อเนื่อง

3.ด้านสังคม: ชุมชนปลอดภัย เราจะไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

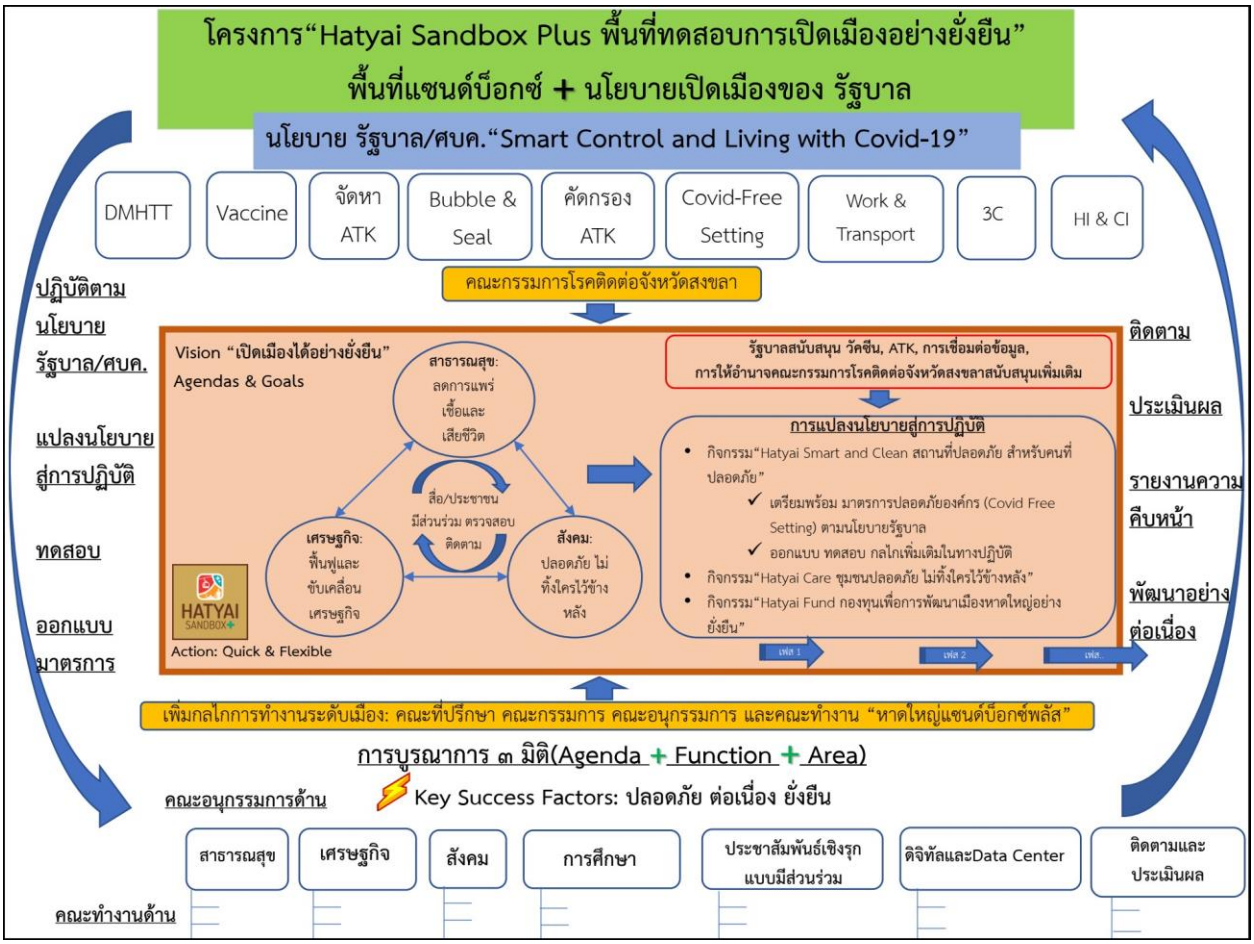

โดยมีกิจกรรมแรกที่เริ่มดำเนินการ คือ *Hatyai Smart & Clean สถานที่ปลอดภัย สำหรับคนที่ปลอดภัย* นำ 6 ร้านอาหารและเครื่องดื่มเฟสที่ 1 ประกอบด้วย 1.ร้านอาหารไทยเจ๊เล็ก 2.ร้านทัศปัณเบคชอป 3.ร้านเลอริช 4.ร้านป่ายาง 5.ร้านกาแฟพันธุ์ไทย สาขา(เขต 8) 6.ร้านสะหวา มาตรการสร้างความปลอดภัยจะเป็น New Nornal Service ตัวอย่างต้นแบบพื้นที่

สถานบริการ มีการให้บริการแบบ new Normal มีการคัดกรองสถานะสุขภาพ(Health profile)ในส่วนผู้ใช้บริการ เจ้าหน้าที่ พนักงาน สถานประกอบการ จะต้องผ่านการฉีดวัคซีนอย่างน้อย 2 เข็ม และมีผลการตรวจเชิงรุก ATK ในรอบ 72 ชั่วโมง ให้มีจุดบริการ ATK center เชื่อมโยงการบริการตรวจ ATK ด้วยผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ผ่านการอบรมจนมั่นใจได้ว่าสามารถใช้อุปกรณ์อย่างถูกต้อง และสามารถบันทึกสถานนะสุขภาพลงใน Application OneChat ระบบจะรายงานผลแบบ realtime มีผู้ติดตามเฝ้าระวังและส่งต่อข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกรณีพบผู้ติดเชื้อ

กิจกรรม Hatyai Care *ชุมชนปลอดภัย ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง* โดยมีเป้าหมายระยะสั้น

1.ช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ในกลุ่มผู้ประกอบการหรือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากโควิด ทั้งคนหาดใหญ่ ประชากรแฝง กลุ่มแรงงานนอกระบบ กลุ่มยากจน เปราะบาง กลุ่มตกงาน จัดทำแคมเปญคูปองอาหารปันอิ่ม ทั้งอาหารปรุงสุก อาหารแห้ง ส่งเสริมการแบ่งปันช่วยเหลือคน "จนแจ๊กๆ" และเสี่ยงสูงที่ถูกกักตัวจากโควิด(HI) ผ่านแอพพลิเคชั่น OneChat พร้อมไรเดอร์ส่ง เพื่อให้ชุมชนที่ได้รับผลกระทบสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคง ร่วมกับชุมชนแออัดริมทางรถไฟ(เช่น ป้อมหก โชคสมาน ต้น

โด จันทร์วิโรจน์ ลงสำรวจช่วยเหลือกลุ่มคนได้รับผลกระทบ จัดระบบส่งต่อความช่วยเหลือ เช่น ส่งข้อมูลประสานขอวัคซีน จัดตั้งครัวกลาง ประสานให้เกิดกองทุนกลางของเมือง

2.สร้างงาน สร้างรายได้ ให้กับประชาชนที่ว่างงาน รับสมัครผู้ดูแลที่บ้าน(Home care giver) เข้าสู่ระบบการดูแลผู้อยู่ในภาวะพึ่งพิงที่บ้าน ของ iMedcare เพื่อลดช่องว่างการให้บริการผู้อยู่ในภาวะพึ่งพิงในเขตเมือง และได้รับการพัฒนาศักยภาพผ่านหลักสูตรที่มีมาตรฐาน ประสานส่งต่อผู้ผลิตอาหารสุขภาพ วัตถุดิบผลิตอาหารสุขภาพ จากเกษตรกรรอบพื้นที่เมืองหาดใหญ่เข้าสู่โรงครัวโรงแรม โรงพยาบาล ร้านอาหาร สร้างรายได้ ฟื้นฟูเศรษฐกิจในกลุ่มเกษตรกรและแรงงานนอกระบบ

เป้าหมายระยะยาว สร้างจุดประสานงาน มีระบบข้อมูลกลาง(Data center)ที่สะท้อนความต้องการการช่วยเหลือโดยบูรณาการงานข้อมูลจากแต่ละองค์กร (ONeChat/iMed@home/TPMap/JHCIS ฯลฯ) นำเสนอในรูปแบบที่เข้าถึงได้ง่าย เช่น แผนที่(Gogle map) รายงานข้อมูลสำคัญ เพื่อประกอบการจัดทำแผนอย่างมีส่วนร่วม พัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในพื้นที่ 9 ชุมชนต้นแบบ

ตัวอย่าง “สะหวา” ร้านอาหารพื้นบ้าน เป็นหนึ่งในร้านนำร่องที่เข้าร่วมกิจกรรม Hatyai Smart & Clean สถานที่ปลอดภัย สำหรับคนที่ปลอดภัย ภายใต้โครงการ Hatyai Sandbox Plus

โดยพนักงานในร้านและลูกค้าที่มานั่งรับประทานอาหารต้องได้รับการฉีดวัคซีน Covid-19 หรือตรวจคัดกรองด้วยชุดตรวจหาเชื้อโควิด-19 แบบ Antigen Test Kit (ATK) ภายใน 72 ชั่วโมงเท่านั้น ส่วนลูกค้าที่ไม่เข้าตามเงื่อนไขที่กำหนด สามารถสั่งอาหารกลับไปทานที่บ้านได้

ก่อนเข้ารับบริการ ลูกค้าสามารถตรวจสอบมาตรการการให้บริการของทางร้าน ผ่านแอปพลิเคชัน OneChat ง่ายๆ แค่เดินผ่านเซนเซอร์ ATK Screening ข้อความจะแสดงสถานะของคุณโดยอัตโนมัติ ว่าคุณอยู่ในสถานะใด ถ้าหากไม่มีผลการตรวจ แอป OneChat จะแนะนำสถานที่ตรวจ ATK ให้

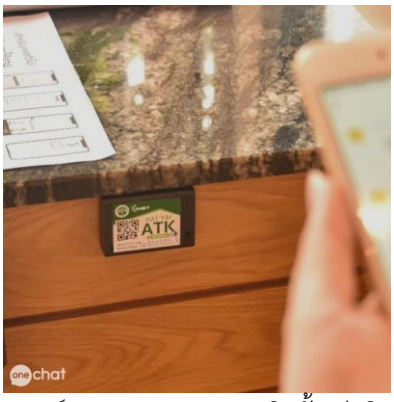

จุดสแกนเซนเซอร์ ATK Screening จะติดตั้งอยู่บริเวณหน้าร้าน

เมื่อเดินผ่านจุดเซนเซอร์ ระบบจะแสดงสถานะผ่านแอป OneChat ในมือถือของลูกค้า

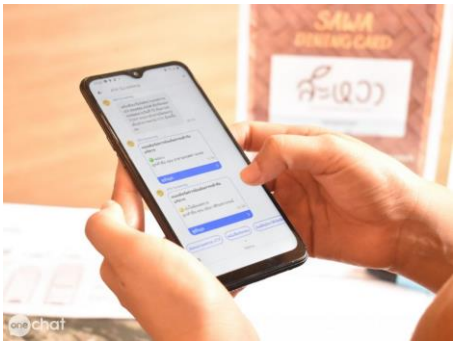

ในส่วนของร้าน จะแสดงชื่อและสถานะของลูกค้า ทางร้านสามารถกดอนุญาติหรือปฏิเสธได้ ตามสถานะและเงื่อนไขในการเข้ารับบริการของทางร้าน

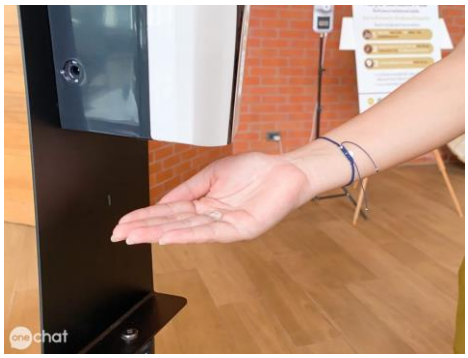

ล้างมือด้วยเจลแอลกอฮอล์และตรวจวัดอุณหภูมิก่อนเข้ารับบริการภายในร้าน

เพียงเท่านี้ก็สามารถเข้าใช้บริการร้านอาหาร ตามนโยบายของโครงการ Hatyai Sandbox Plus สถานที่ปลอดภัย สำหรับคนที่ปลอดภัยได้แล้ว

2

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในวิกฤตโควิด-19

เป้าหมายร่วม

มิติด้านสุขภาพ-คนปลอดภัยลดการแพร่เชื้อและสูญเสียชีวิตจากโควิด ส่งเสริมการใช้สมุนไพร ภูมิปัญญาท้องถิ่นรับมือโควิด

มิติด้านเศรษฐกิจ-เปิดเมืองปลอดภัยให้เศรษฐกิจเดินหน้า ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก เกษตรอัตลักษณ์ เกษตรสุขภาพ อาหารปลอดภัย มีระบบเชื่อมโยงผู้ประกอบการท้องถิ่น

มิติด้านสังคม-ประชาชนพื้นที่ได้รับผลกระทบสามารถฟื้นฟูมีรายได้

ด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์

เศรษฐกิจสร้างสรรค์ต้องมีความมั่นคงทางอาหาร รักษาสิ่งแวดล้อม และมีรายได้เพียงพอ เป้าหมายเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากเครือข่ายเกษตรของชุมชนให้เกิดความยั่งยืน นำไปสู่การสร้างรายได้ผ่านการท่องเที่ยว การเชื่อมโยงกับชุมชน หน่วยงานและภาคีต่าง ๆ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นรายได้ชุมชน การขับเคลื่อนควรให้ทุกภาคีเข้าใจแผนงาน ว่าจะได้อะไร จึงจะเกิดความยั่งยืน รวมถึงให้คนรุ่นใหม่เห็นความสำคัญ และสร้างความร่วมมือบูรณาการร่วมกันทั้งภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม

ข้อเสนอปี 63

เป้าหมาย	แนวทางการดำเนินงานปี 2564	องค์กรความร่วมมือ/องค์กรหลัก
<u>**นิยาม**</u> เศรษฐกิจระดับบุคคลที่มีความมั่นคงทางอาหาร มีสุขภาวะดี รักษาสิ่งแวดล้อม	**1. การยกระดับเกษตรสุขภาพสู่เศรษฐกิจฐานราก** – ตลาดอาหารสุขภาพ	– สนง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัด – สำนักงานเกษตรจังหวัด – สำนักงานพัฒนาที่ดิน

ภายใต้รายได้ที่เพียงพอ ส่งผลต่อเศรษฐกิจระดับชุมชนและจังหวัด **<u>เป้าหมาย</u>** 1.เกษตรสุขภาพที่ยั่งยืน สู่การท่องเที่ยวที่สร้างรายได้อย่างเพียงพอ 2. Songkhla creative city of gastronomy การยกระดับการเกษตรวิถีภูมิปัญญาคนสงขลา สู่เกษตร 4.0 และสร้างระบบฐานข้อมูลกลาง	- แหล่งเรียนรู้ - การพัฒนาท่องเที่ยวเชิงเกษตร/อาหาร - ลดรายจ่ายเสริมรายได้/สร้างงานสร้างอาชีพ - ต้นกล้า/เมล็ดพันธุ์ - การแปรรูป/เพิ่มมูลค่า - ร้านอาหาร - มาตรฐาน PGS **2. ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์/เกษตรยั่งยืน** - ข้าว ผัก ผลไม้ ไข่ไก่ สวนยาง ปัจจัยการผลิต ประมง street fisheries market ปลากะพงหอย - คลังอาหารในครัวเรือน - อาหารปลอดภัย - ต้นกล้า/เมล็ดพันธุ์ - การพัฒนาระบบฟาร์มตัวอย่าง - ส่งเสริมระบบสวนยางยั่งยืน พืชร่วม พืชแซมยาง - สมุนไพร - พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่/เยาวชนคนหนุ่มสาว - การอนุรักษ์และฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่น	- สำนักงานประมงจังหวัด - เครือข่าย YSF - สสจ. - รพ.หาดใหญ่ - Node flagship สสส.สงขลา - เครือข่ายเกษตรสุขภาพจังหวัดสงขลา - มูลนิธิชุมชนสงขลา - บ.ประชารัฐฯสงขลา - เครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนสงขลา - ศูนย์เรียนรู้กสิกรรมไทยบ้านภูลิตา - สมาพันธุ์เกษตรกรรมยั่งยืนสงขลา - ทต.พะตง - อบต.ปากรอ - ทม.ปาดังเบซาร์ วิ - วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา ม.ทักษิณ - วิทยาลัยชุมชน - ธนาคารเมล็ดพันธุ์ - ธกส.ภาคใต้ตอนล่าง - วิสาหกิจชุมชนอาเซียนอาศรมบ้านหูแร่ - เครือข่ายแรงงานนอกระบบ - กลุ่มเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนบ้านหลบมุม ตำบลพะตง - เทศบาลตำบลโคกม่วง อ.คลองหอยโข่ง - ชุมชนท่องเที่ยวเขาคูหา อ.รัตภูมิ - สมาคมเครือข่ายสุขภาพผู้สูงอายุจังหวัดสงขลา

		- เครือข่ายเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียงอำเภอรัตภูมิ - ท่องเที่ยวสวนลุงใหญ่และเครือข่าย - กลุ่มเกษตรกรรมยั่งยืน - เครือข่ายเกษตรนาหว้า อ.จะนะ

<u>ข้อเสนอเชิงนโยบายปี 63</u>

เป้าหมายเพื่อไปสู่สงขลามหานครเกษตรอินทรีย์ / สงขลาเมืองสร้างสรรค์ด้านอาหาร (Songkhla creative city of gastonony)

เจตนารมณ์ เราจะยกระดับภาคการเกษตรไปสู่ภูมิปัญญาและเกษตร 4.0 คนสงขลาต้องมีเอกลักษณ์ มีภูมิปัญญาตามแบบของคนสงขลา โดยใช้หลักคิด “ทำได้ขายเป็นเน้นเครือข่าย” ผ่านช่องทางออนไลน์ แอพพลิเคชั่น มีแบรนด์ของคนสงขลา ขายแล้วเข้ามาสู่ชุมชนสู่คนสงขลา และมี Platform เชื่อมโยงระบบอาหารของคนสงขลา มีการริเริ่มใหม่ๆ เช่น ตลาดรถเขียว เป็นเดลิเวอรี่ ใช้ฐานข้อมูล มีการอนุรักษ์และเชิดชูภูมิปัญญา เช่น ส้มหัวจุก ปลากระบอก เหนียวดำ ฯลฯ พร้อมยกระดับกองทุนปัจจัยการผลิต และพัฒนาทะเลสาบสงขลาเพื่อให้เป็นต้นทุนในการผลิต

มาตรการ

1. มีแผนงานส่งเสริมเกษตรและอาหารสุขภาพระดับจังหวัด (การผลิต/ปัจจัยการผลิต มาตรฐาน การตลาด ผู้ประกอบการ/การถ่ายทอดความรู้/เครือข่าย)
2. ยกระดับวิสาหกิจชุมชน การถ่ายทอดความรู้ รูปแบบการผลิต/การตลาด ยกระดับการเกษตรวิถีภูมิปัญญาคนสงขลา สู่เกษตร 4.0 เชื่อมโยงทุนทางสังคม ทุนทางทรัพยากร ทุนวัฒนธรรมไทยจีนมลายู ภูมิปัญญาท้องถิ่น และผู้ประกอบการรุ่นใหม่ สร้างเอกลักษณ์และคุณค่า “ หย่อม ย่าน บ้าน เมือง เมืองเก่า เขาป่านาเล “ เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวชุมชน/การท่องเที่ยวเกษตร สร้างเครือข่ายเชื่อมโยงพื้นที่ให้เป็นหนึ่งเดียว
3. เชื่อมโยงเครือข่าย ขยายฐานการผลิตที่เพียงพอจากระดับครัวเรือน กลุ่ม เครือข่าย วิสาหกิจชุมชน มีมาตรฐาน(GAP,PGS ฯลฯ) มีระบบข้อมูลกลางระดับจังหวัด APP:GREENSMILE
4.มีศูนย์จำหน่ายสินค้าชายแดนและเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรต่าง ๆ ทั้งจังหวัด
5.มีกองทุนพัฒนาเมืองสงขลาเพื่อร่วมขับเคลื่อน
6.ยกระดับการท่องเที่ยวเกษตร ท่องเที่ยวชุมชนให้เป็นที่รู้จักทั้งในระดับท้องถิ่น จังหวัด ระดับประเทศและระดับโลก.ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยวของชุมชน

กรณีตัวอย่าง

Platform Green Smile

ภาพรวมโครงการ

จากปัญหาด้านสุขภาพของผู้บริโภคที่มีต้นเหตุมาจากอาหารที่มีการปนเปื้อนสารพิษ ทำให้ความต้องการอาหารปลอดภัยเพิ่มสูงทวีคูณ ขณะเดียวกัน กลุ่มเกษตรกรที่ทำการเกษตรและผลิตอาหารปลอดภัย พบว่ามีปัญหาในการวางแผนการผลิตและจัดส่งผลผลิต ซึ่งปัจจุบันประสบปัญหามีวัตถุดิบไม่เพียงพอ และไม่ต่อเนื่อง ขาดการรวมกลุ่ม กลุ่มเกษตรกรปลูกผลผลิตแบบแยกส่วน ต่างคนต่างทำ ขณะตลาดวัตถุดิบอาหารปลอดภัย หน่วยงานภาครัฐที่มีนโยบายในการรับซื้อวัตถุดิบปลอดภัย อาทิ โรงพยาบาล โรงเรียน เป็นต้น โดยมีการสั่งซื้อวัตถุดิบล่วงหน้า จากผู้ค้า ซึ่งส่วนใหญ่แล้ว ไม่สามารถที่จะจัดหาวัตถุดิบอาหารปลอดภัยได้อย่างเพียงพอและต่อเนื่อง จึงมีการซื้อวัตถุดิบจากตลาดสดซึ่งมีการผลิตจากเกษตรกรนอกพื้นที่ มีการปนเปื้อนสารพิษจากกระบวนการผลิต จากปัญหาดังกล่าวหากสามารถบริหารจัดการห่วงโซ่วัตถุดิบอาหารปลอดภัยขึ้นมาได้ เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรสามารถทำการผลิตวัตถุดิบอาหารปลอดภัย ให้แก่หน่วยงานที่ต้องการได้ตลอดทั้งปีผ่านระบบตลาดล่วงหน้า

Platform Green Smile สร้างระบบเชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิต และสนับสนุนการเกษตรและผลิตอาหารสุขภาพแบบครบวงจร (ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ) เพื่อช่วยให้กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์และอาหารปลอดภัยจำนวนมากในพื้นที่สามารถรวมกลุ่มและทำแผนการผลิต ให้เพียงพอกับความต้องการ ซึ่งผู้ซื้อ(โรงพยาบาล โรงแรม ร้านอาหาร โรงเรียน) จะเป็นผู้เปิดรับวัตถุดิบล่วงหน้า ทำให้สามารถนำข้อมูลดังกล่าว มาวางแผนเพาะปลูก และแจกจ่ายแผนให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ต่างๆ ทำให้ทราบถึงเมล็ดพันธุ์หรือต้นกล้าที่จะใช้ ปุ๋ยและวัสดุสิ้นเปลืองต่างๆ รวมถึงการบริหารความเสี่ยงในการเพาะปลูกให้แก่กลุ่มเกษตรกรอีกด้วย โดยมีการนำเทคโนโลยีที่ใช้ในการพัฒนาแพลตฟอร์มด้านการบริหารจัดการห่วงโซ่วัตถุดิบอาหารปลอดภัยในรูปแบบ Application ที่สามารถใช้งานในลักษณะ Matching ความต้องการวัตถุดิบอาหารปลอดภัยจากโรงพยาบาล กับ ความสามารถตอบสนองการผลิตของกลุ่มเกษตรกร ประกอบด้วย

1.) การจัดการฐานข้อมูลกลาง เก็บรวบรวมและประมวลผลข้อมูลเกษตรกรรายบุคคล www.communeinfo.com ส่งเสริมการรวมกลุ่ม การพัฒนามาตรฐานการผลิต GAP,PGS

2.) การจัดการวัตถุดิบอาหารปลอดภัยและการซื้อขายวัตถุดิบในตลาดล่วงหน้า นำเสนอข้อมูลความต้องการวัตถุดิบล่วงหน้า การสั่งจองวัตถุดิบล่วงหน้า การรวบรวมและส่งผลผลิต

3.) การวางแผนการผลิต ให้เกษตรกรรวมกลุ่มและวางแผนการผลิตร่วม การแก้ปัญหาการผลิต

4.) การรับส่งผลผลิต รวบรวมบรรจุภัณฑ์ ควบคุมคุณภาพ ณ จุดคัดแยก และส่งผลผลิตสู่โรงครัวของโรงพยาบาล

ทั้งนี้มูลนิธิชุมชนสงขลาในฐานะองค์กรพัฒนาเอกชน ได้พัฒนาระบบเบื้องต้น และเปิดใช้งานมาตั้งแต่ปี 2563 ต้องการต่อยอดการดำเนินงาน โดยพัฒนา Platform Green Smile สร้างระบบเชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิตร่วมกับเครือข่ายเกษตรสุขภาพจังหวัดสงขลา และหน่วยงานสำคัญ ได้แก่ คณะกรรมการเขตสุขภาพเพื่อประชาชน เขต 12 สนง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา และเครือข่ายสมัชชาสุขภาพจังหวัดในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง 7 จังหวัดและธนาคารเพื่อเกษตรและสหกรณ์ ฝ่ายกิจการสาขาภาคใต้ตอนล่าง ทำให้มีศักยภาพที่จะผลิต วางแผนการผลิต การตลาด/การทำแผนธุรกิจ ได้รับมาตรฐานอาหารปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ (GAP,ออร์แกนิคไทยแลนด์,PGS) นำเสนอข้อมูลห่วงโซ่การผลิตของตน และทำงานร่วมกับลูกค้าในส่วนของโรงพยาบาล โรงแรม ร้านอาหารเพื่อจัดส่งวัตถุดิบอาหารปลอดภัยไปถึงมือผู้บริโภคเข้าถึงผลผลิตที่เพียงพอ และมีการรับรองความปลอดภัย ปราศจากสารไล่แมลง ยาปราบวัชพืชปนเปื้อน และสนับสนุนการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัดที่มีปัญหาต่างคนต่างทำให้สามารถประสานทรัพยากรวางแผนการสนับสนุนได้ตรงความต้องการ

จัดเป็นระบบบริหารจัดการแพลตฟอร์มด้านการบริหารจัดการห่วงโซ่วัตถุดิบอาหารปลอดภัยในรูปแบบ Application ที่สามารถใช้งานในลักษณะ Matching ความต้องการวัตถุดิบอาหารปลอดภัยจากโรงพยาบาล กับ ความสามารถตอบสนองการผลิตของกลุ่มเกษตรกร โดยแพลตฟอร์มจะประกอบด้วย 1.การจัดการฐานข้อมูลกลาง 2.การจัดการวัตถุดิบอาหารปลอดภัยและการซื้อขายวัตถุดิบในตลาดล่วงหน้า 3.การวางแผนการผลิต 4.การรับส่งผลผลิต เพื่อให้สามารถบริหารจัดการข้อมูลที่ถูกต้อง และตอบสนองความต้องการของตลาดวัตถุดิบอาหารปลอดภัย และสนับสนุนเกษตรกรผู้ผลิตผัก ผลไม้ ข้าว ส่งวัตถุดิบไปถึงผู้บริโภคผ่านโรงพยาบาล โรงแรม ร้านอาหาร และอำนวยความสะดวกให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างให้ทำงานร่วมกันบน Platform เดียวกัน

ความแตกต่างระหว่างสิ่งที่มีอยู่แล้วในปัจจุบันกับแนวคิดหรือเทคโนโลยีใหม่ที่ใช้ในโครงการ

รายการ	ปัจจุบัน	แนวคิดที่ใช้ในโครงการ
1.การจัดการฐานข้อมูลกลาง	มีฐานข้อมูลเกษตรกรของหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระบบในกระดาษ หรือเป็นไฟล์ดิจิตอล และเป็นเพียงข้อมูลพื้นฐาน ต่างคนต่างทำ หลากหลายรูปแบบ ยังไม่มีระบบฐานข้อมูลกลางที่ทุกฝ่ายจะแชร์ข้อมูล และดูร่วมกัน	-ประสานเชิงนโยบายจัดตั้งคณะกรรมการระดับจังหวัด -มีระบบฐานข้อมูลกลางของเกษตรกรรายบุคคลและกลุ่มของพื้นที่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปสู่การจัดทำแผนงานระดับจังหวัดในการสนับสนุน -การรวมกลุ่มของเกษตรกร ทีมงานจะประสานหน่วยงานและร่วมกันดำเนินการ

รายการ	ปัจจุบัน	แนวคิดที่ใช้ในโครงการ
		รับรองมาตรฐาน(GAP,PGS) ดำเนินการผ่าน www.communeinfo.com และApplication GreenSmile *ดำเนินการไปแล้วในบางส่วน
2.การจัดการวัตถุดิบและการซื้อขายในตลาดล่วงหน้า	มีการดำเนินการกันเองระหว่างผู้ผลิต(ข้าว ผักผลไม้) กับลูกค้า(โรงพยาบาล/โรงแรม/ร้านอาหาร) หน่วยงาน ไม่สามารถบริหารจัดการวัตถุดิบร่วมกันในภาพรวมได้	การสั่งจองสินค้าล่วงหน้า เพิ่มโอกาสในการผลิตและจัดส่งวัตถุดิบให้ครอบคลุมปริมาณความต้องการ และบริหารปริมาณความต้องการร่วมกับเครือข่ายในแต่ละพื้นที่ อยู่ใน Platform
3.การวางแผนการผลิต	เกษตรกรทั่วไปไม่มีการบันทึกข้อมูลการผลิตที่เป็นปัจจุบัน หรือบันทึกในกระดาษ และพื้นที่การผลิตกระจัดกระจาย ผลผลิตที่ต้องการในตลาดมีความหลากหลาย แต่ไม่มีการบริหารจัดการร่วมกันในภาพรวม	ระบบวางแผนการผลิตของกลุ่ม การประสานของการสนับสนุนเพื่อลดต้นทุนปัจจัยการผลิตและสินเชื่อสนับสนุนการผลิต การติดตามการผลิต และระบบช่วยเหลือเกษตรกรแก้ปัญหาการผลิตอยู่ใน Platform
4.การรับส่งผลผลิต	ไปซื้อผลผลิตจากตลาดสด ที่ไม่สามารถรับรู้ที่มาและมั่นใจในคุณภาพได้ บางครั้งมีวิสาหกิจ/บริษัท/สหกรณ์คนกลางรวบรวมผลผลิตมาจัดส่งให้กับรพ.แต่ยังมีวัตถุดิบไม่เพียงพอ	Platform จะอำนวยความสะดวกในการบันทึกบัญชีผลผลิตของสมาชิกในกลุ่มที่มาจัดส่ง ณ โรงคัดแยก พร้อมระบบบันทึกการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการผลิต ณ โรงคัดแยก และการรับส่งผลผลิตไปยังลูกค้าพร้อมระบบรายงาน

รายละเอียดของแนวคิดหรือเทคโนโลยีใหม่ที่ใช้ในโครงการ

ขั้นตอนที่ 1.การจัดการฐานข้อมูลกลาง ระบบฐานข้อมูลกลางของเกษตรกรรายบุคคลและกลุ่มของพื้นที่ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ตำบล อำเภอ จังหวัด เขต และภาค ที่สามารถให้ภาคส่วนรัฐ ท้องถิ่น เอกชน วิชาการ เครือข่ายเกษตรกรเข้ามาใช้ในการทำงานส่งเสริมการผลิตและการตลาดเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพร่วมกัน โดยคณะกรรมการระดับจังหวัดที่จะมีการจัดตั้งร่วมกันในการบริหารจัดการ และเข้าใช้งาน platform www.communeinfo.com ผ่านระบบสมาชิกและอนุมัติสิทธิ์ในการเข้าถึงข้อมูลกลางตามอำนาจหน้าที่ของ user ข้อมูลที่ได้จะนำไปสู่การกำหนดนโยบายการส่งเสริมต่อไป

และใช้ Application Green Smile สนับสนุนการใช้ระบบข้อมูลกลางเป็นเครื่องมือส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรเกษตรอินทรีย์ สวนยางยั่งยืน ปศุสัตว์ ธนาคารต้นไม้ การทำแผนธุรกิจ และมีระบบ admin ของกลุ่มในการทำงานร่วมกับ platform กลุ่มนี้จะเน้นเกษตรกรมาตรฐาน PGS และรายย่อยสามารถใช้บริการได้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย

ระบบข้อมูลกลางจะเป็นพื้นฐานทำให้กลุ่มเกษตรกรสามารถรวมกลุ่มวางแผนการผลิต การขอมาตรฐานการผลิต GAP, PGS ฯลฯ การตลาด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปสู่การจัดทำแผนงานระดับจังหวัดในการสนับสนุน

ขั้นตอนนี้ มูลนิธิชุมชนสงขลาได้ดำเนินการมาก่อนแล้ว และเป็นส่วนที่มูลนิธิชุมชนสงขลาจะเป็นผู้รับผิดชอบและดำเนินการควบคู่กับแนวทางที่จะต่อยอดภายใต้โครงการนี้

www.communeinfo.com รายงานข้อมูลพื้นฐานเกษตรกรรายบุคคล (ดังรายละเอียดข้างต้น)

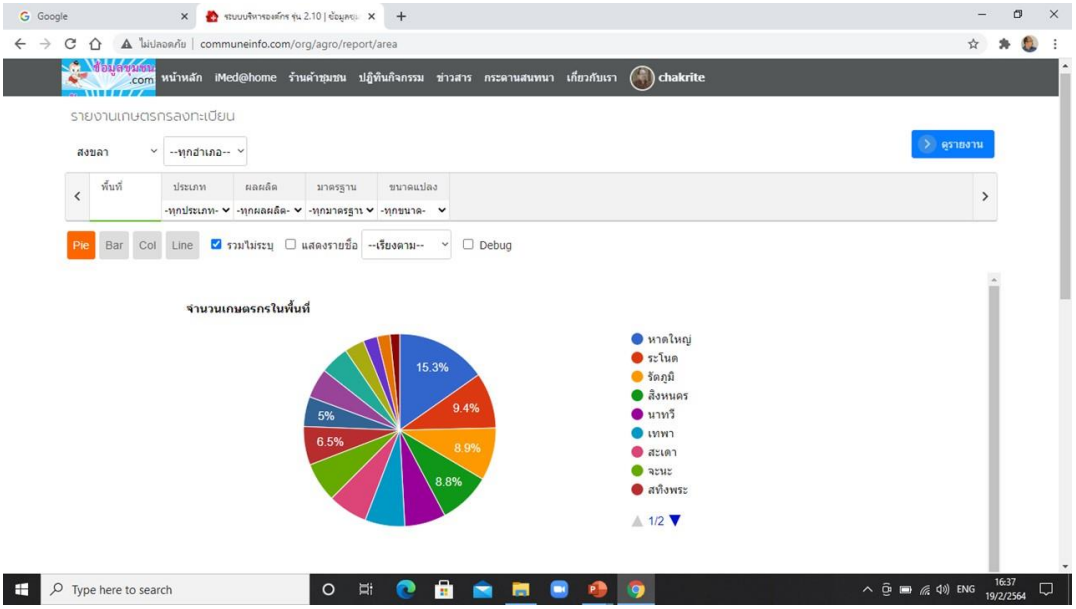

Application Greensmile

นำเสนอข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มสวนยางยั่งยืน (ปัจจัยการผลิต/มาตรฐาน/พิกัด)

บันทึกข้อมูลกลุ่มเกษตรอินทรีย์ PGS (ปัจจัยการผลิต/มาตรฐาน/พิกัด)

นำเสนอกิจกรรมของสมาชิก

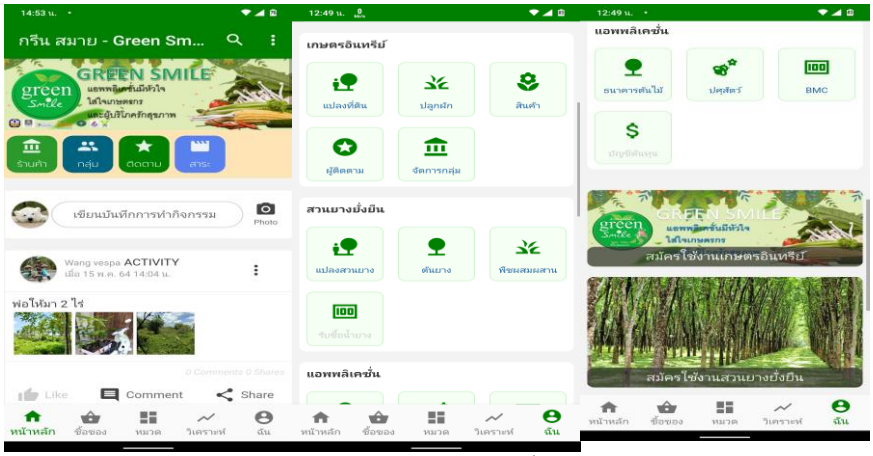

บันทึกข้อมูลเกษตรกรกลุ่มเกษตรอินทรีย์ สวนยางยั่งยืน ธนาคารต้นไม้ ปศุสัตว์

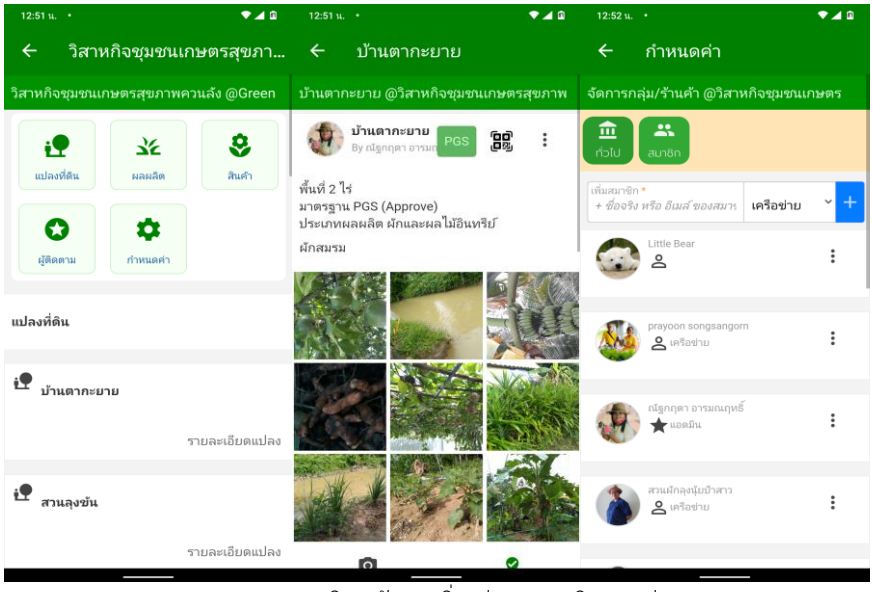

ระบบการการบริหารจัดการเพิ่มกลุ่มและสมาชิกของกลุ่ม

การจัดการผลผลิตของแต่ละแปลง

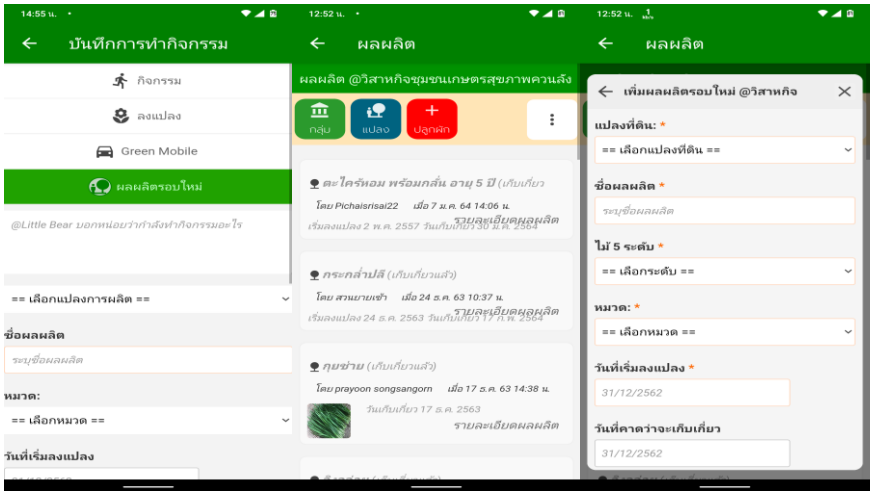

แนวคิดที่จะดำเนินงานภายใต้โครงการ ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 2 การจัดการวัตถุดิบและการซื้อขายในตลาดล่วงหน้า

การสั่งจองสินค้าล่วงหน้า โดยให้ลูกค้าส่งข้อมูลความต้องการวัตถุดิบ ผัก ผลไม้ ข้าว แยกประเภท จำนวนที่ต้องการ พร้อมราคา ล่วงหน้า(3 เดือน) ระบบจะประมวลผลความต้องการออกมาเป็นรายงานเชิงสถิติ สามารถเลือกดูเชิงพื้นที่อำเภอ/จังหวัด ข้อมูลที่ได้เกษตรกรจะได้นำไปวางแผนการผลิตได้ว่าตลาดมีความต้องการวัตถุดิบอะไรบ้าง ปริมาณและราคากลาง และมีระบบคัดกรองสมาชิกเปิดให้เฉพาะเกษตรกรที่อยู่ในเครือข่ายจอง order ล่วงหน้า ประมวลผลการจองออกมาเป็นรายงาน สามารถการแก้ไขการจอง การสิ้นสุดการจอง ทีมกลางสามารถดูได้ว่าเกษตรกรกลุ่มใดจองล่วงหน้าได้บ้าง ระบบการสั่งจองนี้กำหนดให้กลุ่มเกษตรกรที่ผ่านขั้นตอนการรวมกลุ่มและได้รับมาตรฐานการผลิตและมีคนกลางที่จะทำสัญญากับรพ.ได้ตัดสินใจสั่งจอง order นำไปวางแผนการผลิตของกลุ่มให้ส่งวัตถุดิบกับลูกค้าตามศักยภาพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลความต้องการไปประกอบการวางแผนการส่งเสริมการผลิต ลูกค้าก็สามารถเพิ่มช่องทางสื่อสารไปยังกลุ่มเกษตรกร เพิ่มโอกาสในการผลิตและจัดส่งวัตถุดิบให้ครอบคลุมปริมาณความต้องการ และบริหารปริมาณความต้องการร่วมกับเครือข่ายในแต่ละพื้นที่ การสั่งจองจะมีเงื่อนไขกำกับ กรณีที่ไม่สามารถส่งผลผลิตได้ตามคำสั่งจอง จะมีมาตรการควบคุม

ขั้นตอนที่ 3 การวางแผนการผลิต กลุ่มเกษตรกรสามารถบันทึกข้อมูลพื้นฐานระบุข้อมูล ชื่อกลุ่ม/สวน ที่อยู่ พิกัด จำนวนสมาชิก ข้อมูลสมาชิกรายบุคคล พื้นที่การผลิต ประเภทผลผลิต(ผัก ผลไม้ ข้าว)

มาตรฐานการผลิต กิจกรรมการผลิต พร้อมภาพถ่าย ออกรายงานข้อมูลเกษตรกรเชิงพื้นที่/ประเภทผลผลิต/มาตรฐาน

Platform จะอำนวยความสะดวกให้เกษตรกรสามารถวางแผนการผลิต กลุ่มสามารถนำ order ที่ได้จับจองไว้ดังกล่าวไปวางแผนการผลิตของกลุ่ม โดยดำเนินการผ่าน Platform มีแผนการผลิตของกลุ่ม แยกประเภทผลผลิต จำนวนสมาชิก ปริมาณการผลิต พร้อมกันนั้นทีมกลางจะนำข้อมูลการผลิตไปต่อรองกับร้านค้าเพื่อจัดหาปัจจัยการผลิต บรรจุภัณฑ์ลดต้นทุนการผลิตให้กับกลุ่มเกษตรกร สร้างแรงจูงใจในการเข้ามาใช้บริการ และสามารถนำข้อมูลไปจัดทำแผนธุรกิจเพื่อนำไปใช้ประกอบการขอสินเชื่อ

การแก้ปัญหาการผลิต สามารถแจ้งเตือนหากเกิดปัญหาการผลิต เช่น น้ำ ไฟ ดิน ศัตรูพืช ฯลฯ เกษตรกรสามารถส่งภาพหรือคลิป VDO ขอคำปรึกษาจากหน่วยงาน หรือเข้ามาให้ข้อเสนอแนะ ร่วมแก้ปัญหา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถมีส่วนร่วมในการสนับสนุนกระบวนการผลิต การลดต้นทุนการผลิต การแก้ปัญหาการผลิต การยกระดับราคาผลผลิตร่วมกันอีกด้วย

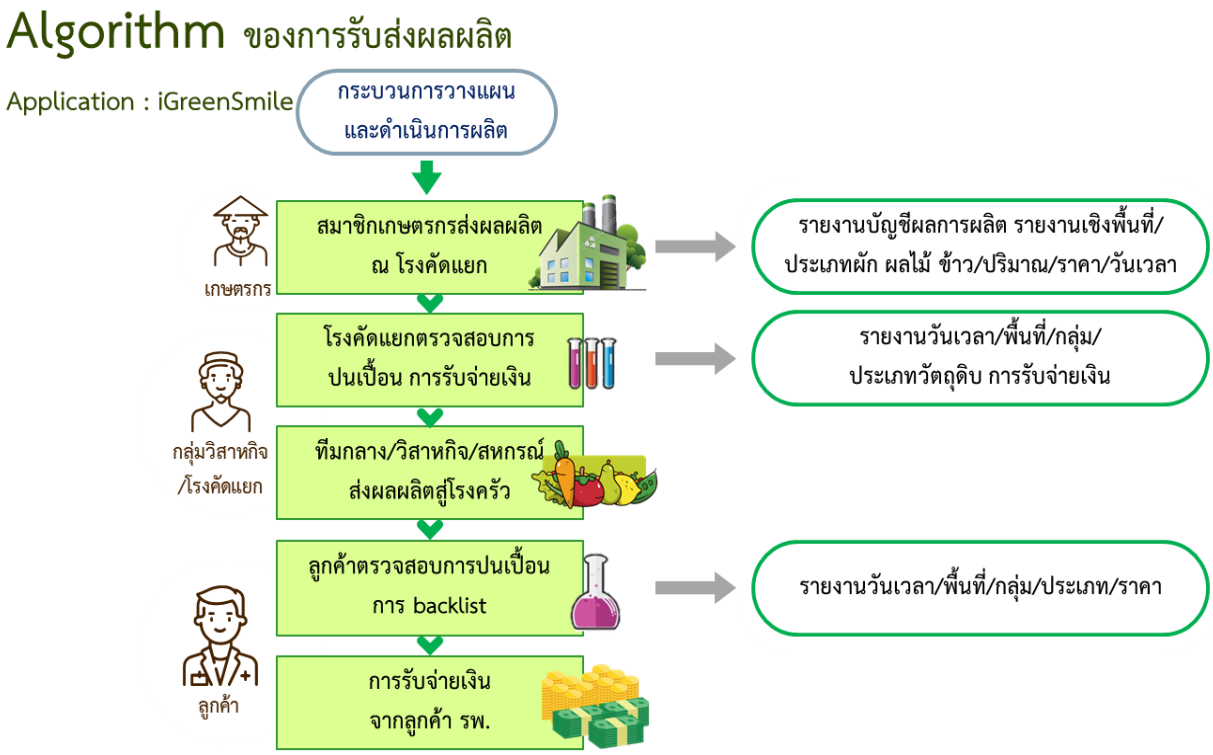

ขั้นตอนที่ 4 การรับส่งผลผลิต Platform จะอำนวยความสะดวกในการบันทึกบัญชีผลผลิตของสมาชิกในกลุ่มที่มาจัดส่ง ณ โรงคัดแยก พร้อมระบบบันทึกการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการผลิต ณ

โรงคัดแยก และจัดส่งผลผลิตไปสู่โรงครัว บันทึกปริมาณผลผลิต ราคาผลผลิตต่อครั้งที่จัดส่ง ออกรายงานรายครั้ง รายเดือน รายปี เพื่อให้เห็นปริมาณสินค้าที่สามารถดำเนินการได้

โดยมี User Interface ดังนี้

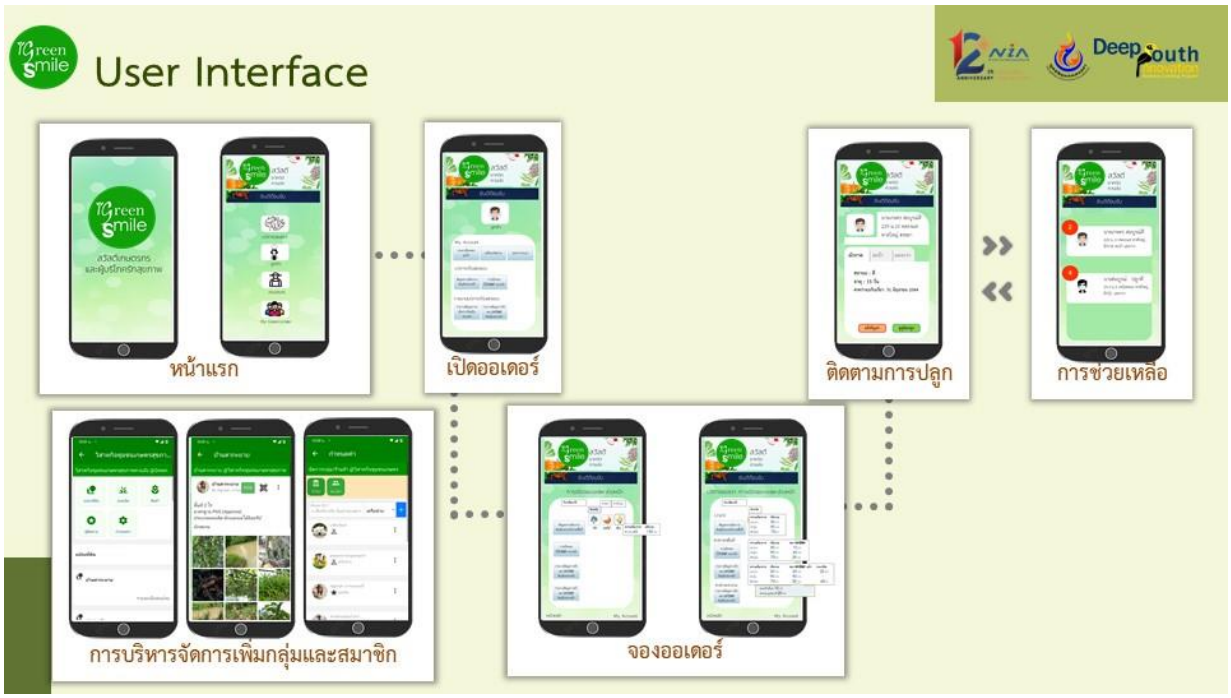

รายละเอียดข้อมูลการวิจัยและพัฒนาที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนที่มูลนิธิชุมชนสงขลาได้ดำเนินการไปแล้ว ขอแสดงข้อมูลประกอบดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลฐานข้อมูลของเกษตรกรที่ในพื้นที่จังหวัดสงขลา

www.communeinfo.com

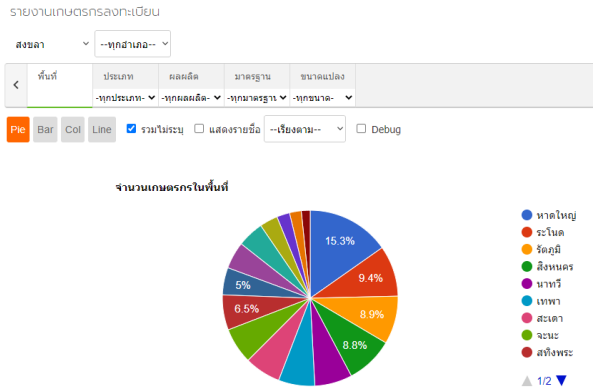

พื้นที่จังหวัดสงขลา จำนวนแปลง 4280 แปลง จำนวนเกษตรกร ประมาณ 3000 ราย(จากจำนวน 4280 คน มีรายชื่อซ้ำ)

ประเภทผลผลิต	จำนวน(แปลง)	%
ไม่ระบุ	2044	47.76%
ผลไม้	1099	25.68%
ผัก	949	22.17%
ปศุสัตว์	100	2.34%
ยางพารา	37	0.86%
ข้าว	24	0.56%
ปาล์ม	15	0.35%
สมุนไพร	11	0.26%
ปาล์ม	1	0.02%
รวมทั้งสิ้น	**4280**	**100%**

ประเภทผลผลิต

มาตรฐาน	จำนวน(แปลง)	%
เกษตรทฤษฎีใหม่	1917	44.79%
GAP	1849	43.2%
ไม่ระบุ	226	5.28%
เกษตรอินทรีย์	156	3.64%
ปราชญ์ชาวบ้าน	64	1.5%
SGS	27	0.63%
PGS	20	0.47%
Q	19	0.44%
ไม่ระบุ	2	0.05%
รวมทั้งสิ้น	**4280**	**100%**

มาตรฐานที่มี

ขนาดแปลง	จำนวน(แปลง)	%
1 - 9 ไร่	1950	45.56%
< 1 ไร่	1587	37.08%
ไม่ระบุ	551	12.87%
10 - 49 ไร่	189	4.42%
>= 50 ไร่	3	0.07%
รวมทั้งสิ้น	**4280**	**100%**

ขนาดแปลง

ตารางแสดงมูลค่าการจัดซื้อวัตถุดิบในปีงบประมาณ 2563 ของโรงพยาบาลหาดใหญ่

มูลค่าการจัดซื้อวัตถุดิบในปีงบประมาณ2563

ประเภท	ปี2562		ปี2563						ส่วนต่างปี 63/62
	รวม		GAP		ตลาดสด		รวม		
	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ	
เนื้อสัตว์	7,541,161	42	3,465,858	25	3,225,902	23	6,691,760	49	-849,401
ผัก	4,782,106	27	3,538,528	26	762,636	6	4,301,164	31	-480,942
ผลไม้	3,426,172	19	1,163,610	8	1,109,482	8	2,273,092	16	-1,153,080
ไข่	641,760	4	415,200	3	0	0	415,200	3	-226,560
ข้าว	1,539,200	9	96,090	1	0	0	96,090	1	-1,443,110
รวม	**17,930,399**	**100**	**8,679,285**	**63**	**5,098,020**	**37**	**13,777,305**	**100**	**-4,153,094**

OneChat หาดใหญ่ :Local life platform

จัดเป็นแอพพลิเคชั่นรองรับการใช้งานของคนไทย โดยเฉพาะคนในเมืองหาดใหญ่ และจังหวัดสงขลา เพื่อเป็นบริการทางเลือกที่จะช่วยเหลือผู้ประกอบการในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 แบ่งเบาภาระโดยเฉพาะในส่วนของการส่งอาหาร จัดทำโดยบริษัทอินเตอร์เนต ประเทศไทย(inet) ร่วมกับสมาพันธ์เอสเอ็มอีไทยจังหวัดสงขลา ภายใต้เจตนารมณ์ช่วยเมืองในภาวะวิกฤต และพัฒนาธุรกิจในท้องถิ่นระดับเมืองไปด้วย

รูปแบบ เป็น Chat bot เปิดบริการเป็นการสนทนาห้องย่อยในห้องใหญ่ ที่จะมีห้องย่อยหลากหลายตามความสนใจของคนเมือง เช่น อาหาร ที่พัก หมอ ช่าง การขนส่ง ฯลฯ โดยจะมี bot มาปฏิสัมพันธ์สื่อสารร่วมกันกับเพื่อนสมาชิก

โดยมีห้องหลักที่จะสร้างรายได้คือ local life ที่จะมีบริการสั่งอาหาร ร้านค้าออนไลน์ ค้นหาที่พัก นัดพบหมอ นอกจากนั้นจะเป็นห้องย่อยสำหรับการสนทนา และเริ่มเปิดใช้งานมาเมื่อ 9 เดือนที่ผ่านมา ในส่วนของร้านอาหารที่เข้าสู่ระบบบริการ ทีม OneChat จะคิดว่า GP ในอัตรา 15% ขณะที่แอพฯต่างชาติติดค่า GP อยู่ที่ 30-35% เงินในส่วนนี้นำมาสู่การจ้างงาน ไรเดอร์ ที่จะมีประกันอุบัติเหตุ การจัดสัดส่วนผลประโยชน์ที่เป็นธรรม ปัจจุบันมีร้านอาหารอยู่ในระบบราว 900 แห่ง มีผู้ติดตาม 20,000 คน

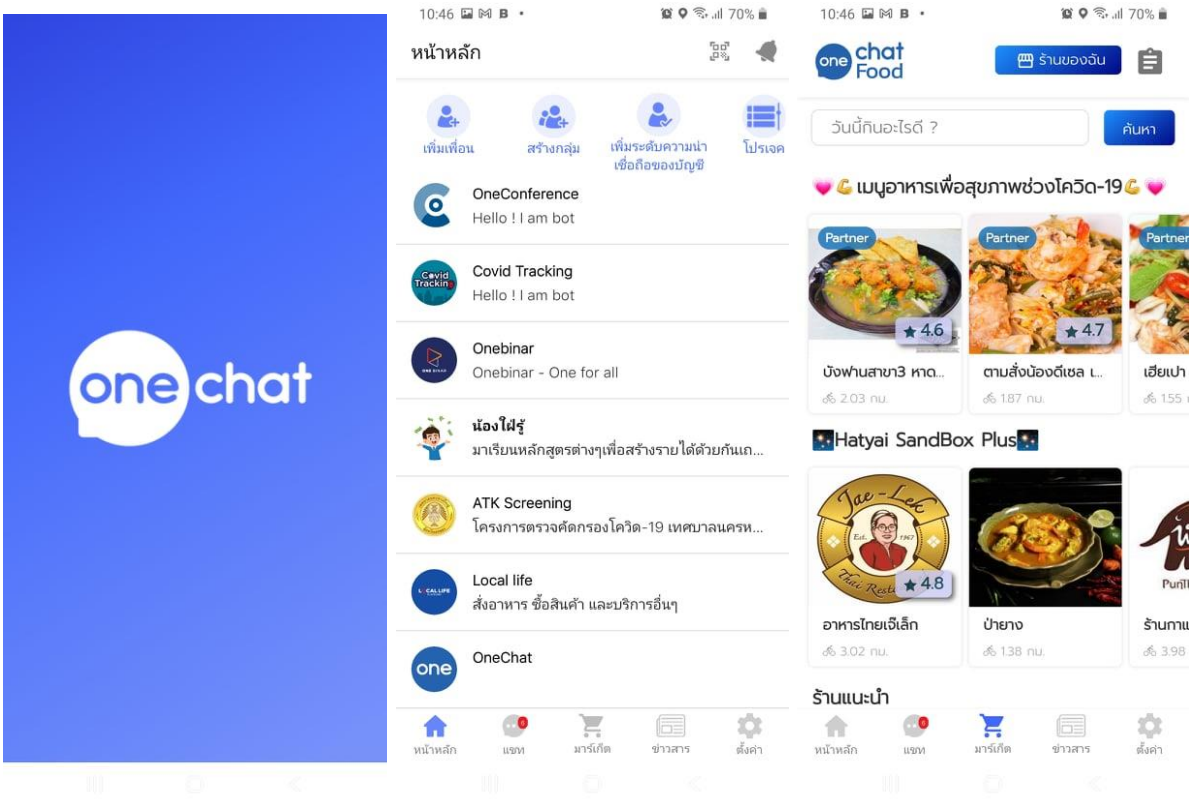

วิสาหกิจชุมชนส้มจุกจะนะกับบทบาทในการอนุรักษ์และฟื้นฟูส้มจุกจะนะ ผ่านการดำเนินการโครงการพัฒนาทักษะอาชีพการขยายพันธุ์และดูแลสวนส้มจุกจะนะ

ส้มจุก เป็นผลไม้ที่มีชื่อเสียงในอดีตของอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา เป็นพืชเศรษฐกิจที่เกษตรกรนิยมปลูกและสร้างชื่อเสียงให้อำเภอจะนะมาอย่างยาวนาน แต่ต่อมาเกษตรกรในพื้นที่ไม่นิยมปลูกส้มจุก เนื่องจากดูแลยาก และมีพืชเศรษฐกิจอย่างอื่นเข้ามาทดแทน เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และพืชสวนอื่นๆ ทำให้สวนส้มจุกมีจำนวนลดลง เกษตรกรที่มีภูมิปัญญาและความเชี่ยวชาญในการปลูก การขยายพันธุ์ และการดูแลรักษาส้มจุกมีจำนวนลดลง ทำให้ส้มจุกมีความเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ ปัจจุบันส้มจุกกลายเป็นผลไม้หายาก มีราคาสูง ราคาเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณกิโลกรัมละ 200 บาท โดยผลผลิตมาตรฐานจะอยู่ที่ประมาณ 5 ผล

ต่อ 1 กิโลกรัม จึงเป็นพืชเศรษฐกิจที่น่าสนใจ เกษตรกรบางส่วนเริ่มหันมาสนใจปลูกส้มจุกเพิ่มขึ้น แต่ขาดองค์ความรู้ในการปลูก การขยายพันธุ์ และการดูแลสวนส้มจุก ทำให้อาชีพขยายพันธุ์ส้มจุกและดูแลสวนส้มจุกเป็นที่ต้องการ ดังนั้น การส่งเสริมให้กลุ่มประชากรวัยแรงงานที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาสในชุมชนมีทักษะอาชีพการขยายพันธุ์และดูแลสวนส้มจุก จึงสอดคล้องกับความต้องการและวิถีชีวิตของกลุ่มเป้าหมาย เพราะไม่จำเป็นต้องใช้งบประมาณในการลงทุนสูง และถึงแม้ว่าจะไม่มีสวนหรือที่ดินเป็นของตนเองก็สามารถประกอบอาชีพดังกล่าวได้

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนาไวรัส 2019 ส่งผลให้แรงงานในชุมชนได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มแรงงานนอกระบบ ซึ่งไม่ได้รับความคุ้มครอง หรือไม่มีหลักประกันทางสังคมจากการทำงาน บางส่วนขาดรายได้และบางส่วนประสบกับการว่างงาน วิสาหกิจชุมชนส้มจุกจะนะจึงได้จัดทำ**โครงการพัฒนาทักษะอาชีพการขยายพันธุ์และดูแลสวนส้มจุกจะนะ** โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก**กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)** มีกลุ่มเป้าหมายเป็นแรงงานนอกระบบ จำนวน 20 คน ผู้ถูกเลิกจ้างจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนาไวรัส จำนวน 5 คน ผู้สูงอายุที่ว่างงาน จำนวน 15 คน และเยาวชนนอกระบบการศึกษา จำนวน 10 คน รวม 50 คน

โครงการพัฒนาทักษะอาชีพการขยายพันธุ์และดูแลสวนส้มจุกจะนะ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อจัดตั้งคณะทำงานที่มีบทบาทในการส่งเสริมอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มประชากรวัยแรงงานที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาสในชุมชนอย่างต่อเนื่อง (2) เพื่อจัดทำฐานข้อมูลสวนส้มจุกและผู้ปลูกส้มจุก (3) เพื่อให้ประชากรวัยแรงงานที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาสในพื้นที่เป้าหมายมีความรู้และทักษะในการขยายพันธุ์และดูแลสวนส้มจุก สามารถขยายพันธุ์ส้มจุกจำหน่ายด้วยตนเองหรือเป็นผู้ให้บริการดูแลสวนส้มจุก(4) เพื่อพัฒนาศักยภาพวิทยากรหลักสูตรการอบรมการขยายพันธุ์และดูแลสวนส้มจุก และ (5) เพื่อจัดตั้งเครือข่ายผู้ปลูกและผู้ดูแลสวนส้มจุก

เป้าหมายสำคัญของโครงการ คือ การทำให้ประชากรวัยแรงงานที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาสในชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ มีความรู้และทักษะในการขยายพันธุ์และดูแลสวนส้มจุก เพื่อสร้างรายได้และพัฒนาอาชีพได้อย่างยั่งยืน บนฐานข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผน และกำหนด

นโยบายเพื่อหนุนเสริมการการส่งเสริมอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มประชากรวัยแรงงานที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาส และเกิดเครือข่ายการทำงานทั้งในระดับตำบลและอำเภอที่เข้มแข็ง

โครงการมีกิจกรรมสำคัญประกอบด้วย การประชุมคณะทำงาน เพื่อจัดตั้งคณะทำงาน ซึ่งประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนส้มจุกจะนะ เกษตรกรผู้ปลูกส้มจุกและตัวแทนกลุ่มเป้าหมาย ร่วมกันกำหนดแผน แนวทางการดำเนินการโครงการ และติดตามผลการดำเนินงาน กิจกรรมนี้ส่งผลให้เกิดคณะทำงานที่มีบทบาทในการส่งเสริมอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มประชากรวัยแรงงานที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาสในชุมชนอย่างต่อเนื่อง

กิจกรรมต่อมา มีการสำรวจข้อมูลเพื่อจัดทำฐานข้อมูลสวนส้มจุกและผู้ปลูกส้มจุก ทำให้เกิดฐานข้อมูลสวนส้มจุกและผู้ปลูกส้มจุกในพื้นที่อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลาและมีการนำฐานข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการวางแผน การตัดสินใจ การบริหารจัดการ และการกำหนดนโยบายเพื่อการส่งเสริมอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มประชากรวัยแรงงานที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และด้อยโอกาส

ทั้งนี้การพิจารณาคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย คณะทำงานของโครงการได้ทำการพิจารณาคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ 5 ตำบลของอำเภอจะนะ ได้แก่ ตำบลแค ตำบลคู ตำบลขุนตัดหวาย ตำบลท่าหมอไทร และตำบลนาหว้า รวม 50 คน ประกอบด้วย แรงงานนอกระบบ จำนวน 20 คน ผู้ถูกเลิกจ้างจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนาไวรัส จำนวน 5 คน ผู้สูงอายุที่ว่างงาน จำนวน 15 คน และเยาวชนนอกระบบการศึกษา จำนวน 10 คน

ตามมาด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพวิทยากรหลักสูตรการอบรมการขยายพันธุ์และดูแลสวนส้มจุก ทำให้เกิดวิทยากรที่มีศักยภาพและสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้แก่กลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การฝึกอบรมการขยายพันธุ์และดูแลสวนส้มจุก ได้ใช้หลักสูตรของวิสาหกิจชุมชนส้มจุกจะนะ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่เน้นการพัฒนาทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำ ประกอบด้วยภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยดำเนินงานร่วมกับเครือข่ายผู้ประกอบการเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพและการศึกษาดูงาน มีโครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย ประวัติความเป็นมาของส้มจุกจะนะ การคัดเลือกพันธุ์ การปลูก การขยายพันธุ์ การดูแลรักษา การให้น้ำและใส่ปุ๋ย โรคและแมลง การเก็บผลผลิต การรักษาผลผลิต การจำหน่ายและการตลาด การจัดทำบัญชีครัวเรือน และการออม การบริหารจัดการสวนส้มจุก และการใช้สื่อออนไลน์ในการส่งเสริมการขายสินค้า พร้อมมอบเครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับใช้ในการประกอบอาชีพแก่กลุ่มเป้าหมาย

ที่สำคัญ การประชุมเชิงปฏิบัติการจัดตั้งเครือข่ายผู้ปลูกและผู้ดูแลสวนส้มจุกและจัดทำแผนปฏิบัติการ ทำให้เกิดเครือข่ายผู้ปลูกและผู้ดูแลสวนส้มจุกที่มีบทบาทในการส่งเสริมศักยภาพของสมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในระดับตำบลและระดับอำเภอ

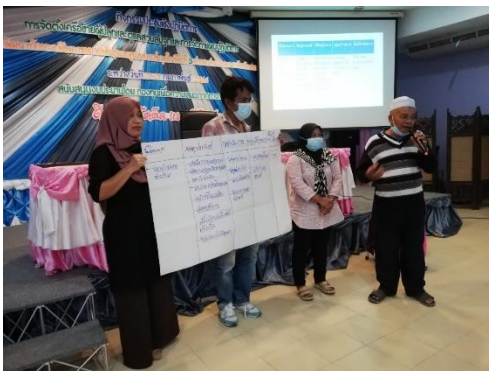

ปัจจัยความสำเร็จ

ด้วยศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนส้มจุกจะนะซึ่งมีเครือข่ายผู้ประกอบการสวนส้มจุกที่อาสาเป็นสถานที่ฝึกปฏิบัติการ มีบุคลากรภูมิปัญญาที่มีความรู้ ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญและมีความพร้อมสำหรับ

การถ่ายทอดความรู้และทักษะในการขยายพันธุ์และดูแลสวนส้มจุก และมีสำนักงานเกษตรอำเภอจะนะ เป็นภาคีเครือข่ายที่สนับสนุนบุคลากรและองค์ความรู้ด้านการเกษตร ทำให้โครงการประสบความสำเร็จอย่างดียิ่ง

อีกหนึ่งปัจจัยแห่งความสำเร็จ คือ วิสาหกิจชุมชนส้มจุกจะนะ มีความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายต่าง ๆ อย่างสำนักงานเกษตรอำเภอจะนะ ที่ให้การสนับสนุนบุคลากรและองค์ความรู้ด้านการเกษตร องค์การบริหารส่วนตำบลแค ให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ เช่น ด้านอาคารสถานที่ และการบริหารจัดการเชิงนโยบาย โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแค ให้การสนับสนุนบุคลากรและองค์ความรู้ด้านสุขภาพ อำเภอจะนะ สนับสนุนข้อมูลและกำหนดนโยบายส่งเสริมการอนุรักษ์และฟื้นฟูส้มจุกจะนะ และผู้ประกอบการสวนส้มจุกจะนะ ที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนพื้นที่สวนสำหรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายเป็นอย่างดี

3

การจัดการสิ่งแวดล้อมยั่งยืนในวิกฤตโควิด-19

เป้าหมายร่วม

มิติด้านสุขภาพ-คนปลอดภัยลดการแพร่เชื้อและสูญเสียชีวิตจากโควิด จากภัยพิบัติ ส่งเสริมการใช้สมุนไพร ภูมิปัญญาท้องถิ่นรับมือโควิด

มิติด้านเศรษฐกิจ-เปิดเมืองปลอดภัยให้เศรษฐกิจเดินหน้า ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากบนฐานทรัพยากรธรรมชาติ เกษตรอัตลักษณ์ เกษตรสุขภาพ อาหารปลอดภัย การท่องเที่ยวชุมชน ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

มิติด้านสิ่งแวดล้อม-ปกป้อง รักษา ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน จัดการขยะ ลดการใช้สารปนเปื้อนในการผลิต ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน

มิติด้านสังคม-สร้างเครือข่าย กติกา/ธรรมนูญระดับภูมินิเวศ

ด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืน ข้อเสนอปี 63

เป้าหมาย	แนวทางการดำเนินงานปี 2564	องค์กรความร่วมมือ/องค์กรหลัก
1. เป้าหมายระยะยาว 2. สงขลาจังหวัดสีเขียว **3. เป้าหมายระยะสั้น** 4. ปกป้อง รักษาและจัดการทรัพยากรธรรมชาติ	**1)การปกป้อง รักษาและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน (อากาศภูเขาป่าไม้ลำคลองชายหาดทะเล)** 1. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 1.1 การจัดการทรัพยากรป่าไม้ การเพิ่มพื้นที่สีเขียวโดยการปลูกต้นไม้สองข้างทางถนน ปรับปรุงพื้นที่สีเขียวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว	– เครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนสงขลา – เครือข่ายสมาคมผู้บริโภคสงขลา – สมาคมเครือข่ายสุขภาพผู้สูงอายุ – สมาคมพิทักษ์สิทธิชุมชน

และสิ่งแวดล้อมของชุมชน 5. การเฝ้าระวัง จัดการภัยพิบัติและขยะ 6. สร้างโมเดลทางเลือกด้านการจัดการทรัพยากร (พลังงาน, ขยะ) 7.	1.2 เฝ้าระวังเชื้อโควิดภายใต้โครงการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน ประสานงานกับอบต.เทศบาล ชุมชน การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในด้านที่อยู่อาศัย ปรับปรุงสภาพแวดล้อมบริเวณบ้าน 1.3 เครือข่ายประชาชนปกป้องสิ่งแวดล้อมสงขลา เช่น โรงไฟฟ้าถ่านหินเทพา ปกป้องพื้นที่อาหารทางทะเล ปกป้องเขาคูหาจากการสัมปทาน ปกป้องการทำสัมปทานบ่อทราย 2 การฟื้นฟูภูมิปัญญาชุมชน พันธุกรรมพืชสมุนไพร **2)การเฝ้าระวัง จัดการภัยพิบัติและขยะ** 1. การเตือนภัยพิบัติธรรมชาติ ร่วมกับเทศบาลในการจัดการน้ำเสีย ร่วมกับสภาองค์กรชุมชนในการเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติ (อำเภอกระแสสินธุ์) การเตรียมความพร้อมด้านความมั่นคงทางอาหาร การพึ่งตนเองด้านการจัดการภัยพิบัติในด้านสิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิต 2.การจัดการขยะ 2.1 ทำความร่วมมือกับท้องถิ่น(อบต.ควนรู,เทศบาลเมืองกำแพงเพชร , โคกม่วง ,เมืองสงขลา ,เทศบาลตำบลท่าช้าง ,เทศบาลตำบลบ่อตรุ ,เครือข่ายสมาคมผู้บริโภคสงขลา ,อบต.ปากรอ ,อบต.พิจิตร ,เครือข่ายเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อมเพื่อสุขภาพจังหวัดสงขลา กลุ่มมุสลิมรักษ์ความสะอาด เครือข่ายธรรมนูญตำบลน่าอยู่ตำบลแค 2.2 สร้างต้นกล้ารักษ์ความสะอาด (เยาวชนคนรุ่นใหม่ รณรงค์สร้างจิตสำนึก เริ่มจากครัวเรือน ชุมชน ความรู้ในการคัดแยก/จัดการขยะ (ขยะเปียก ขยะแห้ง ขยะอันตราย นำมาใช้ซ้ำ) มีถังช่วยเก็บในชุมชน นำขยะอินทรีย์ไปใช้ประโยชน์ พอเพียงครบวงจร จัดทำถังขยะอินทรีย์ มีอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก สร้างจิตสำนึก รณรงค์ให้เกิดความตระหนัก เปลี่ยนขยะเป็นรางวัล ทำงานกับผู้นำชุมชน เพื่อให้เป็นตัวอย่างในการ	เขาคูหา - วิทยาลัยชุมชนสงขลา - อบต.นาหว้า - อบต.ปากรอ - อบต.พิจิตร - อบต.ควนรู - อบต.รัตภูมิ - อบต. ควนเนียง - เทศบาลตำบลพะตง เทศบาลตำบลท่าช้าง - เครือข่ายธรรมนูญตำบลน่าอยู่ตำบลแค - ชมรมเพื่อนช่วยเพื่อนคนพิการจังหวัดสงขลา - กลุ่มมุสลิมรักษ์ความสะอาด - สภาองค์กรชุมชน - เครือข่ายเกษตรพอเพียง - อาสาสมัครอนุรักษ์คลองตงและรับมืออุทกภัย - เทศบาลโคกม่วง - เทศบาลตำบลบ่อตรุ - สวนผักคนเมือง - ภาคีคนรักเมืองสงขลา สมาคม - เครือข่ายเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อมเพื่อสุขภาพจังหวัดสงขลา

	ปรับเปลี่ยนวิธีคิดและพฤติกรรมการติดตามผลระดับครัวเรือน ขยายพื้นที่และนำไปสู่ระบบเศรษฐกิจ จัดการขยะบริเวณสนามบินในช่วงเดินทางไปอัจญ์ ร่วมกับโรงเรียน เอกชน สร้างตัวอย่างที่ดี นำขยะกลับบ้าน สร้างหลักสูตรในระดับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาจังหวัดสงขลา มีองค์กรหลักในหมู่บ้านเป็นกลไกดำเนินการ (มัสยิด)อบต.ไร้ถังขยะ จัดทำธรรมนูญ/ข้อตกลงร่วมของชุมชน จัดทำECO-BRICKS ร่วมกับเด็กนักเรียน ครอบครัว นำขยะแลกไข่ **3)การสร้างโมเดลทางเลือกด้านการจัดการทรัพยากร** 1. พลังงานทดแทน พลังงานทางเลือกในระบบเกษตร / ครัวเรือน ขยายผลเป็นจุดเรียนรู้ 2. การจัดการเกษตรสุขภาพ เชื่อมโยงการท่องเที่ยวชุมชน การตลาดเพื่อสุขภาพ กิจกรรมปลูกผักในครัวเรือน 3.ส่งเสริมอาชีพ นำผลิตภัณฑ์เหลือใช้ทางการเกษตรเพื่อสร้างรายได้ เช่น ก้านจาก (เทพา) **4)การพัฒนาระบบฐานข้อมูล** 1. ฐานข้อมูลทรัพยากรของจังหวัด ฐานข้อมูลภาคีพลเมือง **5)การประสานและหนุนแสริมองค์กรภาคีพลเมืองด้านสิ่งแวดล้อม** 1.เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประชุมเพื่อพัฒนาและเชื่อมโยงเครือข่ายแต่ละประเด็นตามกลุ่มยุทธศาสตร์จังหวัด	– เครือข่ายประชาชนปกป้องสิ่งแวดล้อมสงขลา

<u>ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย</u>

เป้าหมาย การจัดการขยะในระดับชุมชน พื้นที่ การพิทักษ์ฐานทรัพยากร การบูรณาการและความร่วมมือ

เจตนารมณ์ เรื่องสิ่งแวดล้อมและเรื่องของเศรษฐกิจเป็นเรื่องเดียวกัน เป้าหมายระยะยาวคือ สงขลาเป็นจังหวัดสีเขียว เป้าหมายระยะสั้น คือ ปกป้อง รักษา จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การปกป้องรักษาทรัพยากร ครอบคลุมถึงทรัพยากรธรรมชาติตั้งแต่ภูเขาจนถึงทะเล

กิจกรรมในปี 2564 เน้นการจัดการขยะ การจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน การจัดการป่า การจัดการภัยพิบัติ

ภาพรวมการจัดการขยะในจังหวัดสงขลา กรณีเร่งด่วนที่ต้องมีการดำเนินการในการปกป้องพื้นที่ความมั่นคงชายฝั่งทะเล การจัดทำระบบข้อมูลทรัพยากรและข้อมูลองค์กรด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เป็นระบบกลาง การรวมกันพัฒนาให้เกิดพลังร่วมกันในการปกป้องแผนพัฒนาที่เกิดจากการไม่มีส่วนร่วม

มาตรการ

1. การจัดการขยะในชุมชนอย่างครบวงจร มีแหล่งกำจัดขยะในพื้นที่ของตัวเอง กำจัดขยะให้มีความถูกต้อง และมีรูปแบบ/โมเดลพื้นที่จัดการขยะที่สำเร็จในพื้นที่จังหวัดสงขลา
2. หาแหล่งกำจัดขยะ /โรงงานจัดการขยะในจังหวัดสงขลา
3. การขับเคลื่อนจัดการขยะอย่างจริงจัง เริ่มจากครอบครัว ชุมชน อำเภอและระดับจังหวัด
4. การรณรงค์สร้างจิตสำนึกอย่างจริงจัง รณรงค์ทุกเดือน สร้างแรงกระตุ้นเช่น นำขยะแลกสิ่งของ และการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง
5. การจัดการขยะในทะเลจังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องมีระบบการจัดการร่วมกัน ซึ่งควรมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนให้เกิดแนวทางปฏิบัติ
6. การสร้างความร่วมมือในการช่วยกันปกป้องทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมของจังหวัด เช่น โครงการเปลี่ยนพื้นที่อำเภอจะนะเป็นเขตนิคมอุตสาหกรรม โครงการสร้างกำแพงคลื่นในพื้นที่ตำบลม่วงงาม ซึ่งทิศทางการพัฒนาที่ไม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์สิ่งแวดล้อมยั่งยืนของจังหวัด การติดตามและเฝ้าระวัง การสร้างเครือข่ายในการปกป้องร่วมกัน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน
7. การบูรณาการแผนของหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมกันทั้งภาครัฐ และภาคประชาชน การสร้างความเข้าใจและการรับรู้ร่วมกันของพลเมืองจังหวัดสงขลา

กรณีตัวอย่าง

"โคกม่วงใช้กองทุนขยะมีบุญ จัดทำถุงยังชีพช่วยเหลือผู้ป่วยติดเตียงในช่วงโควิด"

เทศบาลตำบลโคกม่วง อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา จัดการขยะในพื้นที่ด้วยหลายมาตรการ หนึ่งในนั้นก็คือการจัดทำกติกาหรือธรรมนูญตำบล กำหนดเป้าหมายลดขยะในพื้นที่ ไม่มีการวางถังขยะ แต่จะมีตารางเวลาและรถจากเทศบาลจัดเก็บขยะให้ตามวันเวลาที่กำหนดร่วมกัน พร้อมมาตรการสำคัญ คือ จัดทอดผ้าป่าขยะรีไซเคิลทุกวันที่ 14 กุมภาพันธ์ของทุกปี(ยกเว้นปีนี้ที่มีสถานการณ์โควิด) นำเงินที่ได้ไปจัดทำ "กองทุนขยะมีบุญ" ช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางทางสังคม

พร้อมยกตัวอย่างมาตรการและข้อมูลสำคัญ ดังเช่นเมื่อวันที่ 4/3/64 ได้มีการศึกษาองค์ประกอบขยะของตำบลโคกม่วง เพื่อนำข้อมูลมาหาแนวทางเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา จากการศึกษาขยะจำนวนรวมน้ำหนัก 217.4 kg. พบว่า

1)ขยะทั่วไป ส่วนใหญ่จะเป็นถุงพลาสติก โดยเฉพาะถุงใส่ของสั่งออนไลน์ = 148.2 kg. คิดเป็น 68.17%

2)ขยะผ้าอ้อมสำเร็จรูป = 7 kg. คิดเป็น 3.22%

3)ขยะอินทรีย์ คือขยะที่ย่อยสลายได้ สามารถนำมาเป็นปุ๋ยได้อย่างดี = 44 kg. คิดเป็น 20.24%

4)ขยะรีไซเคิลหรือขยะที่สามารถนำมาขายได้ 18 kg. คิดเป็น 8.28%

5)ขยะอันตราย = 0.2 kg. คิดเป็น 0.09%

เมื่อมีข้อมูลเช่นนี้แล้ว จึงออกมาตรการเพื่อให้ตำบลโคกม่วงสะอาด ด้วยมาตรการเสริม ได้แก่

1.จัดการขยะพลาสติก โดยวิธีอิโคบริค

2.ขยะอินทรีย์ ทำเป็นปุ๋ย/อาหารสัตว์

3.ขยะรีไซเคิล นำไปจำหน่าย หรือมอบให้เทศบาลนำไปขายนำเงินเข้าสู่กองทุนขยะมีบุญ เพื่อดูแลผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง ผู้ด้อยโอกาส ผู้เปราะบางทางสังคมต่อไป

4.ขยะอันตราย เช่น หลอดไฟ ถ่านไฟฉาย บรรจุภัณฑ์ใส่สารเคมี รวบรวมใส่ถังแดงที่บ้านผู้นำแล้วเทศบาลจะไปเก็บนำส่งกำจัดอย่างถูกวิธี

ทั้งนี้ในส่วนขยะทั่วไปที่ไม่สามารถนำมาทำประโยชน์ได้แล้วให้นำใส่กระสอบ/ถุง มัดให้เรียบร้อยนำมาวางหน้าบ้าน โดยทางเทศบาลจะมีรถไปจัดเก็บไม่เกิน 7.00 น.ตามวันเวลาที่กำหนดและได้แจ้งไว้แล้ว

พร้อมกับเชิญชวนให้จัดการขยะพลาสติก โดยวิธี "อีโคบริค"ecobrick (นำขยะกระดาษและพลาสติกบรรจุขวด) ในระยะเวลา 2 เดือน

1)ทำให้ทราบว่า อีโคบริค 1 ขวด(1.5 L) สามารถลดขยะพลาสติกได้ 0.5 kg. 1 ครัวเรือนสามารถทำได้ 2-3 ขวด/เดือน

2)จากการเชิญชวนในการประชุม อสม.ตำบลโคกม่วงในทุกเดือน พี่น้อง อสม. มีข้อตกลงกันว่าจะนำอีโคบริค มาบริจาคให้แก่เทศบาล คนละ 1-2 ขวด/เดือน

3)จากการเชิญชวนในเวทีประชุมกำนัน/ผญ. อำเภอคลองหอยโข่ง ในการประชุม กำนัน/ผญ. ต้องนำ อีโคบริค มาคนละ 10 ขวด เพื่อมอบแก่ กศน.อ.คลองหอยโข่ง เพื่อให้ นักเรียนจัดทำโครงงานผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ที่เกิดประโยชน์

4)จากการเชิญชวนในการประชุมหัวหน้าส่วนราชการ หน่วยงานต่างๆในอำเภอคลองหอยโข่ง ผลคือ ให้หน่วยงาน/องค์กรต่างๆไปขยายผลในองค์กรของตน

5)จากการลงเชิญชวนในการประชุมระดับหมู่บ้าน ได้บางหมู่บ้านแล้วนั้น ผลคือ ประชาชนจัดทำและนำไปบริจาคให้กับผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านของตน/บริจาคแก่เทศบาล

6)จากการเชิญชวน ในหน่วยสถานศึกษา/โรงเรียน ได้ลงไปบางโรงเรียนแล้วนั้น ผลคือ โรงเรียนจะส่งเสริมให้นักเรียนได้ปฏิบัติจนเป็นวัฒนธรรมระดับครัวเรือนและโรงเรียน

นอกจากนั้นยังมีกิจกรรมส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากขยะมูลฝอย โดยแปรรูปขยะเป็นหมวก ด้วยถุงน้ำยาปรับผ้านุ่ม ถุงผงซักฟอก กล่องต่างๆ

ด้วยการสนับสนุนงบประมาณจาก สมาคมอาสาสร้างสุข

มีการรณรงค์ให้นำเปลือกไข่ทุกชนิด เปลือกหอยทุกชนิด = แลกต้นกล้าสวนครัว จัดทำโครงการลดขยะอินทรีย์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มปุ๋ยสูตรแคลเซียมร่วมกับสหกรณ์ปุ๋ยอินทรีย์คลองหอยโข่ง จำกัด

โคกม่วงเป็นพื้นที่ทดลองใช้ "ผ้าอ้อมรักษ์โลก" ซึ่งเป็นผ้าอ้อมสำเร็จรูปที่สามารถซักได้ ลดปริมาณขยะจากผ้าอ้อมสำเร็จรูปที่มีจำนวนมาก ร่วมกับพมจ.สงขลา

ที่สำคัญ เพิ่มมาตรการ "ตะแกรงสะสมบุญ" นำตะแกรงบรรจุขยะรีไซเคิลวางไว้ในจุดต่างๆของแต่ละหมู่บ้าน ระดมทุนเข้ามาสู่ "กองทุนขยะมีบุญตำบลโคกม่วง" สำหรับดูแล ผู้ป่วยติดเตียง ผู้ด้อยโอกาส ผู้เปราะบางทางสังคมและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ต่างๆ

และล่าสุดเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน ที่ผ่านมา เวลา 14.00 น. เทศบาลตำบลโคกม่วง โดยนายสมนึก บุตรคง มอบหมายให้ นายนิกร จุลนวล ปลัดเทศบาล ร่วมกับ กำนันวิโรจน์ ประกอบการ กำนันตำบลโคกม่วง และอสม.ในพื้นที่ ม.1 ม.3 ม.8 และ ม.9 มอบถุงยังชีพ(ข้าวสาร น้ำ ปลากระป๋อง น้ำมัน หน้ากากผ้า บะหมี่กึ่งสำเร็จ น้ำปลา ฯลฯ)ให้แก่ผู้ป่วยติดเตียง เป็นการช่วยเหลือในช่วงสถานการณ์โควิดแพร่ระบาด ลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับประชาชน

หมายเหตุ ตำบลโคกม่วง เป็นหนึ่งในพื้นที่ความร่วมมือจัดทำธรรมนูญตำบลน่าอยู่ร่วมกับมูลนิธิชุมชนสงขลา/อบจ.สงขลา/สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ(สช.)

ห้องเรียนสวนผักคนเมืองOn Zoom
ความมั่นคงอาหารในครัวเรือนสำหรับคนเมือง

ห้องเรียนสวนผักคนเมืองหาดใหญ่ ดำเนินการโดยเครือข่ายสวนผักคนเมือง มูลนิธิชุมชนสงขลา โดยการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ปกติจะมีการนัดพบกันเดือนละครั้ง เปิดโอกาสให้สมาชิกได้สัญจรไปยังแหล่งเรียนรู้ต่างๆของสวนผักคนเมือง มีกิจกรรมการเรียนรู้ พบปะสนทนาสร้างความสัมพันธ์ต่อกัน เมื่อมีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 จึงได้มีการปรับรูปแบบมาพบกันทุกวันอาทิตย์ 9.00-12.00 น. ผ่านระบบประชุมทางไกล Zoom Meeting

โดยมีครูไก่ วุฒิศักดิ์ เพ็ชรมีศรี ผช. เกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี และทีมสวนผักคนเมืองหาดใหญ่ เป็นวิทยากรหลัก ส่งเสริมการผลิตเกษตรอินทรีย์ เป็นวิธีการทำให้ครบวงจร ทั้งวงจรต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ สร้างเป็นพื้นที่สาธิตในการสร้างความมั่นคงในอาหาร จะไม่แยกออกจากด้านของเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสุขภาพ

การปลูกผักในพื้นที่เขตชุมชนเมือง แบบหมุนเวียนในระยะเวลา 3 เดือน มีผักรับประทานตลอด ดังนี้

1. **ถั่วงอก** ใช้เวลาในการเจริญเติบโต 3 วัน จึงสามารถนำมาบริโภคได้
2. **ยอดตานตะวันอ่อน** ใช้เวลาในการเจริญเติบโต 7-10 วัน จึงสามารถนำมาบริโคได้
3. **ต้นอ่อนผักบุ้ง** ใช้เวลาในการเจริญเติบโต 7-10 วัน จึงสามารถนำมาบริโภคได้
4. **ผักบุ้งจีน** ใช้เวลาในการเจริญเติบโต 14-24 วัน จึงสามารถนำมาบริโภคได้
5. **กระเพรา** ใช้เวลาในการเจริญเติบโต 30-45 วัน จึงสามารถนำมาบริโภคได้
6. **คะน้า** ใช้เวลาในการเจริญเติบโต 30-45 วัน จึงสามารถนำมาบริโภคได้
7. **กวางตุ้งฮ่องเต้** ใช้เวลาในการเจริญเติบโต 35-45 วัน จึงสามารถนำมาบริโภคได้
8. **กรีนโอ๊ค** ใช้เวลาในการเจริญเติบโต 40-45 วัน จึงสามารถนำมาบริโภคได้
9. **พริกขี้หนู** ใช้เวลาในการเจริญเติบโต 45-60 วัน จึงสามารถนำมาบริโภคได้
10. **แตงกวา** ใช้เวลาในการเจริญเติบโต 45-60 วัน จึงสามารถนำมาบริโภคได้
11. **มะเขือเปราะ** ใช้เวลาในการเจริญเติบโต 45-60 วัน จึงสามารถนำมาบริโภคได้
12. **มะเขือเทศ** ใช้เวลาในการเจริญเติบโต 70-90 วัน จึงสามารถนำมาบริโภคได้
13. **ชมจันทร์** ใช้เวลาในการเจริญเติบโต 70-90 วัน จึงสามารถนำมาบริโภคได้
14. **ข้าวโพดหวาน** ใช้เวลาในการเจริญเติบโต 70-90 วัน จึงสามารถนำมาบริโภคได้

วิธีการเพาะถั่วงอก ของป้าทุม

1. เจาะรูขวดน้ำ ไม่ถี่หรือกว้างจนเกินไป เพื่อป้องกันไม่ให้เมล็ดถั่วงอกตกลงมา
2. นำเมล็ดถั่วเขียวมาล้างน้ำเปล่า 1-2 น้ำ เพื่อล้างฝุ่น และยาที่ติดอยู่บนเมล็ดถั่วเขียว
3. นำถั่วเขียวมาแช่น้ำอุ่น จนน้ำที่กำลังอุ่นๆ คลายตัวจนเย็น และเติมไตรโครเดอร์มา ลงไป 2 หยด แช่ค้างคืนเอาไว้ เพื่อป้องกันไม่ให้ถั่วเน่า
4. นำถั่วเขียวที่แช่อยู่ในไตรโครเดอร์มา มาล้างอีก 2-3 น้ำ
5. นำถั่วเขียวไปใส่ขวด เศษ 1 ส่วน 6 ของขวดที่เจาะไว้
6. เมื่อนำเมล็ดถั่วเขียวใส่ขวดเรียบร้อยแล้ว ให้นำขวดมาเรียงในตะกร้าที่มีรู เพื่อทำให้ต้นถั่วที่งอกออกมาไม่ล้ม
7. นำตะกร้าที่มีขวดถั่วเขียวอยู่ใส่ลงไปในถุงดำเพื่อไม่ให้โดนแสงแดด

เมื่อทำทุกขั้นตอนแล้ว ใช้เวลา 2-3 ชั่วโมงนำตะกร้าที่บรรจุขวดน้ำที่มีเมล็ดถั่วเขียวอยู่ออกมาจากถุงดำ เพื่อรดน้ำใส่เมล็ดถั่วเขียว 1 ครั้ง โดยจะให้น้ำไหลผ่าน 4-5 นาที จะทำให้เมล็ดถั่วที่กำลังอุ่นๆกลับมามีความชุมชื่นอีกครั้ง เมื่อรถน้ำเสร็จแล้วก็นำตะกร้าที่บรรจุขวดน้ำที่มีเมล็ดถั่วเขียวอยู่ใส่กลับลงไปในถุงดำเหมือนเดิม ซึ่งจะใช้เวลา 2-3 ก็สามารถนำมารับประทานได้แล้ว เป็นการปลูกผักแบบการใช้พื้นที่ ที่มีความแคบ และนำสิ่งของที่เหลือใช้มาประยุกต์ใช้ในการทำการเกษตร อย่างเช่นการนำขวดน้ำมาใช้ปลูกถั่วงอกของป้าทุม

วิธีเพาะต้นอ่อนผักบุ้ง ของป้าทุม

1. นำเมล็ดผักบุ้งมาล้าง 1- 2 น้ำ เพื่อล้างฝุ่นหรือยาที่ติดอยู่บนเมล็ดผักบุ้งออก
2. แช่เมล็ดผักบุ้งด้วยน้ำอุ่นจนน้ำแปลสภาพมาเป็นน้ำเย็น
3. เติมไตรโคเดอร์มา ลงไป 2 หยด แช่ค้างคืนเอาไว้ เพื่อป้องกันไม่ให้ผักบุ้งเน่า
4. รินน้ำที่แช่เมล็ดผักบุ้งอยู่จนจนสะเด็ดน้ำ และห่อด้วยผ้า 1 คืน กับ 1 วัน

5. เตรียมวัสดุที่จะนำมาเพาะใส่ในถาด อย่างเช่น ตะกร้าขนมจีน แก้วน้ำ ถาดใส่ของทั่วไป ฯลฯ วัสดุที่เตรียมเพาะจะมี ขุยมะพร้าวผสมกับขี้ไส้เดือน ซึ่งจะใช้วัสดุ 2 ส่วน ขี้ไส้เดือน 1 เอามาผสมให้เข้ากัน
6. นำเมล็ดผักบุ้งมาโรยบางๆบนถาดที่มีวัสดุเตรียมปลูกอยู่ โดยจะโรยเมล็ดผักบุ้งให้เต็มถาดแต่เมล็ดผักบุ้งต้องไม่ซ้อน หรือทับกัน
7. ใช้มือกดเบาๆ เพื่อให้เมล็ดจมลงไปในวัสดุเพาะ
8. นำวัสดุเพาะมาโรยบนเมล็ดอีกครั้ง เพื่อจะไม่ทำให้เมล็ดผักบุ้งกลิ้งออกจากวัสดุเพาะ และยังช่วยพลางสายตา นก หนู หรือสัตว์ชนิดต่างๆที่จะมากัดกินเมล็ดผักบุ้ง
9. ฉีดสะเปรย์น้ำให้ชุ่ม และนำกระดาษที่มีอยู่มาผิดทับเอาไว้ เพื่อช่วยเก็บความชื้นให้นานมากขึ้น

หากทำมากกว่า 1 ถาดขึ้นไป ให้นำถาดมาวางทับซ้อนกันไว้ หากมีเวลาให้รดน้ำวันละ 3 ครั้ง หรือถ้าไม่มีเวลาให้รดน้ำวันละ 2 ครั้งก็พอ เช้า-เย็น โดยต้องเก็บถาดที่ปลูกผักบุ้งไว้ในที่ร่ม เมื่อผ่านมาถึงวันที่ 2 ให้ยกถาดที่ซ้อนกันนำมาวางเรียงกัน เพราะต้นผักบุ้งจะเติบโตขึ้นมาเรื่อยๆ ซึ่งจะต้องฉีดสะเปรย์น้ำให้ทั่วไม่ว่าจะเป็นกลางถาด หรือมุมถาดก็ตาม เพื่อจะทำให้ความชุ่มชื้นมีความสม่ำเสมอ 2-3 วันแรกจะไม่ให้ต้นผักบุ้งโดนแสงแดด พอ 4-5 วันขึ้นไปสามารถให้ผักบุ้งโดนแดดอ่อนๆได้ ไม่ว่าจะเป็นแสงแดดตอนเช้า หรือตอนเย็นก็ได้ เมื่อครบ 7 วัน ก็สามารถนำมาบริโภคได้แล้ว

วิธีปลูกผักบุ้งลงแปลง ของป้าทุม

1. หมักดิน เพื่อทำให้หญ้าที่จะงอกออกมาน้อยลง
2. โรยปูนขาวลงไปในแปลงที่จะปลูก เพื่อจะป้องกันการเน่าเสียของผักบุ้ง
3. นำเมล็ดผักบุ้งมาแช่น้ำทิ้งไว้ 1 คืน และนำมาล้างอีก 1-2 น้ำ เพื่อทำความสะอาดเมล็ดผักบุ้ง
4. นำเมล็ดผักบุ้งที่ล้างสะอาดแล้วใส่ตะแกรง เพื่อร่อนเอาเมล็ดที่โตไปลงแปลงปลูกก่อน
5. ใช้น้ำหมักขี้วัวในการรดน้ำ ซึ่งจะทำให้ผักบุ้งเขียวหน้ารับประทาน โดยจะรดน้ำ เช้า-เย็น

เมล็ดผักบุ้งที่ร่อนออกมาจะปลูกเมล็ดที่โตกว่าก่อน จากนั้นก็นำเมล็ดที่เล็กกว่าไปปลูกอีกแปลง จะทำให้ผักบุ้งโตไม่พร้อมกัน เพื่อที่จะได้เก็บผักบุ้งมารับประทานได้อย่างต่อเนื่องหมุนเวียนกัน ซึ่งผักบุ้งแต่ละแปลงจะมีอายุห่างกัน 4-5 วัน หรือ 1 สัปดาห์ โดยการตัดผักบุ้งมารับประทานจะตัด ให้เหลือเอาไว้สัก 1 ข้อ เพื่อให้ผักบุ้งได้แตกใหม่ และนำมารับประได้อย่างต่อเนื่อง ผักบุ้ง 1 เมล็ดหรือ 1 ต้นจะตัดมารับประทานได้ 2-3 ครั้งก่อนที่จะรื้อ และทำแปลงใหม่ ทั้งนี้ยังสามารถลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนได้อีกด้วย

สวนผักภูธาร การปลูก และจำหน่ายผักสลัด

โรงเรือนของสวนผักภูธารจะทำแบบยกแคร่ โดยใช้เหล็กยกแคร่สูงระดับเอว กว้าง 2 เมตร ยาว 6 เมตร ต่อ 1 โรงเรือน ซึ่งโรงเรือนของสวนผักภูธรมีทั้งหมด 9 โรงเรือน 1 โรงเรือนจะปลูกผักได้ประมาณ 200 ต้น ลักษณะโรงเรือนจะดัดโค้งหลังคาอย่างง่าย ใช้พื้นที่ PE 150 ไมครอน เป็นการปิดบังไม่ให้กันน้ำ ส่วนด้านข้างจะเปิดโล่งทั้งหมด ซึ่งจะเป็นโรงเรือนแบบเปิดที่ไม่มีแมลงมารบกวนผัก โดยจะมีความแตกต่างหากไปปลูกผักในสวน ไม่ว่าจะเป็นสวนยาง สวนทุเรียน ฯลฯ ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของพวกแมลงจะทำให้ผักเสียหายทันที

ขั้นตอนการเตรียมดิน

1. หน้าดิน
2. แกรบดิบ หรือแกรบดำ
3. ขุยมะพร้าว
4. มูลขี้วัว
5. ใส่ EM น้ำสับปะรด และน้ำตาลแดง
6. นำมาผสมให้เข้ากัน และหมักทิ้งไว้เพื่อเตรียมดินมาปลูกผัก

ขั้นตอนการปลูกต้นกล้า

1. ซื้อเมล็ดพันธุ์ที่ต้องการมา
2. โกยหน้าดิน และขี้ไส้เดือนจากแปลงที่ใช่ไปแล้ว นำมาร่อน

3. นำดินที่ร่อนมาแล้วผสมกับแกรบดิบ 1 ต่อ 1

4. คลุกเคล้า แล้วบีบสังเกตดูถ้าไม่มีน้ำออกมา และเป็นก้อนแสดงว่า มีความชื้นพอดี

5. นำดินที่ผสมแล้วมาใส่ในกระถางขนาด 4 นิ้ว

6. นำเมล็ดพันธุ์มาโรยในกระถางที่ได้ใส่ดินลงไปแล้ว โดยต้องโรยเมล็ดพันธุ์ห่างๆ ประมาณ 50 ต้น อัตราที่ต้นกล้าจะรอดประมาณ 20 ต้น

7. นำน้ำที่เป็นละอองมาฉีดเพื่อที่จะไม่ให้นำลงไปในกระถางเยอะจนเกินไป

ซึ่งการเพาะ หรือปลูกต้นกล้าใช้เวลาประมาณ 24 ชั่วโมง ต้นกล้าก็จะงอกออกมา เมื่อต้นกล้าอยู่มาถึงวันที่ 3 ต้องนำต้นกล้าออกมารับแสงแดดทันที เหตุผลที่ต้องนำต้นกล้าออกรับแสงแดด เพราะถ้าผ่าน 3 วันไปต้นกล้าจะไม่โตภายใน 45 วัน หรือไม่โตเลย แสงแดดที่ต้องให้ต้นกล้าได้รับ คือ 50%

การย้ายต้นกล้า

เมื่อต้นกล้ามีอายุได้ 5 วัน จะต้องย้ายต้นกล้าไปไว้ในโรงเรือนเพื่อป้องกัน นก หรือสัตว์ชนิดต่างๆมาทำลายต้นกล้า จากนั้นเลี้ยงต้นกล้าตั้งแต่หว่านเมล็ดประมาณ 21 วัน กรณีต้นกล้าโตก่อน 21 วัน ให้นำต้นกล้าลงแปลงปลูกได้เลย เมื่อนำผักลงแปลงแล้ว สัตว์จำพวกหนอนก็เริ่มวางไข่ทันที เพราะก่อนที่เราจะนำผักมาลงแปลงหนอนก็ได้วางไข่ในดินรออยู่แล้ว โดยหนอนจะแพร่ระบาด และกัดกินพืชผักที่เราปลูกทันที ซึ่งจะใช้สารชีวภัณฑ์ในการกำจัด หนอน หรือเมล็ดที่มากัดกินพืชผักที่ปลูก จะใช้สารชีวภัณฑ์ฉีดกำจัดแมลงทุก 3 วัน ใน 1-2 อาทิตย์แรก

สารชีวภัณฑ์ คือ สารที่ใช้สำหรับป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ผลิตหรือพัฒนามาจากสิ่งมีชีวิต ไม่ว่าจะเป็นพืช สัตว์ หรือจุลินทรีย์ แต่ไม่นับรวมสารที่สกัด หรือแยกได้จากสิ่งมีชีวิตที่เป็นสารเคมีเชิงเดี่ยว เช่น ไพรีทรอยด์ นิโคติน อะบาเม็กติน ฯลฯ ซึ่งจะช่วยไม่ให้ราก และโคนของพืชที่เราปลูกเน่า

สิ่งที่ใช้ในการบำรุงผักอีกอย่าง คือ ฮอร์โมนนมสดไข่ไก่ น้ำหมักมูลขี้วัว และน้ำหมักหน่อกล้วยนำมาผสมให้เข้ากัน และใส่บัวรดน้ำรดทุกอาทิตย์ให้ได้ 4 ครั้ง หรือรดทุกวันก็ได้แล้วแต่สะดวก

ซึ่งจะช่วยเพิ่มธาตุอาหารให้แก่ดิน เหตุผลเพราะดินเดิมที่เคยปลูกไปแล้วอาจมีธาตุอาหารไม่เพียงพอต่อการปลูกผักครั้งใหม่ ซึ่งฮอร์โมนนมสดไข่ไก่ น้ำหมักมูลขี้วัว และน้ำหมักหน่อกล้วยนำ จะสามารถเพิ่มธาตุอาหารให้แก่ดินได้

การปลูกผักบนดาดฟ้า

การปลูกผักบนดาดฟ้าของคุณเจริญวุฒิ ไตรสุวรรณ แต่เดิมตนเล่าว่าทำงานด้านสถาปนิกอิสระได้กลับมาอยู่บ้านที่เป็นตึก 4ชั้นและมีดาดฟ้าว่างอยู่ จึงมีความคิดว่าอยากที่จะออกแบบทำอย่างไรไม่ให้เกิดเป็นความว่างเปล่าประโยชน์บนดาดฟ้าให้เกิดเป็นการใช้ประโยชน์ได้สูงสุด และแก้ปัญหาที่ทำให้เกิดเป็นอากาศร้อน จึงเริ่มคิดปลูกผักจากพื้นที่บนดาดฟ้ากว่า100 ตารางเมตร จากที่ไม่ได้มีความรู้ทางด้านการเกษตรเลย และได้ทดลองปลูกทดลองค้นหาไปเรื่อยๆ ต่อมาเริ่มทดลองการใช้ดินในการปลูกผักด้วยตนเอง จนเกิดเป็นการเรียนรู้นิสัยของดินกับพืชที่เหมาะสมกัน เช่น พืชชนิดนี่จะต้องปลูกด้วยดินร่วนปนทราย หรือปลูกด้วยดินร่วนปนเดียว เป็นต้น แล้วตนจึงตัดสินใจที่จะปลูกผักไฮโดรฯ จากการใช้ระบบโครงเหล็กเป็นตัวให้น้ำวิ่งผ่าน และควบคุมการให้น้ำด้วยระบบอัตโนมัติ แต่ต่อมาเกิดเป็นปัญหาผลผลิตของผักไฮโดรฯเพิ่มมากขึ้นจนล้นและ เกิดการปนเปื้อนของสารเคมี จึงรื้อการปลูกผักไฮโดรฯออกหันมาปลูกผักสวนครัวแทนเช่น ผักหวาน ดอกมะลิ ผักชีฝรั่ง ชะอม ผักน้ำ ตะไคร้ ผักบุ้ง มะนาว ถัวฝักยาว แตงกวา กะเพรา โหระพา พริกขี้หนู อัญชัน ดอกแคร์ เตยหอม เป็นต้น มีวิธีการปลูกดังนี้

1. ทำการเพาะต้นกล้าจากเมล็ดพันธุ์จนถึงกล้าพร้อมปลูกใช้เวลา 14-15 วัน
2. เตรียมดินโดยใช้ดินร่วนปนทราย พร้อมกับใช้ใบก้ามปูหมัก ปุ๋ยค้างคาว ปุ๋ยไส้เดือน อิฐ และขุยมะพร้าว หลังจากนั้นหมักทิ้งไว้ 7-10 วัน ใส่ดินในถุงก็หนัก ประมาณ 3 กิโลกรัม ให้เพียงพอกับปริมาณที่ยกเคลื่อนย้ายได้ไหว
3. จากนั้นก็นำไปปลูกในแปลง และที่แปลงก็จะเป็นกระสอบขนาดหน้ากว้าง 6 นิ้ว
4. ทำชั้นให้เหมาะกับความสูงของผู้ปลูกประมาณ1 เมตร เพื่อความสะดวกในการดูแล
5. ใช้ซาแลนคลุม เพื่อชลอการรับแสงแดดโดยตรงของต้นพืชและรับแสงมากเกินไป

เทคนิคพิเศษการปลูกของคุณเจริญวุฒิ

1. ในการเตรียมดินของคุณวุฒินั้น ตนได้ใช้วิธีการใช้อิฐผสมไปพร้อมกับการเตรียมดิน เพื่อต้องการที่จะให้รากของพืชเกิดความเย็นมากขึ้น เกิดเป็นช่องว่างในอากาศได้เยอะต่อการปลูกบนสภาพอากาศที่ร้อนบนดาดฟ้าทำให้พืชไม่เกิดความเหี่ยวเฉา
2. ใช้ถ่านผสมไปกับการเตรียมดิน เพื่อต้องการที่จะให้ถ่านเข้าไปกำจัดโรคที่เกิดจากเชื้อราในดินได้ และสามารถที่จะป้องกันการติดเชื้อของรากได้ดี
3. ใช้วิธีการจัดหมวดของพืชที่ปลูก เนื่องจากสภาพอากาศที่ร้อนบนดาดฟ้า ตนจึงแยกออกเป็น2 หมวดหมู่ด้วยกัน 1) ชนิดที่โดนแดดได้โดยไม่ต้องคลุมแดดเช่นมะนาว ตะไคร้ เป็นต้น 2) ชนิดที่โดดแดได้ไม่นาน เช่น ผักบุ้ง ผักกาก เป็นต้น

ในการใช้ดาดฟ้าของคุณเจริญวุฒิเพื่อมาใช้ในการปลูกผักนั้น ตนต้องการที่จะทำให้เกิดเป็นความเย็นและต้องการใช้พืชมาคลุมเพื่อป้องกันความร้อนจากแสงแดดที่มาสะสมอยู่ในพื้นปูนของดาดฟ้า เพราะการปลูกผักบนดาดฟ้าแบบนี้ ลดขยะจำพวกเศษอาหาร ที่สำคัญทำให้ตึกเย็นกว่าเดิมลงมาก ช่วยให้ประหยัดไฟในการทำความเย็นได้อีกไม่น้อย เพราะได้จากน้ำที่ผ่านการรดให้กับพืช ได้ไหลซึมสู่พื้นปูน อีกทั้งยังได้บริโภคผผักที่ปลูกขึ้นมาเอง ที่มีความปลอดภัย สด สะอาดอยู่ตลอดเวลา สามารถลดความเสี่ยงที่จะต้องออกไปบริโภคผักตามท้องตลาดในสถานการณ์โรคระบาดโควิด19 ได้อีกด้วย พร้อมกับมีชั้นดาดฟ้าที่เกิดเย็นใจ ในการพักผ่อนหย่อนใจ ซาแรนที่คลุมในบางจุดทำให้แดดในยามนี้ไม่ร้อนมากนัก สอดคล้องกับปูนที่ไม่ได้คลายความร้อนออกมา จึงทำให้การเดินชมแปลงผักบนดาดฟ้าได้สบายๆ เกิดความเขียวขจีตา เกิดเป็นความสบายใจ

การสร้างความมั่นคงอาหารในครัวเรือน สวนผักคนเมือง มีบัญชีรายการเมล็ดพันธุ์ทั้งหมด 29 รายการ ซึ่งเมล็ดพันธุ์แต่ละชนิดเป็นพันธุ์พืชทั่วไปที่จะให้สมาชิกไปปลูก ก่อนจะนำมาเพาะนั้นต้องมีการตากแดด เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เชื้อราลดลง หากเป็นจำพวกถั่วฝักยาว แตงกวา สามารถเพาะลงในกระถางขนาด 8-10 นิ้ว ได้เลย โดยไม่จำเป็นต้องให้พืชโดนแสงสว่างเต็มที่ สามารถนำแก้วพลาสติกเจาะรูให้มีอากาศหายใจ ครอบไว้เพื่อป้องกันแมลง ส่วนพืชพันธุ์ชนิดอื่นสามารถเพาะปลูกได้ในภาชนะตามความเหมาะสมได้เลย เช่น บวบ ขี้พร้า ฟักข้าว ควรปลูกในภาชนะที่สามารถเลื้อยได้ หรือมีซุ้มให้เกาะเมล็ดพันธุ์อินทรีย์หรือเมล็ดพันธุ์พื้นเมืองสามารถเก็บอายุการรักษาได้ตลอด แต่มีระยะเวลาการ

เก็บเกี่ยวผลผลิตนาน

วิธีการดูแลเมล็ดพันธุ์พืช

1. สังเกตเมล็ดพันธุ์ในส่วนของเปลือกว่าเป็นอย่างไร หากเป็นเปลือกแข็งให้ใช้วิธีการแช่ในน้ำร้อนหรือน้ำอุ่น และหากเมล็ดพันธุ์ที่มีเปลือกบางให้ใช้วิธีของการแช่น้ำ 12 ชั่วโมง ก่อนการนำไปปลูก
2. เมื่อได้เมล็ดพันธุ์พืชมาต้องกระตุ้นก่อน โดยใช้วิธีการนำเมล็ดพันธุ์มาตากแดด เพื่อฆ่าเชื้อราหรือสิ่งที่ปนเปื้อนมากับเมล็ดพันธุ์ และเป็นการกระตุ้นการงอกของเมล็ดพันธุ์

การปลูกฟ้าทะลายโจร โดยครูไก่ วุฒิศักดิ์ เพ็ชรมีศรี

สรรพคุณของฟ้าทะลายโจร มีสารแอนโดรกราโฟไลด์ที่จะช่วยในการบรรเทาอาการการติดเชื้อโควิด-19 และบรรเทาอาการเป็นหวัด แก้เจ็บคอ น้ำหมูกไหล การติดเชื้อทางเดินหายใจ ซึ่งการใช้ฟ้าทะลายโจรจะใช้เมื่อเริ่มมีอาการ 5 วันและไม่ควรเกินจาก 5 วันที่มีอาการ

การเพาะฟ้าทะลายโจรมี 2 วิธี ดังนี้

1. การเพาะโดยใช้เมล็ด สามารถเก็บรักษาเมล็ดได้ประมาณ 5 เดือนครึ่ง เริ่มระยะจากการเพาะ ต้นอ่อนที่ใช้ประโยชน์ได้ ออกใบในการเก็บเกี่ยวดอกและเมล็ด โดยให้สังเกตดอกของฟ้าทะลายโจรจะมีสีขาว เมื่อออกดอกประมาณ 1 เดือนครึ่งก็จะแก่และแตกกระจาย หลังจากนั้นต้นก็จะตายทันที หรือหากไม่อยากให้ต้นตายไปจะต้องตัดเมื่อเริ่มออกดอก ต้นจะแตกกิ่งและเริ่มออกดอกใหม่จะต้องทำการตัดดอกอีกครั้ง เพื่อรักษาต้นที่เราปลูกเอาไว้

2. การขยายพันธุ์กิ่ง กิ่งของฟ้าทะลายโจรจะประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ลำต้น ใบ ดอก ซึ่งมีวิธีการเพาะโดยใช้กระทิงแดงที่เป็นยาชูกำลัง เพื่อเร่งรากและลำต้นแข็งแรงในการดูดน้ำ โดยจะใช้จำนวน 1 ฝา ใส่ลงไปในน้ำเพื่อแช่กิ่งประมาณ 5-10 นาที ในการดูดซึมสารต่างๆที่อยู่ในกระทิงแดง โดยใน 1 ต้น สามารถตัดแยกออกมาได้อีกประมาณ 4 ต้น ดังนี้

- ราก จะตัดแต่งเพื่อทำการปักชำ โดยการนำไปแช่ในน้ำ

- กิ่ง จะตัดในส่วนของกิ่งโคน กิ่งปลาย และกิ่งยอด โดยข้อที่ 1 ของกิ่งส่วนล่างสุดจะใช้สำหรับการแตกราก ข้อที่ 2-4 จะใช้สำหรักแตกกิ่ง โดยข้อแตกรากจะใช้ต้องเว้นไว้ประมาณ 1 เซนติเมตรเพื่อใช้ในการปักชำ และให้ตัดใบออกให้เหลือใบละครึ่งเพื่อลดการคายน้ำ และให้นำกิ่งในส่วนที่เตรียมไว้ไปแช่ในน้ำ ประมาณ 5 นาที ซึ่งในส่วนของยอดนั้นจำเป็นต้องแยกกับกิ่งอ่อนและกิ่งแก่ในการปักชำ โดยจะใช้เวลา 14-15 หรือ 21 วัน ในการออกราก

วิธีการปักชำมี 2 วิธีดังนี้

- กิ่งอ่อนและกิ่งแก่ สามารถนำไปปักชำในภาชนะที่เตรียมไว้ได้เลย เนื่องจากลำต้นมีความแข็งแรงและไม่ส่งผลต่อการฉีกออกของกิ่งในการปักชำ เมื่อรากงอกเต็มที่ก็จะต้องนำไปปลูกในกระถาง

- ยอดอ่อน ควรจะใช้ไม้จิ้มฟันในหารเปิดรูก่อนการปักชำ ซึ่งไม่ควรที่จะปักลงไปโดยตรง เพราะจะทำให้เกิดแผลถลอกได้ง่าย เมื่อรากงอกสามารถปลูกไว้ในภาชนะเดิมได้เลยไม่จำเป็นต้องย้ายไปปลูกในภาชนะอื่น

ระยะที่มีสารแอนโดรกราโฟไลด์ที่ดีที่สุด คือ ระยะที่ออกดอกบาน 50 % หรือประมาณ 120 วัน โดยมีวิธีการนำไปใช้ดังต่อไปนี้

- ตัดตั้งแต่โคนและเว้นรากเอาไว้ประมาณ 2-3 ข้อ เพื่อให้สามารถแตกใหม่ได้อีก
- ล้างทำความสารถสะอาดและนำไปตากแดด โดยเลือกใบที่ไม่มีเชื้อราปนเปื้อน

การปักชำฟ้าทะลายโจร

โดยใช้วิธีการ 3 ข้อตัด เพราะจะได้จำนวนปริมาณเยอะขึ้น

ข้อ 1 ในการขยายพันธ์พืช ส่วนที่อยู่ใต้ดิน คือราก

ข้อ 2 - 3 ส่วนบนดิน คือการแตกยอดออก

เหตุผลที่ใช้ 3 ขั้นตอน คือ สามารถขยายพันธ์ให้ได้จำนวนต้นมากขึ้น เนื่องจาก 1 กิ่ง สามารถแตกออกมาได้ 3 - 4 กิ่ง หากมียาชูกำลัง ก็สามารถนำมาผสมน้ำ 1 ขวา เพื่อให้ในส่วนที่ต้องการปักชำให้มีลักษณะสดชื่นขึ้น ก่อนจะปลูกลงดิน ระยะเวลา 4 – 5 วัน จะดูได้ว่า ฟ้าทะลายโจรติดหรือไหม การลดน้ำเช้า 1 ครั้ง

หลักจากระยะเวลา 14 วัน รากจะออก และ 1 เดือน จะสามารถปลูกลงดินได้ และต้องกดดินให้แน่น กดข้อให้ลงดินลึกประมาณ 1 ข้อ

วิธีการเตรียมหลุม

1. เตรียมแผงเพาะขนาด 60 หลุม ต่อ 1 แผง
2. ใช้ไม้นำ เพื่อให้เป็นหลุม
3. กิ่งที่เตรียมไว้ ใส่ลงในหลุม และใช้มือกดดินให้แน่นขึ้น ระยะเวลา 1 อาทิตย์ จะสามารถดูได้ว่ากิ่งสมบูรณ์หรือไม่

การใช้ตู้อบพลังงานแสงอาทิตย์ในการตากฟ้าทะลายโจร

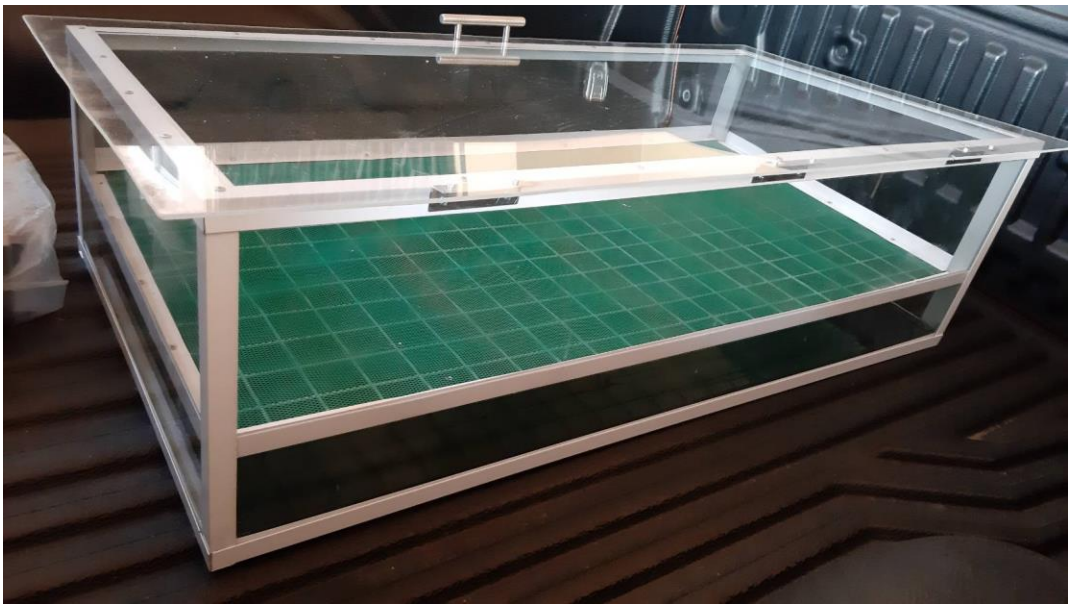

1. ต้องล้างน้ำฟ้าทะลายโจรให้สะอาด
2. ตากลมให้แห้ง
3. เข้าตู้อบ เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนของอากาศ จะทำให้แห้งสนิท ไม่อับชื้น ปลอดภัยจากฝุ่นละออง โดยระยะเวลาการตากจะอยู่ที่ 2-3 วัน และนำมาใส่ถุงมัดปากถุงให้แน่น

สรรพคุณของฟ้าทะลายโจร

ฟ้าทะลายโจร เป็นสมุนไพรที่มีฤทธิ์เย็น ช่วยปรับลดความร้อนในร่างกาย เมื่อมีอาการไข้หวัด ไอ และเจ็บคอ เพื่อรักษาความสมดุลในร่างกาย จึงนิยมใช้ประโยชน์ของฟ้าทะลายโจรในการรักษาไข้หวัด ไข้หวัดใหญ่ บรรเทาอาการอักเสบ เช่น หลอดลมอักเสบ คออักเสบ และต่อมทอนซิลอักเสบ ลดการเจริญเติบโตของเชื้อโรค เป็นต้น

ดินพร้อมปลูกและไล่แมลง

มีส่วนผสมดังนี้

1. เนื้อดิน เลือกหน้าดินที่มีจากดินในกระสอบก็ได้ หรือดินถมก็ได้ ซึ่งพอจะมีขุยมะพร้าว แกลบดำ ใบไม้แห้ง แต่ขาดธาตุอาหาร ทำให้ผักไม่โต นำดินมาเทกองในกะบะ
2. ใส่เศษผัก เศษผลไม้ที่เหลือทิ้ง และสับให้ละเอียด

   N หาได้จากผักหรือผลไม้เปลือกสีเขียว

   P หาได้จากผักหรือเปลือกผลไม้สีเหลือง น้ำตาล ม่วง น้ำเงิน

   K ปุ๋ยคอก ก้อนเห็ดหมดอายุ
3. ปุ๋ยคอก ที่มาจากมูลสัตว์ ตากแดดให้แห้งฆ่าเชื้อ หรือไข่หนอนที่อาจผสมมา
4. ใส่ราเขียว นอกจากนั้นยังสามารถใส่เปลือกไข่ สารไล่แมลง กากชา กลีบดาวเรืองลงไปด้วยกัน
5. คลุกด้วยกันกับน้ำหมักชีวภาพ (ควรหมักเองจากขยะเปียกในครัวเรือน)
6. เทใส่กระสอบทิ้งนอนไว้และหมั่นพลิกกลับไปมา ทิ้งไว้ในที่ร่มไม่ต่ำกว่า 2 สัปดาห์ ก่อนนำไปใช้

หมายเหตุ ดินพร้อมปลูกไม่เหมาะที่นำไปปลูกแบบหยอดเมล็ด ควรเพาะต้นกล้าก่อนนำไปปลูก

ก้อนอาหารกลางสำหรับผัก

ก้อนอาหารกลางสำหรับผัก ใช้สำหรับเป็นธาตุอาหารให้ผัก สิ่งมีชีวิตที่อยู่ในดิน เพิ่มเติมจุลินทรีย์ให้กับพื้นดิน ซึ่งก้อนอาหารกลางสำหรับผักสามารถอยู่ในดินได้นาน โดยจะใช้ประโยชน์จากข้าวที่เหลือใช้ในครัวเรือนมาทำเป็นก้อนอาหารสำหรับผัก

วิธีทำก้อนอาหารกลางสำหรับผัก

1. นำข้าวสุกหรือข้าวเสีย ข้าวเหลือทิ้งในครัวเรือน นำมาเทใส่ถาด คลุกกับขี้วัว รำข้าวหรือแป้งข้าวสาลี
2. ราดด้วยน้ำหมักชีวภาพ และคลุกให้เข้ากัน
3. นำกล้วยที่สุกงอมแล้วมาปอกเปลือก ขยำกับกองข้าว ปั้นเป็นก้อนเท่ากำปั้น
4. นำไปตากแดดให้หมาดประมาณ 30 นาที เก็บไว้ในที่ร่มรอจนเกิดผ้าขาว
5. นำไปฝังในดินกระถางปลูกต้นไม้ให้ผัก และทำให้สิ่งมีชีวิตที่อยู่ดินดินดูดกลืนไปใช้

การฝึกทำน้ำเอนไซม์

การทำน้ำเอนไซม์ ต้องนำเศษ หรือเปลือกผลไม้มาผสมกับน้ำเปล่า และน้ำตาลใส่ขวดทิ้งไว้ จะใส่ไว้ในขวดน้ำอัดลม หรือขวดน้ำทั่วไปก็ได้ โดยการการทำน้ำเอนไซม์ ต้องหมักไว้ในขวดน้ำอย่างน้อย 7 ถึง 14 วัน เมื่อครบตามกำหนดเวลาแล้ว ให้นำมากรองใส่อีกขวด เพื่อให้เหลือแต่น้ำเอนไซม์ ปริมาณน้ำต้องมีความหวานกว่าตัวที่นำมาหมัก คือ เปลือกผลไม้ ซึ่งคุณสมบัติจะไม่เหมือนน้ำหมักทั่วไป เพราะน้ำหมักประเภทนี้จะมีความหอมจากผลไม้ที่นำมาหมัก แต่ถ้าหมักเกิน 14 วัน หรือ 1 เดือนน้ำหมักเอนไซม์ จะกลายเป็นน้ำหมักทั่วไปทันที ซึ่งกากที่กรองออกมาแล้วจะนำไปทำเป็นปุ๋ยหมักโดยไม่ทิ้งให้เสียเปล่า น้ำหมักที่กรองออกมาแล้วจะนำไปตั้งเอาไว้ในที่ร่มไม่ให้โดนแสงแดด เหตุผลเพราะแสงแดดจะทำให้เกิดการสลายตัวของธาตุ

อาหาร จะมีวิธีใช้ คือ ให้รินใส่ฝาขวดน้ำ ประมาณ 2 ฝา ผสมกับน้ำเปล่า 1 ลิตร และนำมาฉีดพ่น ราดรดให้กับพืชผัก หรือต้นไม้ได้เลย

1. **วิธีการทำน้ำเอนไซม์**
2. จัดเตรียมอุปกรณ์ ซึ่งประกอบด้วย ขวดน้ำ เปลือกผลไม้ น้ำตาล น้ำสะอาด
3. นำเปลือกผลไม้มาทำความสะอาด ถ้าผลใหญ่ให้แบ่งเป็นชิ้นเล็ก แล้วใส่ในภาชนะขวดน้ำ ตามอัตราส่วนโดยเหลือพื้นที่ของภาชนะเพื่อให้อากาศภายในมีการหมุนเวียน
4. ปิดฝา และ ทำประวัติติดข้างภาชนะดังนี้
5. ชนิดของผลไม้
6. วัน เดือน ปี
7. เมื่อได้ระยะเวลา 7-14 วันแล้ว กรองกากกับน้ำ แยกออกจากกัน
8. นำตัวกากที่ได้แยกออกจากน้ำแล้วไปทำเป็นปุ๋ยหมัก
9. นำน้ำที่หมักแล้ว ประมาณ 2 ฝาของขวดน้ำ มาผสมกับน้ำเปล่า 1 ลิตร และนำไปพ่น หรือรดน้ำผักได้เลย

ส่วนผสม และอุปกรณ์

1. เปลือกผลไม้
2. น้ำตาลทรายแดง
3. น้ำเปล่า
4. ขวดน้ำ

<u>วิธีการทำถั่วงอกนาโน</u>

วัสดุอุปกรณ์ ที่ต้องเตรียม

1. เมล็ดพันธุ์ถั่วเขียว
2. ตะกร้าเล็กๆ ที่บรรจุขนมจีน
3. ผ้าขุนหนู หรือกระสอบปานที่เก็บน้ำได้นาน ให้ความชุ่มชื้นได้เป็นระยะเวลานาน
4. ถังที่มีฝาปิด หรือกล่องโฟม และมีรูด้านล่าง

วิธีขั้นตอนการทำ

1. นำถั่วเขียวมาล้างกับน้ำสะอาดเพื่อคัดเมล็ดเสียออก
2. นำถั่วเขียวที่ล้างแล้ว มาแช่น้ำ โดยจะใช้น้ำร้อน 1 ถ้วย ผสมกับ น้ำเย็น 1 ถ้วย ระยะเวลาในการแช่ประมาณ 3 ชั่วโมง
3. นำผ้า หรือกระสอบปานที่ชุ่มน้ำมาวางในตะกร้า
4. นำเมล็ดถั่วเขียวที่แช่น้ำ ครบ 3 ชั่วโมงแล้ว มาใส่ในกร้าที่มีผ้าชุ่มน้ำวางอยู่ และเกลี่ยให้เมล็ดกระจายโดยไม่ซ้อนกัน
5. นำกร้าอีกใบมาว่างทับตะกร้าที่ได้ใส่ถั่วเขียวไปแล้ว แล้วทำแบบเดิมเหมือนกับตะกร้าใบแรก ทำแบบนี้ไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะพอดีกับความสูงของถังที่เราเตรียมไว้
6. จากนั้นนำถัวเขียวที่ใส่ตะกร้าแล้ว นำมาใส่ในถัง และปิดฝาให้เรียบร้อย รดน้ำทุก 2 ชั่วโมงเพื่อให้เกิดความชื้นอยู่ตลอดเวลา จะใช้เวลาประมาณ 3 วัน ก็สามารถเก็บมารับประทาน และจำหน่ายได้ หากจะหยุดการเจริญเติบโต หรือรับประทานไม่ทันสามารถนำมาแช่ตู้เย็นได้ ถัวงอกจะอยู่ได้ประมาณ 7 วัน โดยไม่มีการเจริญเติบโต หรือยาว

ขึ้น

10 ปีธรรมนูญลุ่มน้ำภูมี

ลุ่มน้ำภูมีเป็น 1 ใน 10 ของลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ประกอบด้วยลำน้ำ 35 สาย กินพื้นที่ 2 อำเภอ คือ ควนเนียงและรัตภูมิ ในอดีตลุ่มน้ำภูมี มีความสำคัญต่อระบบนิเวศน์และการก่อตั้งชุมชน เนื่องจากเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำที่มีทรัพยากรสมบรูณ์ในทุกด้าน ป่าต้นน้ำเต็มไปด้วยพืชสมุนไพร ไม้หายาก แต่มาถึงจุดเปลี่ยนเมื่อมีการให้สัมประทานป่าไม้ พื้นที่กลางน้ำมีคลองสำคัญคือคลองเคียน ลอดผ่านเขาคูหา ต่อมามีการให้สัมประทานระเบิดหินเขาคูหา และการทำบ่อทรายเถื่อน ปลายน้ำเคยเป็นท่าเรือขนส่งสินค้า มีการค้าขายเป็นแหล่งสัตว์น้ำที่อุดมสมบูรณ์ด้วยความเป็นทะเล 3 น้ำ ต่อมาสภาพน้ำเปลี่ยนแปลงไป อดีตมีความเชื่อว่าน้ำที่นี่ใสสะอาดเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ ผลจากการใช้ทรัพยากรอย่างไม่คุ้มค่าและไม่เกิดประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ ทรัพยากรค่อยๆ เสื่อมโทรมและหดหายไป จึงได้เกิดการรวมตัวของคนในพื้นที่ลุ่มน้ำขึ้นเป็น "เครือข่ายอนุรักษ์และพัฒนาลุ่มน้ำรัตภูมี" (นำชื่อรัตภูมิมารวมกับภูมี-หมายถึงอาณาจักรดินแดง) ในปี พ.ศ.2547 นำโดยเครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือก และกลุ่มอนุรักษ์พันธุกรรมท้องถิ่น น้ำตก วิถีวัฒนธรรม สภาองค์กรชุมชน ประกอบกิจกรรมอนุรักษ์และฟื้นฟูสายน้ำ ภูมิปัญญา มีการล่องแพแลคลอง จัดการขยะ ราพาเชื่อมโยงเครือข่ายต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ

ต่อมาปี 2552 มีแนวคิดที่จะจัดทำ "ธรรมนูญลุ่มน้ำภูมี" ขึ้น เพื่อใช้เป็นกติกา ข้อตกลง สัญญา ระเบียบหรือข้อปฏิบัติ ให้ชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำได้ใช้ในการจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นธรรม ปรารถนาให้มีความสมดุลกันระหว่างการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง บนหลักศาสนา วิถีชีวิต ภูมิปัญญา ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมของคนในพื้นที่ลุ่มน้ำ ฐานคิดนี้รวมกับจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร นำมาสู่การสร้างความตระหนักร่วมกัน หลอมรวมดวงใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและนำไปสู่การพัฒนาระบบ

การเมืองการปกครองของชุมชน ในการดูแลทรัพยากรในพื้นที่ลุ่มน้ำภูมี จนแล้วเสร็จและประกาศใช้ในปี 2554

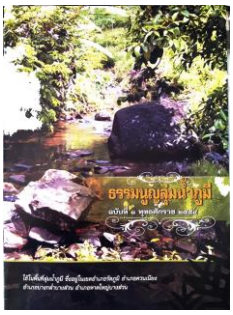

กระบวนการได้มาซึ่งธรรมนูญลุ่มน้ำภูมี ได้มีตัวแทนในทุกภาคส่วน ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับทรัพยากรในพื้นที่ลุ่มน้ำภูมี ไม่ว่าจะเป็นตัวแทนจากชุมชน ประชาชน โรงเรียน/มหาวิทยาลัย วัด มัสยิด กลุ่ม องค์กร สภาองค์กรชุมชน เครือข่ายชุมชน ท้องถิ่น ท่องที่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงกาคีเครือข่ายต่างๆ ได้ช่วยกันระคมความคิดยกร่างธรรมนูญลุ่มน้ำภูมีขึ้น จากนั้นได้นำร่างธรรมนูญลุ่มน้ำภูมี ไปทำการประชาธิจารณ์ในพื้นที่ต่างๆ โดยจัดเวทีเพื่อนำเสนอร่างธรรมนูญลุ่มน้ำภูมี และเปิครับฟังความคิดเห็นจากประชาชนและทุกภาคส่วนในพื้นที่ตลอดลุ่มน้ำรวม 10 เวที มีผู้เข้าร่วมประมาณ 450 คน จากนั้นได้มีการทำการประชาพิจารณ์เวทีใหญ่อีก 1 ครั้ง เพื่อนำเสนอร่างธรรมนูญลุ่มน้ำภูมิที่ผ่านการปรับแก้แล้วต่อที่สาธารณะ เพื่อลงฉันทามติในการรับร่างธรรมนูญลุ่มน้ำภูมีและการประกาศใช้

โดยความสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งซาติ (สช) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช) เครือข่ายสภาองค์กรชุมชน

10 ปีผ่านไป เครือข่ายฯได้มีการสรุปบทเรียนการใช้ธรรมนูญลุ่มน้ำภูมีพบว่า

จุดเด่นของธรรมนูญ เป็นความฝันร่วมของคนในพื้นที่จำนวนหนึ่งโดยเฉพาะเครือข่าย ได้หลอมรวมจิตใจ ใช้อ้างอิงเพื่อมีส่วนร่วมการพัฒนาให้มีความสมดุล สร้างกระแสทางเลือกการพัฒนาไม่สุดโต่งไปทางใดทางหนึ่ง เช่นกรณี ต้านทานการระเบิดหินที่ผิดกฎหมาย ช่วยเอื้อให้ชุมชนได้ตระหนักถึงสิทธิพลเมือง สิทธิชุมชนที่จะลุกขึ้นมาต่อสู้ การร่วมมือกันต่อต้านการทำบ่อทรายเถื่อน การพัฒนาคนผ่านโรงเรียนพลเมือง โรงเรียนสิทธิชุมชน การรวมตัวเป็นองค์กรสมาคมฯ

แล้วเป็นความภาคภูมิใจของคนตัวเล็กๆ ที่รวมตัวกันประกอบกิจกรรมสาธารณะ เชื่อมร้อยผู้คนต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ

มีการผลักดันให้มีวันลุ่มน้ำ ทุกวันที่ 13 มิถุนายน เป็นต้น

ทว่าก็ยังมีจุดที่ยังต้องผลักดันต่อไป อาทิ การผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปออกเป็นข้อบัญญัติท้องถิ่น การทำงานของเครือข่ายอนุรักษ์และพัฒนาฯ ในสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป มีคนใหม่ๆ คนรุ่นใหม่เข้ามาในกระบวนการพัฒนา ประกอบกับวิธีการทำงานที่เปลี่ยนจากเดิม

หรือการผลักดันรางวัล "คนดีศรีภูมี"

โดยมีแนวทางที่จะดำเนินการต่อไปดังนี้

1.ทบทวนการดำเนินงานของเครือข่ายอนุรักษ์และพัฒนาฯ เชื่อมโยงกลไกการทำงานแบบเครือข่ายแนวราบ ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ ประสานเพื่อนใหม่ คนรุ่นใหม่ ขยายผลให้เกิดการรับรู้ร่วมกับหุ้นส่วนการพัฒนา ที่จะมาร่วมมือกันขับเคลื่อนงานด้วยกันบนฐานเคารพความคิดความเชื่อที่แตกต่าง หลายหลายในวิธีการ ทั้งใช้งบประมาณและไม่ใช้งบประมาณ แต่มีเป้าหมายร่วม มีพื้นที่การพูดคุยร่วมกัน มีกิจกรรมร่วมกัน เช่น การศึกษา CHIA (การประเมินผลกระทบระดับชุมชน) สำรวจพื้นที่ลุ่มน้ำ ขอบเขตคลองให้เป็นปัจจุบัน

2.ทบทวนธรรมนูญลุ่มน้ำภูมี ปรับปรุงในส่วนที่ไม่สามารถดำเนินการได้ หรือมีเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงไป ต่อยอดสิ่งดีๆที่ได้ทำไปแล้ว ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ต่อสาธารณะ

3.ผลักดันให้วันลุ่มน้ำมีกิจกรรมที่หลากหลายมากขึ้น พร้อมตัวชี้วัดคุณภาพน้ำปลายทางจะต้องดีขึ้นเป็นวาระร่วมกันของคนลุ่มน้ำ

4.พัฒนาคนผ่านโรงเรียนสิทธิชุมชน/โรงเรียนพลเมือง นำกิจกรรมอนุรักษ์และฟื้นฟูเข้าสู่ระบบการเรียนทั้งในระบบและนอกระบบ (มีข้อมูลว่าเด็กในพื้นที่ปลายน้ำเป็นเด็กฉลาด ได้คะแนนสูงระดับจังหวัด น่าศึกษาว่าสัมพันธ์กับการได้อาหารของพื้นที่ทะเล 3 น้ำหรือไม่)

5.นำต้นทุนด้านการท่องเที่ยว ประเพณีวัฒนธรรม พืชสมุนไพร/ไม้หายาก นิทานพื้นบ้าน 1000 เรื่อง มาต่อยอดสร้างคุณค่าเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ท่องเที่ยวเชิงผจญภัย ฯลฯ เพิ่มรายได้ให้กับประชาชน

4

สังคมเป็นสุขในวิกฤตโควิด-19

เป้าหมายร่วม

มิติด้านสุขภาพ-คนปลอดภัยลดการแพร่เชื้อและสูญเสียชีวิตจากโควิด สามารถเข้าถึงสิทธิบริการพื้นฐาน และปัจจัย 4

มิติด้านเศรษฐกิจ-เปิดเมืองปลอดภัยให้เศรษฐกิจเดินหน้า ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ธุรกิจของชุมชน

มิติด้านสังคม-ประชาชนพื้นที่ได้รับผลกระทบสามารถฟื้นฟูมีรายได้ สามารถดูแลได้ถึงแรงงานนอกระบบ แรงงานต่างถิ่น แรงงงานต่างชาติ

ด้านสังคมเป็นสุข ข้อเสนอปี 63

เป้าหมาย	แนวทางการดำเนินงานปี 2564	องค์กรความร่วมมือ/องค์กรหลัก
1. พัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการผู้สูงอายุ ผู้ป่วยรอการฟื้นฟู เด็กนอกระบบ สตรีแรงงานนอกระบบ ให้สามารถเข้าถึงสิทธิพื้นฐานปัจจัย 4 มีอาชีพและรายได้ที่เพียงพอ 2.พัฒนานโยบายสาธารณะระดับพื้นที่ Smartcity for all การฟื้นฟูคนพิการโดยชุมชน (HCBR)	1.ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิต ในด้านสุขภาพ ระบบบริการ ฟื้นฟูสมรรถภาพ การเข้าถึงสิทธิ์พื้นฐาน เข้าถึงปัจจัย 4 การสร้างรายได้และอาชีพ ด้วยการพัฒนากลไกระดับตำบล เช่น ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพ ศูนย์สร้างสุข ศูนย์ซ่อมสร้างสุข ธนาคารกายอุปกรณ์ ศูนย์คนพิการ ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ พัฒนาบุคลากร ได้แก่ CG อสม.เชี่ยวชาญ อสม. อพมก. ผ่านหลักสูตรเฉพาะ พัฒนานักสร้างเสริมสุขภาวะด้านชีวอนามัยแรงงานนอกระบบ นักบริบาลท้องถิ่น การดูแล	– กองทุนฟื้นฟูฯอบจ. – สปสช. – พมจ. – สสจ. – ประกันสังคม – สมาคมคนพิการจังหวัด – สมาคมผู้บริโภคจังหวัดสงขลา – สมาคมเครือข่ายสุขภาพผู้สูงอายุ – สมาคมอาสาสร้างสุข – สมาคมสวัสดิการภาคประชาชนสงขลา

	ผู้สูงอายุระยะยาว สนับสนุนอาชีพให้กับเด็กนอกระบบ คนพิการ ผู้สูงอายุ การจ้างงานคนพิการ ดำเนินการผ่านงานกองทุนต่างๆ ได้แก่ กองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพฯ กองทุนสุขภาพตำบล กองทุน LTC กองทุนสสส. กองทุนคนพิการ กองทุนการค้ามนุษย์ กองทุนคุ้มครองเด็ก กองทุนสวัสดิการสังคม กาชาด 2.พัฒนากองทุนกลาง ได้แก่ ธนาคารแพมเพิร์ส งานมหกรรมทอดผ้าป่าขยะรีไซเคิลจังหวัด สร้างบ้านให้ผู้ประสบภัย บริจาคบ้านเก่าเป็นบ้านใหม่ ผ้าสร้างสุข กองบุญ 3. ร่วมประสานนโยบายระดับพื้นที่ เตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงวัย ร่วมผลักดันสงขลาเข้าสู่มรดกโลกด้วยการจัดหลักสูตรให้ความรู้แก่เครือข่าย และพื้นที่เมืองเก่าจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อคนพิการ ผู้สูงอายุSmartcity for all สร้างต้นแบบการฟื้นฟูคนพิการโดยชุมชน (HCBR)	- ศูนย์อาสาสมัครมอ. - ชมรมเพื่อนช่วยเพื่อนคนพิการ - มูลนิธิชุมชนสงขลา - มูลนิธิคนช่วยคน - มูลนิธิเพื่อการพัฒนาแรงงานและอาชีพ - มูลนิธิเพื่อนหญิง - สภาองค์กรชุมชน - สภาคนพิการทุกประเภท - คณะพยาบาลมอ. - หน่วยเวชศาสตร์ชุมชน - คณะแพทยศาสตร์มอ. - โครงการ Node flagship สสส.สงขลา - ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งสงขลา - บ้านพักเด็กและครอบครัว - คลังจังหวัด - สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์สงขลา - ธนาคาร SMEs - ธนาคารออมสิน - ศูนย์บ่อยางสงขลาพึ่งพาตนเอง - มหาวิทยาลัยมอ. - มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา - ม.ทักษิณ - มทร.สงขลา

กรณีตัวอย่าง

ปฏิบัติการปิ่นโตตุ้มตุ้ย

ตั้งแต่โควิด 19 แพร่ระบาดพื้นที่ตำบลบ่อยาง เทศบาลนครสงขลาก็เช่นเดียวกับที่อื่น ทุกคนกักตัวอยู่บ้านหยุดเชื้อเพื่อชาติ

ภารกิจ "ปิ่นโตตุ้มตุ้ย" คือ การใช้ปิ่นโตเป็นเครื่องมือสื่อสารให้คนในชุมชนเกิดการคลี่คลายจากปัญหาหรือความทุกข์ของสมาชิกชุมชนเมืองบ่อยาง เทศบาลนครสงขลา ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด 19 เกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์ 6 ชุมชนดำเนินการช่วยเหลือสมาชิกของกลุ่มที่เป็นประชากรกลุ่มเปราะบางทางสังคม อันประกอบด้วยคนพิการ ผู้สูงอายุติดเตียง ผู้สูงอายุถูกทอดทิ้ง เด็กกำพร้า หญิงหม้าย ฯลฯ ซึ่งหลายคนมาจากต่างถิ่น ต่างจังหวัดมาเป็นประชากรแฝง บ้างอยู่บ้านเช่า บ้างไม่มีบัตรประชาชน บ้างเป็นบุตรของแรงงานต่างด้าวที่เกิดในประเทศ โดยนัยยะชื่อ "ตุ้มตุ้ย" สื่อไปทำให้สถานการณ์ดูเบาลง รวมถึงสื่อถึงความอิ่มท้องไม่อดอยากไปในเวลาเดียวกัน ภารกิจ "ปิ่นโตตุ้มตุ้ย" มาพร้อมกับการเป็นครัวกลางของชุมชน บริการอาหารปรุงสุขในทุกวันอย่างต่อเนื่องให้กับสมาชิกที่ได้รับผลกระทบ โดยมุ่งเน้นประชาชนในกลุ่มเปราะบางทางสังคมเป็นลำดับแรก ต่อมาได้ขยายไปช่วยผู้ได้รับผลกระทบในกรณีว่างงาน ตกงาน และแรงงานต่างด้าวไปด้วย ในการจัดระบบปิ่นโตตุ้มตุ้ยจะเหมือนกัน 6 ชุมชน ตั้งแต่ระบบการรับส่งอาหารฝ่ายปิ่นโตที่ครัวเรือนเปราะบางจะต้องหามาหรือทีมกลางให้ยืมใช้ มีจุดวางปิ่นโตแต่ละชุมชน จะมีการประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าว่าวางปิ่นโตตรงไหนที่เป็นครัวชุมชน วางโต๊ะ วางป้ายสื่อสาร พร้อมการใส่หน้ากากผ้า เจลล้างมือ ณ จุดรับปิ่นโต วิธีการรับปิ่นโต คือ มีการทำป้ายคล้องปิ่นโตว่าเป็นของใคร พร้อมเบอร์โทร และจำนวนคนที่กินอาหารในครัวเรือน เป็นฐานข้อมูลเบื้องต้น

เมื่อสมาชิกเผชิญปัญหาผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด 19 ศูนย์บ่อยางพึ่งพาตนเองจึงกลายเป็นกลไกสำคัญในการประสานให้เกิดการพึ่งพาช่วยเหลือสมาชิกด้วยการดำเนินการ ภารกิจ "ปิ่นโตตุ้มตุ้ย" จัดทำครัวกลางของชุมชนขึ้นเพื่อการรับบริจาควัตถุดิบในการปรุงอาหาร ช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางทางสังคมที่ได้รับผลกระทบ

รูปแบบของปิ่นโตตุ้มตุ้ย

การสร้างข้อตกลงเพื่อจัดทำครัวกลางในช่วงสถานการณ์โควิด เพื่อช่วยเหลือคนจนคนตกงานและกลุ่มคนเปราะบางบาง เรียกว่าภารกิจ "ปิ่นโตตุ้มตุ้ย" เป็นรูปแบบการรับบริจาคทั้งเงินและวัตถุดิบประกอบการปรุงอาหารช่วยเหลือคนยากลำบาก ดำเนินการผ่าน "ศูนย์บ่อยางพึ่งพาตนเอง" ทำหน้าที่ประสานงาน ส่งต่อข้อมูลและความช่วยเหลือ โดยสื่อสารรูปแบบล่วงหน้า หาผู้บริจาควัตถุดิบโดยคำนวณเวลาว่าจะดำเนินการอย่างน้อย 1 เดือน ทุกวัน และให้สมาชิกครัวเรือนเป้าหมายลงทะเบียนล่วงหน้า เพื่อให้

ทราบจำนวนที่ชัดเจนว่าแต่ละชุมชนมีครัวเรือนเป้าหมายจำนวนเท่าไร และจากนั้นได้นัดวันทดสอบ เตรียมความพร้อมปฏิบัติจริง 1 ครั้งเป็นเวลา 1 สัปดาห์ก่อนทำจริง การลงทะเบียนล่วงหน้ากับครัวกลางของแต่ละชุมชน เพื่อให้แม่ครัวเตรียมอาหารได้ตามจำนวน โดยช่วงเย็นของวัน แม่ครัวของแต่ละชุมชนจะมารับวัตถุดิบตามจำนวนครัวเรือนของตน จากนั้นช่วงเช้าก่อน 9 โมงเช้า ปิ่นโตของครัวเรือนเป้าหมายจะถูกนำมาวางไว้พร้อมป้ายติดที่ปิ่นโต มีชื่อ นามสกุล ชื่อเล่น เบอร์โทรศัพท์ และจำนวนคนในครัวเรือนที่ต้องการ แม่ครัวจะเริ่มปรุงอาหาร และให้สมาชิกกลับมารับปิ่นโตไปทานที่บ้านในเวลา 11 โมงเช้าก่อนเที่ยง ภารกิจปิ่นโตตุ้มตุ้ยได้ทดลองปฏิบัติการเมื่อวันที่ 25 เมษายน 2563 พร้อมกันทั้ง 6 ครัว มีชุมชนแหลมสนอ่อนเป็นครัวกลาง อีก 5 ครัวเป็นเครือข่าย คือครัวหลังอาชีวะ ชุมชนหัวป้อม 1-4 ชุมชนกุโบร์ และชุมชนพาณิชย์สำโรง โดยมีคนยากไร้ที่เข้าถึงอาหารจำนวน 425 ราย หรือ 425 อิ่ม

การบริหารจัดการ คือ ช่วงเย็นของแต่ละวันแม่ครัวจะมาเบิกวัตถุดิบซึ่งได้มาจากการบริจาค มีข้าวสาร ไข่ เครื่องปรุง ผัก กระจายไปตามชุมชนต่าง ๆ ในส่วนของข้าวสุกครัวกลางจะจัดข้าวนึ่งไว้ เพื่อให้เพียงพอกับสมาชิกทั้งหมดที่มาแจ้งความประสงค์ไว้ ภารกิจปิ่นโตตุ้มตุ้ยเริ่มเป็นทางการเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 63 แต่ละครัวจะมีระบบการบริหารจัดการเหมือนกัน ต่างกันเพียงช่วงของระยะเวลาในการรับปิ่นโต แต่ส่วนใหญ่ช่วงเวลาในการรับอาหารจะไม่เกินเที่ยง ในช่วงวันที่ 1 ถึงวันที่ 8 พฤษภาคม 63 ยังมีการปฏิบัติการเหมือนกันทั้ง 6 ครัว แต่ภายหลังวันที่ 8 พฤษภาคม 63 ครัวที่ปรุงอาหารสดเหลือเพียงครัวเดียว คือครัวกลาง อีก 5 ครัว ขอรับบริจาคอาหารแห้งแทน

รูปแบบปิ่นโตตุ้มตุ้ย คือ 1) ภาชนะหลักที่นำมารับอาหารต้องเป็นปิ่นโต เนื่องจากปิ่นโตมีอยู่แล้วทุกบ้าน เป็นการลดการใช้ขยะและพลาสติก 2) มีวัตถุดิบอะไรก็ทำเมนูตามนั้น โดยมีข้าวสาร ไข่ เป็นพื้นฐาน 3) แต่ละครัวเรือนบันทึกการรับจ่ายรายวันผ่านทีมงาน บางแห่งใช้เยาวชนบันทึก 4) ลงทะเบียนผู้ต้องการล่วงหน้าเน้นผู้ได้รับผลกระทบ 5) ช่วยเหลือได้ทั้งคนไทยและต่างชาติ เป็นต้น

ระบบครัวชุมชน

ดำเนินการได้มาจนถึงปัจจุบัน(มิถุนายน) มีพัฒนาการแบ่งเป็น 3 ระยะคือ

ระยะแรก คือ วันที่ 25 เมษายน และวันที่ 1 - 7 พฤษภาคม ช่วงสัปดาห์แรกที่อยู่ในช่วงที่สังคมกำลังปิดเมือง ปิดประเทศ ผู้คนถูกเก็บตัวอยู่ในบ้าน ทำให้ประสบปัญหาหนัก มีคนเดือดร้อนจำนวนมาก มีครัวชุมชน ร่วมปฏิบัติภารกิจ "ปิ่นโตตุ้มตุ้ย" ปรุงอาหารสด รวมจำนวน 6 ครัว ในพื้นที่จริงของ 6 ชุมชน เขตตำบลบ่อยาง คือ ชุมชนแหลมสนอ่อน ชุมชนหัวป้อมโซน 1-4 ชุมชนหัวป้อมโซน 5 ชุมชนหลังวิทยาลัยอาชีวะ ชุมชนกุโบร์ และชุมชนพาณิชย์สำโรง

ระยะที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 8 พฤษภาคม เป็นต้นมา ครัวชุมชน จำนวน 5 ครัว คือ ชุมชนหัวป้อมโซน 1 - 4 ชุมชนหัวป้อมโซน 5 ชุมชนหลังวิทยาลัยอาชีวะ ชุมชนกุโบร์และชุมชนพาณิชย์สำโรง ยุติการปรุงอาหารสด ปรับเปลี่ยนเป็นการขอรับบริจาคข้าวสารและอาหารแห้งจากครัวกลางคือ ครัวชุมชนแหลมสนอ่อน และในช่วงเดียวกันนี้ก็ได้มีชุมชน 2 ชุมชนจากพื้นที่ตำบลเขารูปช้าง มาแจ้งขอเป็นเครือข่ายและขอรับบริจาคข้าวสารและอาหารแห้งจากครัวกลางด้วย

ระยะที่ 3 ปัจจุบัน มีครัวชุมชนแหลมสนอ่อนซึ่งเป็นครัวกลางและเป็นครัวเดียวเท่านั้นที่เปิดบริจาคอาหารปรุงสดในภารกิจ "ปิ่นโตตุ้มตุ้ย" โดยแจ้งหยุดบริจาค 2 วันต่อสัปดาห์ คือ วันเสาร์และวันอาทิตย์ ทั้งนี้เพื่อปรับระบบจากครัว เป็นห้องเรียนอาชีพ เพื่อช่วยให้สมาชิกปิ่นโตตุ้มตุ้ย ได้มีช่องทางลดรายจ่ายและสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว

การรับบริจาค

ภารกิจกลางของศูนย์บ่อยางพึ่งพาตนเอง สื่อสารกับหน่วยงาน เครือข่าย ผ่านช่องทางต่างๆที่มี โดยเปิดรับทั้งเงินบริจาคและวัตถุดิบ โดยยอดเงินสดที่ศูนย์บ่อยางฯได้รับบริจาคมาตั้งแต่วันที่ 13 เมษายน - 15

พฤษภาคม รายรับรวมทั้งสิ้น 20,900 บาท (สองหมื่นเก้าร้อยบาทถ้วน) รายจ่ายจำนวน 12,700 บาท ยอดเงินสดคงเหลือ(15 พฤษภาคม) จำนวน 8,200 บาท

ตัวอย่างรายการวัตถุดิบที่รับบริจาคมาตั้งแต่วันที่ 16 เมษายน - 15 พฤษภาคม สรุปโดยสังเขป

- ข้าวสาร จำนวน 1,700 กิโลกรัม
- ไข่ไก่สด จำนวน 2,400 ฟอง
- เนื้อไก่สด จำนวน 70 กิโลกรัม
- เส้นหมี่สด จำนวน 30 กิโลกรัม
- วุ้นเส้น จำนวน 9 กิโลกรัม
- น้ำมันพืชและเครื่องปรุงรส จำนวน 9 ลัง
- มะละกอสุก จำนวน 60 กิโลกรัม
- ขนุนสุกแกะเนื้อ ประมาณ 10 กิโลกรัม
- มะม่วงสุกจำนวน 30 กิโลกรัม
- ผักสด จำนวน 92 กิโลกรัม
- ผักบุ้งสดจำนวน 10 กิโลกรัม
- ปิ่นโตมือสอง จำนวน 1 เถา

วัตถุดิบเหล่านี้แม่ครัวของแต่ละชุมชนสามารถดัดแปลงเป็นเมนูอาหารได้หลากหลาย แล้วแต่ศักยภาพที่จะสร้างสรรค์ การได้ทานของสด ปรุงใหม่ และมีปริมาณมากพอทานนับเป็นจุดเด่นของภารกิจนี้ เหล่าแม่ครัวเองก็รู้สึกภาคภูมิใจ รู้สึกดีใจที่ได้ช่วยเหลือสมาชิกในชุมชน บางคนก็เข้ามาปรึกษาปัญหา ระบายความทุกข์ ครัวชุมชนจึงเป็นจุดที่พึ่งทั้งทางกายและทางใจไปในตัว

หมายเหตุ ผู้บริจาคมีทั้งประชาชน ผู้นำ หน่วยงานราชกร ได้แก่ พัฒนาชุมชนศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดสงขลา มูลนิธิวิสุทธิคุณหาดใหญ่ สำนักงานด่านตรวจคนเข้าเมือง โรงก๋วยเตี๋ยวแสงเจริญ หาดใหญ่ ศูนย์สุขภาพจิตที่ 12 สมาคมเครือข่ายสุขภาพผู้สูงอายุจังหวัดสงขลา สถาบันพลังจิตตานุภาพ พนักงานสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

12,000 อิ่ม

การช่วยเหลือผ่านครัวกลางของชุมชน ภารกิจ "ปิ่นโตตุ้มตุ้ย" ของเครือข่ายคนเมืองบ่อยาง ได้ช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางทางสังคมและผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ โควิด - 19 ในพื้นที่โดยนับจากปริมาณข้าวสวย หน่วยนับเป็น "อิ่ม" (ถ้วย) 12,000 อิ่ม

เริ่มวันที่ 25 เมษายน 2563 จำนวน 425 อิ่ม 425 ราย

วันที่ 1 - 7 พฤษภาคม 2563 จำนวน 582 รายต่อวัน (220 เถาต่อวัน)

วันที่ 8 พฤษภาคม-กรกฎาคม 2563 จำนวน 100-160 รายต่อวัน

โดยคิดค่าใช้จ่ายวัตถุดิบไม่คิดกรณีค่าแรง(ที่ดำเนินการแบบจิตอาสา)เฉลี่ยประมาณ 5 -7 บาทต่อ 1 อิ่ม

ปี 64 โควิดระลอกใหม่

24 พ.ค.64 ปิ่นโตตุ้มตุ้ยเริ่มอย่างเป็นทางการ ด้วยปิ่นโต 11 เถา เลี้ยง 30 ชีวิต ในจำนวนนี้เป็นคนไม่มีบัตรประชาชน ไม่มีเลข 13 หลัก จำนวน 3 คน

เมนูอาหารคือ ข้าสวยนึ่งคนละ 2 ถ้วย แกงส้มปลาดุกหน่อไม้(หลังบ้านพี่อ้น) และที่ชอบกันมากคือปลาตากแห้งทอดกรอบ หอมอร่อย ตบท้ายความสดชื่นด้วย "ชาโบราณบีบมะนาวสด" เฉลี่ยค่าอาหารรายหัวของวันนี้ประมาณ 15 บาทต่อคนต่อมื้อ

การทำงานของพื้นที่ขยายชุมชนจากเดิม 6 ชุมชนปีนี้ขยายเพิ่ม 14 ชุมชน ใครไม่มีเงินก็บริจาค ใครมีเงินก็มาซื้อซึ่งจะขายข้าวถ้วยละ 5 บาท ไข่เค็มใบละ 5 บาท

รอบนี้มีคนรับบริการขอรับบริจาคน้อยลง แต่กลับมาซื้ออาหารเพิ่มขึ้น เนื่องจากชุมชนมีประสบการณ์การจากรอบที่แล้ว ทำให้ปีนี้มีการเตรียมตัว มีรายได้และไม่เกิดความวิตกกังวล สามารถพึ่งตัวเองได้

กิจกรรมปิ่นโตตุ้มตุ้ย ดำเนินการร่วมกับกลุ่มแม่เลี้ยงเดี่ยวในชุมชน รับส่งอาหารราคาถูกผ่านปิ่นโตตุ้มตุ้ย ในรูปแบบการบริจาคและขายอาหาร กติกากลุ่มคือ ราคาอาหารต้องไม่แพง เช่น ข้าวสวยหนึ่งถ้วยละ 5 บาท กับข้าวเริ่มต้นที่ 5 บาท มีไข่ต้ม ปลาแดดเดียวทอด ทำให้กลุ่มเปราะบางสามารถเข้าถึงได้ มีขายน้ำชากาแฟ ในลักษณะแบบกิจการเล็ก ๆ และส่งบริการให้หน่วยงานในพื้นที่ โดยขายถูกกว่าที่อื่น และช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางในกลุ่มที่ขาดรายได้

เครือข่ายพัฒนาเมืองสงขลา

วิกฤตโควิดที่เข้ามาปลายเดือนกรกฎาคม สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(พอช.) ได้ประสานศูนย์บ่อยางพึ่งพาตนเองเข้าร่วมเพื่อรับฟังแนวทางการสนับสนุนเมืองสงขลาที่จะหนุนช่วยชุมชนรับมือโควิด อำเภอเมืองสงขลาเป็นอีกพื้นที่สีแดงเข้ม พื้นที่นี้มีเครือข่ายบ้านมั่นคงและมีคนจนเมืองอาศัยอยู่จำนวนมาก มีความเดือดร้อนเรื่องที่อยู่อาศัย บ้างเป็นคนต่างถิ่น บุกรุกที่ดินของการรถไฟบ้าง เจ้าท่าบ้าง ธนารักษ์บ้าง เป็นอีกปัญหาที่สะสมตัวอยู่ในพื้นที่ จนเป็นที่มาของการจัดทำโครงการที่ยื่นของบของ พอช.ในเวลาต่อมา

เพื่อการนี้ได้รวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อจะได้เห็นภาพรวมของชุมชน ที่บางคนยังไม่รู้แม้กระทั่งชื่อที่แท้จริง เพื่อให้เห็นข้อมูลที่เป็นจริงของชุมชนทั้งในส่วนเชิงกายภาพ ประชากร ผู้ได้รับผลกระทบ

1. ฝ่ายทะเบียนราษฎร ทน.สงขลา
2. กองสวัสดิการสังคม ทน.สงขลา
3. กองสาธารณสุขฯ ทน.สงขลา
4 ศูนย์ประสานงานโควิด -19 สงขลา
5.อสม.รายชุมชน 13 ชุมชน

ชุมชนในเขตเทศบาลนครสงขลา ตำบลบ่อยาง ได้มีการเสนอโครงการระดับชุมชน จำนวน 13 ชุมชน ดังนี้

1. ชุมชนแออัด ซึ่งเป็นชุมชนใหม่ที่ได้โอกาสเข้าถึงงบประมาณ จำนวน 7 ชุมชนคือ ชุมชนแหลมสนอ่อน ชุมชนวัดแหลมทราย ชุมชนวัดศาลาหัวยางชุมชนศาลาเหลืองเหนือ ชุมชนเมืองใหม่พัฒนา ชุมชนมัสยิดบ้านบน ชุมชนสวนหมาก

2. ชุมชนบ้านมั่นคง จำนวน 6 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนหัวป้อม ชุมชนหลังวิทยาลัยอาชีวะ ชุมชนเก้าเส้ง ชุมชนกุโบร์ ชุมชนบ่อนวัวเก่า ชุมชนนอกสวน

และยังมีโครงการระดับเมืองอีก 1 โครงการ เพื่อเชื่อมโยงงานในภาพรวมและเตรียมพร้อมสู่การแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยในระยะยาว

จังหวัดเริ่มเข้ามาสนับสนุน

ผลการทำงานที่สะสมผลงานมาอย่างต่อเนื่อง เห็นชัดขึ้นอีก วันที่ 17 สิงหาคม 2564 รองผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา นางสุรียพรรณ์ ณ สงขลา ได้ให้การสนับสนุนครัวชุมชน "ปิ่นโตตุ้มตุ้ย" ชุมชนแหลมสนอ่อน โดยการมอบเงินสดจำนวน 15,000 บาท เพื่อการผลิตข้าวกล่องปรุงสุกใหม่ จำนวน 500 กล่องส่งมอบเป็นกำลังใจในสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด - 19 ให้แก่ชาวชุมชน 55 ชุมชน เขตเทศบาลนครสงขลาโดยนายอำเภอเมืองสงขลา นายไชยพร นิยมแก้ว ได้กรุณาประสานงานและอำนวยความสะดวกในการเตรียมการ

ต่างๆ เพื่อให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ทั้งนี้วิธีการส่งมอบเป็นไปตามมาตรการการป้องกันและควบคุมโรคทุกประการ โดยจัดให้ตัวแทนจากแต่ละชุมชนทยอยมารับมอบวันละ 11 ชุมชน ในช่วงเวลา 11 นาฬิกาของทุกวันตั้งแต่วันที่ 17 - 21 สิงหาคม 2564 และอยู่ในการรับรู้ของผู้ว่าราชการจังหวัดในการเข้ามามีส่วนร่วมส่งมอบความช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันมีการต่อยอดให้ศูนย์บ่อยางฯ เป็นจุดจัดทำอาหารส่งให้กับผู้ป่วย ณ ศูนย์พักคอยอีกด้วย

ปัจจัยความสำเร็จ

1. ชุมชนมีฐานข้อมูลของตัวเอง การมีจิตอาสาของชุมชนร่วมดำเนินการโดยไม่มีค่าตอบแทนแสดงให้เห็นความตั้งใจและจริงใจ ทำให้สามารถเก็บข้อมูลจริงของคนเปราะบางทางสังคมที่จะนำไปหนุนช่วยในอนาคต จากเดิมบางคนไม่กล้าแสดงตัวด้วยขาดความเชื่อมั่นและไม่ไว้วางใจในการทำงานของแกนนำ รวมไปถึงเห็นศักยภาพของสมาชิกที่จะนำมาช่วยสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เช่น ศักยภาพในการทำอาหาร หรือมาร่วมเป็นคณะทำงานดูแลชุมชน

2.ศูนย์บ่อยางฯใช้กิจกรรมปิ่นโตตุ้มตุ้ยเป็นเครื่องมือทางสังคมในการเชื่อมร้อยคนในชุมชน สร้างความสัมพันธ์ของผู้คนในชุมชน และเครือข่ายภายนอก ช่วยให้รู้จักการแบ่งปัน ช่วยเหลือกันและกัน การบริหารจัดการที่ดีเป็นระบบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีส่วนร่วม จะเป็นฐานช่วยทำให้เป็นชุมชนสะอาด มีธรรมมาภิบาล สามารถพึ่งตนเองได้ในอนาคต

3.ทักษะการบริหารจัดการ บนฐานคิดจัดการตนเองในช่วงเกิดภัยพิบัติ ทำให้รู้ค่าใช้จ่ายต่อหัว ต่อชุมชน รู้ปริมาณข้าวสารและวัตถุดิบที่ใช้ต่อคน ในการทำอาหารเลี้ยงคนในชุมชน รวมถึงการเตรียมกลไกช่วยเหลือหากมีสถานการณ์ภัยพิบัติในอนาคตสามารถที่จะนำประสบการณ์ไปใช้จัดการตนเองได้อย่างรวดเร็ว

4.การสื่อสารสาธารณะ บอกเล่าเรื่องราว กิจกรรมผ่านช่องทางการสื่อสารต่างๆ

การทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตรายบุคคล ผู้สูงอายุ คนพิการ คนยากลำบาก อบต.คูหา

อบต.คูหา ตำบลคูหา อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา โดยการนำของนายกปัญญา ศรีทองสุข มีนโยบายด้านคุณภาพชีวิตควบคู่ไปกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ริเริ่มพัฒนาแนวทางจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตรายบุคคลและครอบครัวเป็นเครื่องมือสำคัญ บวกกับการวางรากฐานการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนภายใต้จิตสำนึกรักบ้านเกิด ความเป็นชุมชนเดียวกัน

ปี 2556 จัดตั้งศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ คนพิการ และคนด้อยโอกาส

ปี 2560 จับมือกับอบจ.สงขลา มูลนิธิชุมชนสงขลา มีการเก็บข้อมูลคนพิการ ผู้สูงอายุ คนยากลำบากแบบทุกครัวเรือน จัดตั้งศูนย์สร้างสุขชุมชน ร่วมกับคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ และมีการวิเคราะห์การทำงานร่วมกับภาคี จัดทำธรรมนูญตำบลน่าอยู่ และยังเข้าร่วมกองทุน LTC

ปี 2562 ดำเนินโครงการ Node flag shipกับสสส.สงขลา เริ่มจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตรายบุคคล individual care plan มีการวางแผนการทำงานร่วมกับอบต.และองค์กรหลัก 4 องค์กร คือ กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน รพสต. อบต. โรงพยาบาล ว่าจะทำอะไรร่วมกัน

ทั้งนี้ตำบลคูหา มีประชากรรวมทั้งสิ้น 10,100 คน 2,300 ครัวเรือน ผู้สูงอายุมีจำนวน 1,185 คน (เก็บข้อมูลเข้าระบบข้อมูลกลางได้ 1,001คน) อาศัยในหมู่ 7 มากกว่าทุกหมู่ เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย 60 – 69 ปี และเป็นคนพิการ 202 คนส่วนใหญ่อยู่ม.3,ม.6,ม.7 ส่วนใหญ่เป็นประเภทพิการการเคลื่อนไหว เพศชาย อยู่ในวัยแรงงาน สาเหตุมาจากพิการจากโรคเรื้อรัง แต่กำเนิด และอุบัติเหตุ ส่วนใหญ่ยังสามารถช่วยตัวเองได้ มีที่อยู่อาศัยของตัวเอง แต่ไม่ได้รับการศึกษา และไม่มีอาชีพ / ว่างงานอีกจำนวนหนึ่ง และอยู่ในสภาวะความยากลำบากอยู่ในหมู่ 4 จำนวน 81 คน อาศัยในหมู่ 6 จำนวน 15 คน ส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้น้อย พิการ ไร้บ้าน ติดบ้านติดเตียง เป็นเพศหญิง หม้าย,โสด

นอกจากนั้นในการทำงานใช้ระบบข้อมูล TCNAP เป็นการทำข้อมูลครัวเรือนและวิจัยเชิงสังคม ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากสสส. สำนัก 3 มีการวางแผนรายบุคคล TCNAP เป็นข้อมูลรายครัวเรือน นำมาเชื่อมโยงกับระบบข้อมูล iMed@home นำมาสู่การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตรายบุคคล เพื่อให้ทีมสหวิชาชีพของอบต.สามารถติดตามผลรายบุคคลได้ ว่าจะต้องวางแผนในการดูแลอย่างไรบ้าง เช่น การสนับสนุนกายอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งไม่ต้องรอรายงานเป็นเอกสาร เพราะมีการแชร์ข้อมูลเข้าระบบที่ทำให้ทุกคนสามารถดูข้อมูลจากระบบเยี่ยมบ้านหรือ iMed@home ได้โดยตรง

แนวทางดำเนินการสำคัญ

1.การทำงานเริ่มด้วยการทำความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายเพื่อสร้างความชัดเจนในการทำงาน ดูระเบียบ และพรบ.ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 หน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้ (มาตรา 67) 3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ 6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน

ผู้สูงอายุ และผู้พิการ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ (มาตรา 16) (10) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส (19) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล

นำมาสู่การกำหนดแผนงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้ทุกคนเข้าใจบทบาท สามารถทำงานไปได้ด้วยความสบายใจ เป็นการสร้างความมั่นใจให้กับทีมงาน มีวาระการพูดคุยต่อข้อมูลและทำแผนการทำงานร่วมกันสม่ำเสมอ

2.อบต.คูหายังได้เป็นแม่ข่ายตำบลสุขภาวะของสสส.สำนัก 3 อีกด้วย ภายใต้ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชนตำบลคูหา(ศสส) โดยก่อนที่จะเป็นแม่ข่ายได้เป็นลูกข่ายตำบลกาบัง จ.ยะลามาก่อน เมื่อพื้นที่มีการพัฒนาศักยภาพเข้มแข็งแล้ว จึงได้ขยับตัวเองมาเป็นแม่ข่าย การทำงานให้ความสำคัญในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล มีการใช้ข้อมูลพัฒนาศักยภาพของคน การจัดองค์ความรู้และการพัฒนาทีมร่วมกับคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ(พชอ.) เพื่อเป็นการเรียนรู้ไปด้วยกัน และได้บูรณาการงบจากกองทุนสุขภาพตำบล จาก อบจ. พมจ. ไปด้วยกัน มีการทำงานร่วมกับภาคีต่าง ๆ เพื่อหาทุนทั้งภายในและภายนอกพื้นที่

2.1 การใช้ข้อมูล มีการจัดทำข้อมูลโดยการสำรวจข้อมูลกลุ่มเปราะบาง นำใช้ข้อมูล เช่น -ข้อมูลรายครัวเรือน TCNAP,RECAP ข้อมูล อปท.ข้อมูลจากแบบสอบถามและระบบเยี่ยมบ้าน imed@home

2.2 การพัฒนาสมรรถนะกำลังคน มีการอบรมผู้ช่วยนักกายภาพ 38 คน การอบรมกู้ชีพกู้ภัย การอบรม Care Giver

2.3 การจัดการความรู้ สรุปบทเรียนทุนทางสังคมและแหล่งเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูล สนับสนุนผลกระทบ จัดการเรียนรู้ภายใน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่าย

2.4 การพัฒนากลไกการบริหาร ตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส แผนพัฒนาหมู่บ้าน/แผนพัฒนาตำบล ธรรมนูญตำบลคูหาน่าอยู่

2.5 การใช้เงินทุนและงบประมาณ งบประมาณจาก อบต.จัดตั้งกองทุนคนคูหาไม่ทอดทิ้งกัน

กองทุน สปสช. อบจ.สงขลา พมจ.สงขลา มูลนิธิชุมชนสงขลา สสส.Node flagship

2.6 การทำงานร่วมกับหน่วยงานและองค์กรภายนอก อบจ.สงขลา พมจ.สงขลา สสอ.พชอ. รพ.สะบ้าย้อย สมัชชาสุขภาพจังหวัดสงขลา(4PW)

2.7 การใช้ทุนทางสังคม ในพื้นที่ได้แก่ ผู้ช่วยแพทย์แผนไทย กลุ่ม อสม. 128 คน ผู้ช่วยนักกายภาพ 46 คน Care Giver 15 คน CM 2 คน กู้ชีพกู้ภัย 8 คน รพ.สต.คูหา รพ.สต.ทัพหลวง ชมรมผู้สูงอายุ วัดคูหา โรงเรียนผู้สูงอายุ ศูนย์สร้างสุขตำบลคูหา ชมรมคนรักษ์สุขภาพ กำนัน,ผู้ใหญ่บ้าน

3.มีการจัดตั้งกองทุนคนหูหาไม่ทอดทิ้งกัน เพื่อเป็นศูนย์ในการช่วยเหลือคนคูหาด้วยกัน ในการช่วยเหลือและสนับสนุนกลุ่มเปราะบางในพื้นที่ การประสานเชื่อมโยงจะมีกลไกแบบบูรณาการระดับตำบล ประสานการทำงานกับคณะกรรมการพชอ.สะบ้าย้อย หรือเสนอคณะกรรมการกองทุนฟื้นฟูฯอบจ.สงขลา หรือพมจ. เพื่อขอสนับสนุนงบประมาณในการช่วยเหลือการซ่อมแซมบ้าน นอกจากนี้มีการระดมทุนช่วยเหลือกันในกลุ่ม อสม.กลุ่มอาสาต่าง ๆ รวมทั้งทีมสภาเยาวชนห้วยเต่า ที่มีบทบาทในการประสานงานและช่วยเหลือชาวบ้านในลักษณะจิตอาสา ในการร่วมมือร่วมแรงร่วมใจกันสร้างบ้าน นอกจากนี้มีการอบรมการฝึกอาชีพ โดยการขึ้นทะเบียนคนพิการเพื่อการฝึกอาชีพ การอบรมผู้ช่วยนักกายบำบัด ได้รับงบจากกองทุนฟื้นฟู อบจ.สงขลา

4.อบต.คูหามีกองทุนระบบการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง (Long Term Care : LTC)มีการทำงานและประชุมร่วมกับ CMและCG อย่างใกล้ชิด ร่วมกับศูนย์สร้างสุขตำบลคูหา และมีอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่น ซึ่งทำหน้าที่เยี่ยมบ้าน มีการประชุมเครือข่ายภาคีร่วมกับ LTC ระดับอำเภอ ทั้งนี้การทำงานภายใต้กลไกของพชอ.สะบ้าย้อย ขับเคลื่อนประเด็นหลักคือผู้สูงอายุและการจัดการขยะ

5.ในส่วนของกิจกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุ/ชมรมผู้สูงอายุ เริ่มดำเนินการปีงบประมาณ 2561 หลักสูตรโรงเรียนผู้สูงอายุ ด้วยการรับสมัครสมาชิกชมรมผู้สูงอายุที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป และต่อยอดจากกิจกรรมศึกษาดูงานที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทีมทำงานได้มีการแลกเปลี่ยนและจัดทำหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นหลักสูตรพื้นฐาน เป้าหมายหลักคือเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ หมวดกลุ่มวิชาชีวิต 45 ชั่วโมง 50% ประกอบด้วย 1. วิชาสังคม 2. วิชาชีวิตและสุขภาพ 3. วิชาสภาพแวดล้อม 4. วิชาวัฒนธรรมและภูมิปัญญา 5. วิชานันทนาการ ยกตัวอย่าง วิชาชีวิตและสุขภาพประกอบด้วยกิจกรรมการประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์ กิจกรรมประเมิน BGS คัดกรอง 10 เรื่อง กลุ่มวิชาการ 20 % 10 ชั่วโมง ประกอบด้วย 1. วิชาสังคม 2. วิชาเศรษฐกิจ 3. วิชาสุขภาพ เน้นการดูแลสุขภาพตัวเอง ประเมินADL การลดความเสี่ยงเบาหวานความดัน ลดหวานมันเค็ม วิชาเรื่องกินและสุขภาพ มีการประเมินสุขภาพ หมวดกลุ่มวิชาชีพ 30 % 14 ชั่วโมง วิชาเศรษฐกิจ นอกจากนั้นแล้ว ปีงบประมาณ 2562 ยังได้พัฒนาหลักสูตรโรงเรียนผู้สูงอายุพหุวัฒนธรรม และปีงบประมาณ 2564 มีเป้าหมายหลักสูตรโรงเรียนผู้สูงอายุวิถีมุสลิม

สิ่งที่ได้ตามมาหลังเกิดหลักสูตรของชมรมผู้สูงอายุ เริ่มมีแกนนำ นำร้องนำเต้น และจัดกิจกรรมงาน”คูหาแรกวา” ฟื้นฟูภูมิปัญญาในอดีต รวมทั้งกิจกรรมออกกำลังกายที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ มีการเก็บข้อมูลกลุ่มเสี่ยง โดยเฉพาะกลุ่มมุสลิมที่ยังมีพฤติกรรมเสี่ยงจากการกินหวานมันเค็ม กิจกรรมที่ทำในชมรมส่วนใหญ่เน้นในเรื่องการกินการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัย เพื่อให้เห็นศักยภาพของตัวเอง การสร้างความภาคภูมิใจ โดยมีการเชิญผู้สูงอายุเป็นวิทยากรสอนเด็กให้เห็นวิถีวัฒนธรรมผู้สูงอายุเชื่อมโยงกับเด็กและร่วมกับโครงการ Nodeflagship นำกิจกรรมมาเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เกิดการเยี่ยมบ้านของผู้สูงอายุด้วยกัน มีกรณีการพบเจอกันระหว่างพี่น้องที่ไม่ได้ไปมาหาสู่กันมานาน ผู้พิการที่เข้าไม่ถึงระบบทำข้อมูล บางคนบัตรหมดอาย ไม่ได้เบี้ยยังชีพ ได้นำเข้าที่ประชุมพชอ. โดยมีการส่งทีมทำบัตรประชาชนให้ถึงอบต. และมีการเก็บข้อมูลใหม่ทั้งอำเภอ

นอกจากนั้นยังมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ได้แก่ การซ่อมแซมบ้าน การบริการรถฉุกเฉินรับ-ส่ง 24 ชั่วโมง การจ้างงานฝึกอบรมทักษะอาชีพ การประสานและขึ้นทะเบียนรับเบี้ยยังชีพ บัตรคนพิการ การอบรมดูแลผู้ช่วยนักกายภาพ

6.ในส่วนของศูนย์สร้างสุขตำบลที่ได้รับการสนับสนุนจากอบจ. เริ่มจากการทำงานข้อมูล iMed@home ตำบลคูหาเป็นหนึ่งในภาคีเครือข่ายในการจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพ มีงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ วัสดุต่าง ๆ ประจำศูนย์ ประกอบด้วย 1) เตียงไม้มาตรฐาน (ชนิดเตี้ย) จำนวน 2 เตียง 2) รอกบริหารหัวไหล่แบบติดผนัง จำนวน 1 เครื่อง 3) จักรยานปั่นมือ จำนวน 1 เครื่อง

4) จักรยานเอนปั่น จำนวน 1 เครื่อง 5) วงล้อบริหารหัวไหล่และแขนแบบติดผนัง จำนวน 1 เครื่อง 6)กระดานบริหารกล้ามเนื้อต้นขา จำนวน 1 ชุด 7) ดัมเบลฟิสเนส 1 /1.5 /2.5 กก.8) กระจกปรับแต่งท่าทาง จำนวน 1 อัน 9) หมอนผู้ป่วย (ฟองน้ำ) จำนวน 1 ใบ 10) อุปกรณ์ช่วยเดินไม้เท้าขาเดียว จำนวน 1 อัน 11) อุปกรณ์ช่วยเดินไม้เท้า 3 ขา จำนวน 1 อัน 12) อุปกรณ์ช่วยเดินไม้เท้า 4 ขา จำนวน 1 อัน 13) ถุงทรายออกกำลังกาย 0.5 / 1 / 1.5 กก. 14)ราวคู่ขนานฝึกเดิน จำนวน 1 เครื่อง มีผู้ช่วยนักกายภาพที่ทำงานร่วมกับรพ.อำเภอลงมาประจำประศูนย์ร่วมกับจิตอาสาประจำศูนย์ที่จะผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนเข้ามาบริการ มีตารางการลงเยี่ยมบ้านแบบบูรณาการ มีทีมสหวิชาชีพ ลงเยี่ยมบ้านพร้อม ๆ กัน ทำให้เกิดการรับรู้ เรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน เช่น มีการปรับปรุงบ้าน การช่วยเหลือของศูนย์สร้างสุข การดูแลด้านสุขภาพของรพ. สต การให้บริการนวดของแพทย์แผนไทย ตอนนี้มีการจัดทำกิจกรรมตามหลักวิถีมุสลิม

เป็นหลักในการจัดทำหลักสูตร ที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ เช่น ปัญจสีลัต ซึ่งเป็นศิลปะในการต่อสู้และเป็นท่าการออกกำลังกายปรับประยุกต์ตามวิถีมุสลิมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ

ในส่วนของกายอุปกรณ์ที่ได้รับสนับสนุนมี 14 รายการ จากอบจ.ประจำอยู่ในศูนย์สร้างสุข และนายก อบต. ได้มีการอนุมัติงบประมาณเพิ่มเติม

วัน/เวลา	8.00-12.00 น.		13.00-16.00 น.
จันทร์	เยี่ยมบ้าน	พักกลางวัน 12.00-13.00น.	เยี่ยมบ้าน
อังคาร	เยี่ยมบ้าน		เยี่ยมบ้าน
พุธ	ให้บริการกายภาพบำบัด **เฉพาะสัปดาห์ที่1 และ 3 ของเดือน		ให้บริการกายภาพบำบัด **เฉพาะสัปดาห์ที่1 และ 3 ของเดือน
พฤหัสบดี	ให้บริการนวดบำบัดด้วยแพทย์แผนไทย (พอกเข่า) นัด ศสส.		ให้บริการนวดบำบัดด้วยแพทย์แผนไทย (พอกเข่า) นัด ศสส.
ศุกร์	ให้บริการนวดบำบัดด้วยแพทย์แผนไทย (พอกเข่า) ทั่วไป		ให้บริการนวดบำบัดด้วยแพทย์แผนไทย (พอกเข่า) ทั่วไป

ภาพกิจกรรมของศูนย์สร้างสุขตำบล

7.โครงการ Node flagship สสส.ได้ทำให้มีระบบข้อมูลเป็นของตัวเอง และจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับตำบล มีฐานคิดคือ การทำให้ประชาชนในพื้นที่มี care plan เป็นของตัวเอง ลดปัญหาความซ้ำซ้อน ทั้งในแง่ประชาชนแต่ละคนมีโอกาสเป็นผู้เปราะบางซ้ำซ้อนหลายประเภท และเปิดช่องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถวางแผนว่าแต่ละคนต้องการอะไรเป็นรายบุคคลซึ่งจะทำให้การทำงานมีความง่ายมากขึ้น โดยนำข้อมูลมาบูรณาการประเมินซ้ำและเข้าคิว จัดลำดับ 1- 20 เพื่อการช่วยเหลือดูแลคนในพื้นที่ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ผลที่ได้

ผลต่อประชากรเป้าหมาย (1) ผู้ป่วยได้รับการฟื้นฟูสภาพ 100 % (2) ศูนย์ฟื้นฟูสภาพใกล้บ้านใกล้ใจ (3) ผู้ป่วยมีระดับคะแนน ADL เพิ่มขึ้น กลุ่มติดเตียงเปลี่ยนเป็นกลุ่มติดบ้าน 2 คน กลุ่มติดบ้านเปลี่ยนเป็นกลุ่มติดสังคม 4 คน กลุ่มติดเตียงเปลี่ยนเป็นกลุ่มติดสังคม 1 คน (4) มีผู้ช่วยกายภาพชุมชน 39 คน

ผลต่อสังคม เกิดความรับผิดชอบของชุมชนต่อการดูแลกลุ่มเปราะบาง

ผลด้านเศรษฐกิจ ลดภาระค่าใช้จ่ายของครอบครัวในการเดินทาง

ด้านสภาวะแวดล้อม จัดสภาพแวดล้อมปรับปรุงที่อยู่อาศัยแก่ผู้ป่วย

ด้านสุขภาพ มีการฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยติดบ้านติดเตียงในชุมชนโดยทีมสหสาขาวิชาชีพ

ด้านการเมืองการปกครอง มีแนวทางการดูแลคนพิการระดับชุมชน จัดทำธรรมนูญตำบลคนคูหาไม่ทอดทิ้งกัน

นอกจากประชากรกลุ่มเป้าหมายได้รับการดูแลคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นแล้ว ยังเกิดทักษะในการทำงาน ดังเช่นเกิดทักษะในการดูแลกลุ่มเปราะบาง มีความชำนาญในการใช้ข้อมูล มีการร่วมกันทำงานร่วมกัน แลกเปลี่ยนร่วมกันดูแลผู้สูงอายุติดเตียงและกลุ่มเปราะบาง ส่งผลให้โครงสร้างของชุมชนมีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ได้ทักษะการเรียนรู้ระบบข้อมูล iMed@home เรียนรู้การทำงานร่วมกับโครงการ Node flagship สงขลา เป็นแม่ข่าย TCNAP มีการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย วิเคราะห์ตัวเองและวิเคราะห์ภาพรวมของตำบล เกิดกองทุนคนคูหาไม่ทอดทิ้งกัน การทำงานโดยหลายภาคีมาช่วยกันดูแล มีการขยายผลโดยจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ให้กับเครือข่ายอีก 15 อปท.วิชาหลัก การดูแลกลุ่มเปราะบาง ผ่านศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชนตำบลคูหา มีการประเมินผลร่วมกับสสส.สำนักสาม และได้รับรางวัลนวัตกรรมการดูแลต่อเนื่องจาก สสส. สำนัก 3

"เขียวในท่ามกลางแดง" ตำบลคูหารับมือโควิด

ในขณะเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ข้อมูล ณ วันที่ 20 กรกฎาคม 2564 อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา ผู้ป่วยที่รักษาในโรงพยาบาลมีจำนวน 126 ราย ผู้ป่วยสะสมทั้งหมด 320 ราย

รักษาหายแล้ว 194 ราย สภาพพื้นที่ตำบลคูหา อำเภอสะบ้าย้อย ตอนนี้เป็นสีเขียวไม่มีผู้ป่วยในระยะ 29 วัน ผู้ป่วยเสี่ยงสูงได้รับการกักตัว 21 วัน ตรวจแล้วไม่มีการติดเชื้อ

การทำงานช่วงนี้ส่วนใหญ่เป็นการช่วยเหลือเชิงสงเคราะห์ โดยมีชุด Care set ให้กับผู้กักตัว รวมทั้งมีถุงยังชีพจากอบต. ให้กับทุกครัวเรือน รวมทั้งมีงบประมาณจาก สสส.สำนัก 3 อนุมัติให้ดำเนินการปรับเปลี่ยนกิจกรรมร่วมกับพชอ.ในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ให้กับกลุ่มคนที่สัมผัสเสี่ยงสูง โดยมีเงิน 3 แสนบาท นำมาใช้ในการจัดซื้อชุดตรวจ คือ เครื่องสแกนอุณหภูมิ เครื่องวัดออกซิเจน เครื่องเจาะปลายนิ้ว โดยมอบให้อบต.คูหาหนึ่งชุด และอีกชุดมอบให้ พชอ.ใช้กับกลุ่มสัมผัสเสี่ยงสูง นอกจากนี้ยังมีชุด PPE สำหรับโรงพยาบาลให้กับทีมติดตามสอบสวนโรค

การทำให้พื้นที่ปลอดโควิดมาได้ นโยบายของนายกอบต.คูหา คือ เพิ่มการสนับสนุน พชอ.ให้มากขึ้น รวมทั้งการออกพื้นที่เพื่อพูดคุยสร้างความเข้าใจกับชาวบ้านทุกวันศุกร์ ลงเยี่ยมกลุ่มติดบ้านติดเตียง การทำงานโดยใช้การตั้งด่านร่วมกับผู้ใหญ่บ้าน รพสต. อบต. เจอจับลงโทษด้วยการสก็อตจั้มพ์ แล้วแจกแมสก์ เจลแอลกอฮอล์ เพื่อสร้างความตระหนักของชาวบ้าน ถ่ายรูปส่งรายงานให้ผู้บริหารทราบ โดยนายกเน้นการสร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญ สนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ทุกคนได้รับการฉีดวัคซีนโดยตอนนี้ทุกคนได้รับวัคซีนเข็มแรกแล้วทั้งหมดและกำลังทยอยรับเข็มที่สอง โดยบริหารงบประมาณที่มีอย่างไหนไม่จำเป็นก็นำมาปรับใช้ในการเพิ่มศักยภาพการป้องกัน นำเงินสนับสนุน รพ.สต. หน่วยงานทหาร ผู้ใหญ่บ้าน อำนวยความสะดวกให้ทุกหน่วยงานทำงานได้ราบรื่น นอกจากนี้มีการประสานกับโรงพยาบาลโดยมีรถตู้รับส่งคนไข้ติดเตียง เอื้อให้คนเปราะบางกลุ่มนี้ได้เข้าถึงการรับวัคซีนอย่างทั่วถึง

พื้นที่ตำบลคูหา เดิมใช้ข้อมูลจากฐาน Individual ซึ่งเป็นฐานข้อมูลคนเปราะบางยากลำบากในพื้นที่มีข้อมูลว่าใครอยู่ตรงไหนต้องการความช่วยเหลืออะไร และนำข้อมูลที่ได้มาแลกเปลี่ยนกันกับทีมงาน มีการทบททวนระบบข้อมูลปีละ 2 ครั้ง ว่าคนไหนควรปลดออกจากระบบหรือคนไหนควรนำเข้าระบบ

และได้ดำเนินการจัดชุด Care set จำนวน 38 ชุด ซึ่งจะนำมามอบให้กับคนไข้ติดเตียง จำพวกแพมเพิส ข้าวสารอาหารแห้ง นอกจากนี้ยังมีในกลุ่มคนไม่มีบัตรประชาชน กลุ่มเด็กที่พ่อแม่เสียชีวิต หรือกลุ่มเด็กกำพร้าที่เด็กๆ อาศัยกันเพียงลำพัง ซึ่งทั้งหมดนี้จะมีการประชุมร่วมกับกรรมการ พชอ.เพื่อให้มีการรับทราบว่ามีใครในชุมชนที่ควรได้รับการช่วยเหลือบ้าง

วิธีการลงไปช่วยเหลือ โดยนายก อบต.ลงไปประชาสัมพันธ์รณรงค์ในพื้นที่ร่วมกับฝ่ายปกครอง รพ.สต. ศอบต. เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์การช่วยเหลือตามอำนาจหน้าที่ เพื่อติดตามสุขภาพเบื้องต้นในกลุ่มผู้ป่วยติดเตียง และรวบรวมข้อมูลกลุ่มเปราะบางเข้าสู่ระบบ มีการติดตามและดูแลเคสพิเศษบางเคสในพื้นที่ โดยประสานเจ้าหน้าที่ที่สื่อสารภาษายาวีได้ เพื่อให้เข้าถึงการดูแลคนในพื้นที่มากยิ่งขึ้น

หลักคิดสำคัญในการทำงานคือ หากจะช่วยอะไรใครต้องร่วมกันคิดกับฝ่ายปกครอง และรพ.สต. คำนึงถึงความจำเป็นพื้นฐานของแต่ละครัวเรือน และให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น กลุ่มเด็ก ผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียง ยาที่ต้องใช้เฉพาะ ใช้พิจารณาเป็นเคส ว่าต้องใช้อะไรบ้างเป็นพิเศษ ใครมีความยากลำบากหรืออ่อนแอให้ใส่ข้อมูลไว้ก่อนอันดับแรก

เมื่อข้อมูลถูกบรรจุในแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตรายบุคคลจะมีระเบียบการช่วยเหลือตามอำนาจหน้าที่ หากเป็นกรณีการช่วยเหลือภายใต้สถานการณ์ภัยพิบัติ หน่วยงานรัฐจะสามารถทำงานได้ง่าย สามารถนำระเบียบนั้นๆ มาอ้างอิงและช่วยเหลือได้โดยอนุโลม มีเจ้าหน้าที่ที่คอยดูระเบียบกฎหมายโดยมีปลัดที่ดูแลเรื่องกฎหมาย การทำงานจะคิดร่วมกัน ใช้หลัก “4 บวก 1 ”โดยมีการสร้างระบบในการทำงานที่ชัดเจน ไม่ว่าจะมีสถานการณ์ภัยพิบัติอะไรก็สามารถรับมือได้ทันท่วงที

หนังสือระเบียบที่ออกมาค่อนข้างชัดเจน คนที่ทำหน้าที่บริหารหรืออำนวยการต้องรวบรวมระเบียบให้ชัด ว่ามีคำสั่งอะไรบ้าง แต่ส่วนหนึ่งอยู่ที่ความกล้าในการอ้างระเบียบเพื่อนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมและกล้าที่จะนำมาคุยร่วมกัน ตำบลคูหามีระบบตรวจสอบ โดยกองคลังดูระเบียบ นิติกรเป็นคนตีความ และปลัดจะดูอีกรอบ และจะนำระเบียบมาดูร่วมกันอีกครั้ง มีการถกเถียงเพื่อให้งานสำเร็จดีกว่าถกเถียงเพื่อเอาชนะ ซึ่งเป็นการทำงานระบบทีมที่จะทำให้งานเกิดความสำเร็จได้

ปัจจัยความสำเร็จ

1)นโยบายผู้บริหารมีความสำคัญมากที่สุด ให้ความสำคัญกับงานพัฒนาคุณภาพชีวิต และมีการแบ่งงานมอบหมายงานที่กระจายความรับผิดชอบ ดึงความร่วมมือและส่งต่อให้กับผู้ปฏิบัติ

2)การบริหารจัดการภายในอบต.มีการแลกเปลี่ยนประชุมทีมร่วมกัน สนับสนุนและช่วยงานโดยไม่เลือกว่าเป็นงานของฝ่ายใด เมื่อทราบว่าแต่ละหน่วยงานมีกิจกรรม มีแผนงานอย่างไรทำให้การทำงานบูรณาการได้ง่ายและสะดวกขึ้น มีการคุยและทบทวนงานกันทุกเดือน จัดทำเป็นตารางงานร่วมกัน ไปช่วยกันของแต่ละคน ประกอบกับมีการจ้างแรงงานเด็กที่เรียนจบในหมู่บ้าน เป็นแรงงานจ้างเหมา ในการเก็บข้อมูล ทำให้การทำงานสะดวกมากขึ้น ในการทำงานมีการนำข้อมูลมาดูร่วมกันเพื่อให้เกิดความไว้วางใจกัน และวิเคราะห์ข้อมูล ทำงานร่วมกัน

3)การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เกิดจากผู้สูงอายุเองหรือเกิดจากการขับเคลื่อนชมรมในพื้นที่โดยเชื่อมโยงกับงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) ทำให้สามารถสร้างพลังความ

ร่วมมือกับเครือข่ายต่างๆ ทั้งผู้สูงอายุ สหวิชาชีพ องค์กรทั้ง 4 องค์กร รพสต.มีการคิดและดูงานร่วมกัน ว่าจะทำอะไร โดยคณะกรรมการดังกล่าวเป็นคณะกรรมการที่เป็นภาคีเครือข่ายมาคุยร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องโรงเรียนผู้สูงอายุ และทุกเรื่อง

4)การประสานการทำงานร่วมกับภาคีสมัชชาจังหวัดและงานเขตสุขภาพเพื่อประชาชนเขต 12 เพื่อเชื่อมโยงการทำงาน ให้การทำงานในพื้นที่สามารถเกาะเกี่ยวและขับเคลื่อนการทำงานไปได้อย่างต่อเนื่อง

Platform iMedCare

Platform iMedCare เป็นส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนานวัตกรรมการแพทย์ดิจิทัลสำหรับการแก้ปัญหากลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCD) และส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมการแพทย์ดิจิทัลไทยอย่างยั่งยืน โดยได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

รับผิดชอบโดย ผศ. ดร.แสงอรุณ อิสระมาลัย คณะพยาบาลศาสตร์ สงขลานครินทร์ ร่วมกับมูลนิธิชุมชนสงขลา

เป้าหมาย พัฒนาการให้บริการผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่บ้าน โดยผู้ดูแลผู้ป่วยที่บ้าน (Home care giver) ในเขตเมือง ผ่าน Platform iMedCare แบบครบวงจร ลดช่องว่างของระบบบริการ สร้างมาตรฐานการให้บริการร่วมกัน

บริการหลัก ได้แก่ ทำความสะอาดร่างกาย ทำความสะอาดที่นั่ง/ที่นอน ให้อาหาร พลิกตะแคงตัว ยืดเหยียดข้อและกล้ามเนื้อ เคาะปอดและดูดเสมหะ

บริการอื่นๆ ได้แก่ 1) พูดคุยเป็นเพื่อน 2) พาไปพบแพทย์ตามนัด 3) พาไปวัด/พบเพื่อน/ไปซื้อของ/ออกกำลังกาย ฯลฯ 4) ช่วยเหลือในกิจวัตรประจำวัน เช่น อาบน้ำ เปลี่ยนเสื้อผ้า ป้อนข้าว พาเดิน เข้านอน

มีการบันทึกประวัติการให้บริการรายบุคคล ที่สามารถส่งต่อข้อมูลและออกแบบการให้บริการร่วมกับ CM (Care Manager หมายถึง ผู้จัดการระบบการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุข) ในแต่ละพื้นที่จาก สปสช.

พื้นที่การให้บริการ ระยะแรก จ.สงขลา

กลุ่มเป้าหมายหลัก 1) ผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่บ้านที่อยู่นอกเหนือระบบ LTC (ดูแลผู้ป่วยระยะยาว) ที่ต้องการรับบริการและจ่ายค่าบริการในราคาที่เข้าถึงได้ 2) ผู้สูงอายุทั่วไป ที่ต้องการบริการ

กลุ่มเป้าหมายรอง 1) ผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่บ้านที่อยู่ในระบบ LTC ที่ต้องการบริการเพิ่มเติมและสามารถจ่ายค่าบริการ

รูปแบบการคิดค่าบริการ การดูแลแบบชุด ได้แก่ การดูแลรายเดือน (เหมาจ่าย) การดูแลรายสัปดาห์ การดูแลรายวัน (20-24 ชม) การดูแลครึ่งวัน (กลางวัน หรือกลางคืน) การดูแลช่วงเช้า/บ่าย และการดูแล

แบบรายครั้ง เน้นกลุ่มเป้าหมายให้อยู่ในพื้นที่ตำบลเดียวกัน มีการเบิกจ่ายงบประมาณ การรับจ่ายเงิน จะใช้ระบบพร้อมเพย์ เพื่อความสะดวก ทีมกลางจะโอนค่าตอบแทนให้กับผู้ให้บริการรายสัปดาห์/รายเดือน

iMedCare ต่อยอดจาก iMed@home เป็นแอพพลิเคชั่นที่ต่อยอดจากการพัฒนาระบบเยี่ยมบ้านเพื่อดูแลคนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วย และคนยากลำบากในพื้นที่ร่วมกับคณะกรรมการเขตสุขภาพเพื่อประชาชน เขต 12 โดยทำงานร่วมกับกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพจังหวัดสงขลา สปสช. เครือข่ายภาคประชาสังคมและเครือข่ายท้องถิ่น บันทึกข้อมูลพื้นฐาน การช่วยเหลือ การจัดทำแผนในการดูแลคุณภาพชีวิตกลุ่มเป้าหมาย ลดปัญหาการทำงานซ้ำซ้อนและเสริมหนุนการทำงานกันและกัน และได้รับการประสานร่วมงานกับคณะพยาบาลศาสตร์ มอ. ที่มีหลักสูตรและบุคลากรผู้ให้บริการที่ผ่านการอบรม จึงเห็นโอกาสที่จะพัฒนาระบบการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่บ้าน มีข้อมูลผู้รับบริการอยู่ราว 6 หมื่นราย มี user ใช้ระบบอยู่ 5491 คน

จุดเด่นของ Platform นี้เป็นการลดช่องว่างการให้บริการผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก ตอบสนองผู้รับบริการที่ต้องการการดูแลที่บ้าน และเข้าไม่ถึงระบบบริการที่สาธารณสุขจัดให้ โดยเชื่อมต่อกับผู้ให้บริการที่ผ่านการอบรม มีระบบการควบคุมมาตรฐานการบริการ และเป็นส่วนหนึ่งของระบบสาธารณสุขในพื้นที่ อีกทั้งเป็นการดำเนินการในรูปแบบธุรกิจเพื่อสังคม ไม่ได้แสวงหากำไร มีมาตรฐานในราคาเป็นธรรม เป็นหุ้นส่วนร่วมกัน ช่วยลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ให้กับบุคลากรในระบบ อีกทั้งเรามีศูนย์อบรมและหลักสูตร มีงบประมาณจากภาครัฐรองรับการขับเคลื่อนต่อเนื่องทุกปี

โดยระยะแรกจะพัฒนาต้นแบบที่จังหวัดสงขลา พัฒนาระบบการบริการดังกล่าว ก่อนที่จะขยายผลต่อไปในระดับเขตร่วมกับคณะกรรมการเขตสุขภาพเพื่อประชาชน(กขป.)

การบริหารจัดการ จะมีการ MOU ร่วมกันระหว่างมูลนิธิชุมชนสงขลา คณะพยาบาลศาสตร์ มอ. กองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพจังหวัด สปสช. คณะกรรมการเขตสุขภาพเพื่อประชาชน เขต 12 ระยะพัฒนาต้นแบบจะจัดตั้งกองทุน iMedCare ขึ้นมาดูแลทีมงาน โดยรายได้จะมาจากการหักค่าบริการ การระดมทุนและการสนับสนุนจากองค์กรภาครัฐและภาคีความร่วมมือ ก่อนที่จะจัดตั้งธุรกิจเพื่อสังคมในปีที่ 3 ของการดำเนินงาน โดยปี 64 มีงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ สนับสนุนการประสานการขับเคลื่อนการนำ pLatform นี้ไปใช้ประโยชน์

และระยะต่อไป จะขยายการให้บริการไปยังกลุ่มอื่นๆ ที่ต้องการฟื้นฟูสุขภาพหลังเจ็บป่วย การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ การรับส่งไปตรวจตามนัด การบริการอาหารสำหรับผู้ป่วย และขยายผลในระดับประเทศร่วมกับคณะกรรมการเขตสุขภาพเพื่อประชาชนเขตอื่นๆ

platform iMedCare

ระบบพื้นฐาน -REST API Service สำหรับฟังก์ชันการใช้งานของ end user บน Mobile Application ปัจจุบันสามารถดาวน์โหลดใช้งานได้แล้วในระบบสมาร์ทโฟนของ Android ในส่วนของระบบ Ios อยู่ระหว่างขอการอนุมัติ

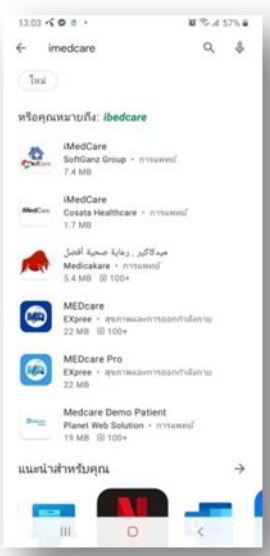

- การจัดการผู้ใช้งาน ประกอบด้วย เพิ่ม ลด แก้ไข ผู้ใช้งาน การบันทึก/แก้ไข/ระบบการให้บริการ

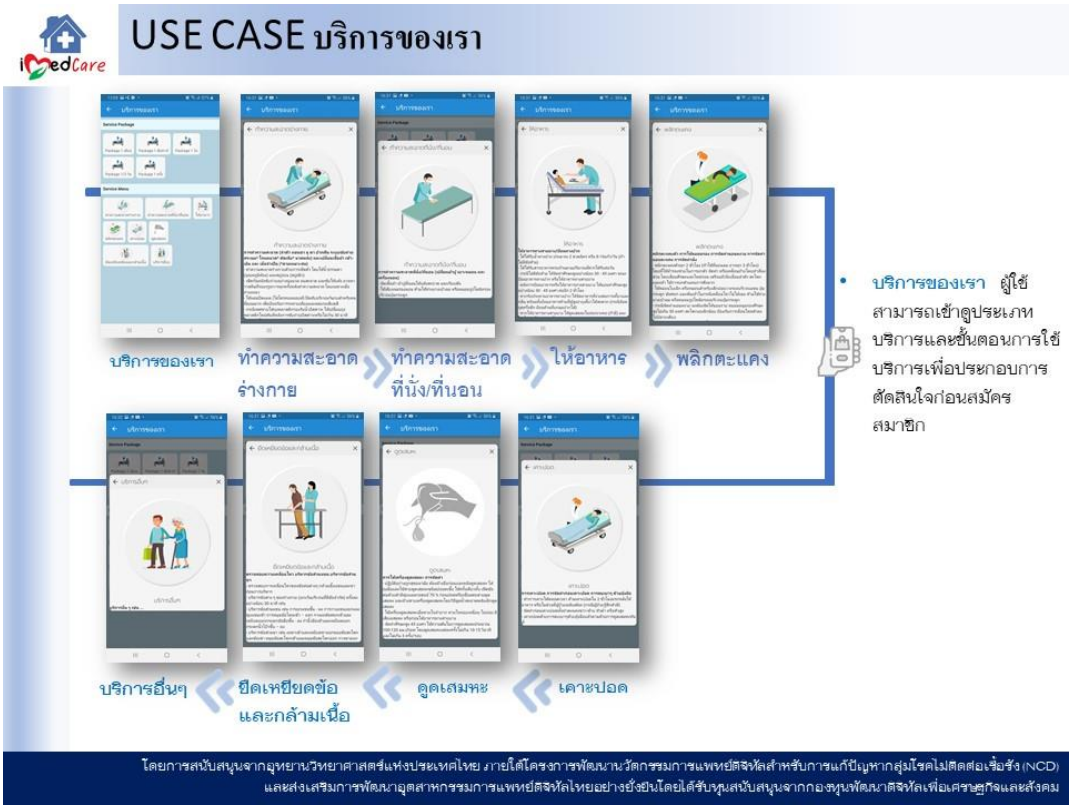

- การจัดการผู้ใช้งาน ประกอบด้วย เพิ่ม ลด แก้ไข ผู้ใช้งาน ระบบการรับบริการ

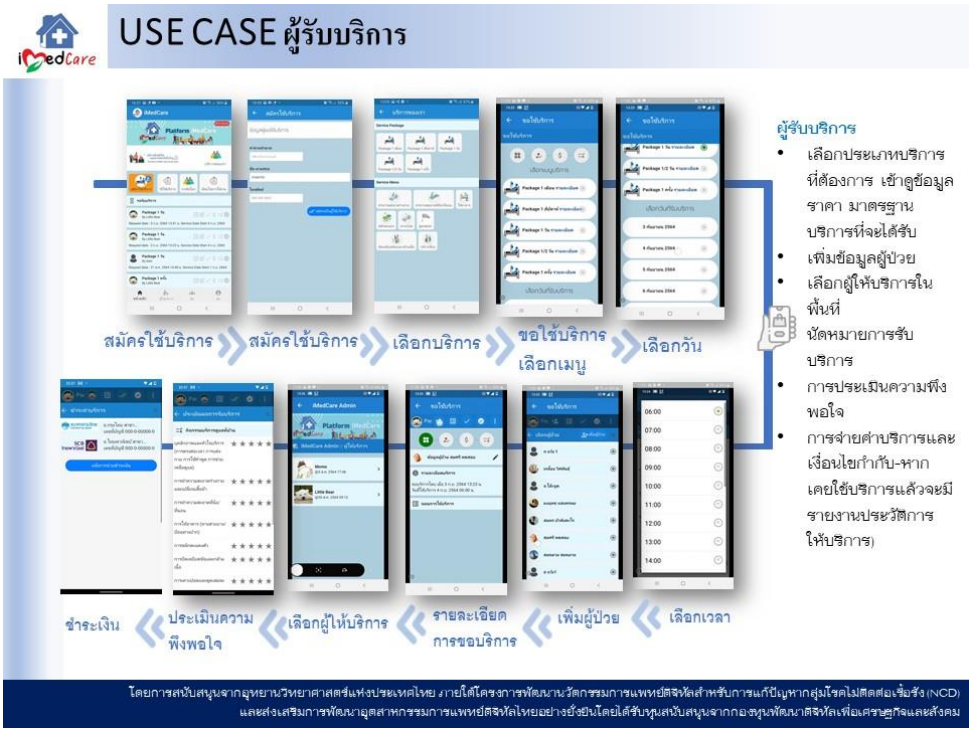

- การจัดการผู้ใช้งาน ประกอบด้วย เพิ่ม ลด แก้ไข ผู้ใช้งาน การบันทึก/แก้ไข/ระบบการให้บริการ

- การจัดการผู้ใช้งาน ประกอบด้วย เพิ่ม ลด แก้ไข ผู้ใช้งาน การบันทึก/แก้ไข/ระบบทีมของเรา

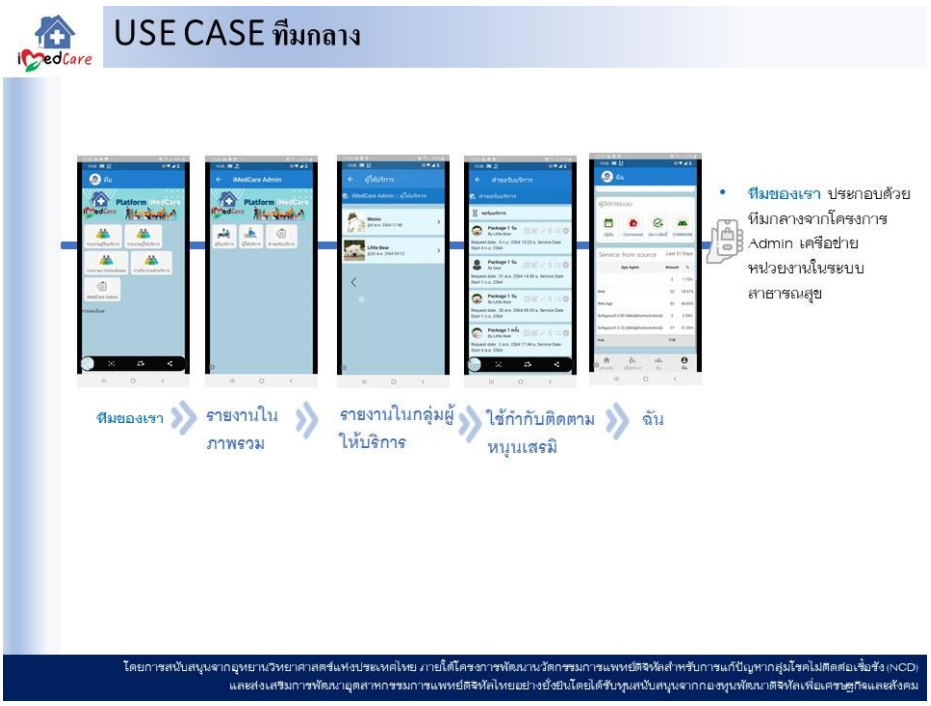

ระบบฐานข้อมูลกลางคนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้อยู่ในภาวะพึ่งพิงจังหวัดสงขลา

ความจำเป็นในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาและหน่วยงานต่างๆ ที่ร่วมลงนามความร่วมมือในการจัดทำระบบฐานข้อมูลกลาง เรื่อง การนำร่องการดำเนินการตามแนวทางการบูรณาการฐานข้อมูลประชาชนและการจัดบริการสาธารณะภาครัฐจังหวัดสงขลาของหน่วยงานทั้ง 11 หน่วยงาน เมื่อวันที่ 4 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 เพื่อตอบสนองการปฏิบัติงานตามภารกิจ การบริหารราชการ การจัดบริการสาธารณะภาครัฐให้กับประชาชน การพัฒนาองค์กรและบุคลากร รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลเศรษฐกิจเพื่อการวางยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ซึ่งส่งผลให้จำนวนระบบงานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆทุกปี แต่อย่างไรก็ดี การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศดังกล่าวยังขาดความเชื่อมโยงข้อมูลในลักษณะการบูรณาการและขาดมาตรฐานในการเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ เข้าด้วยกัน ทำให้การใช้ประโยชน์จากข้อมูลในระบบต่างๆ ที่มีความเกี่ยวเนื่องกันทำได้ยากและซับซ้อน เกิดการสูญเสียงบประมาณในการพัฒนาระบบที่ซ้ำซ้อนกันเป็นจำนวนมากเกิดความขัดแย้งกันของข้อมูลชนิดเดียวกันจากระบบงานที่ต่างกัน ไม่สามารถส่งต่อหรือใช้ข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงานหรือระบบงานที่ต่างกันได้

ด้วยเหตุนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาซึ่งเป็นศูนย์กลางในการประสานงานและบริหารจัดการการทำงานระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่ทั้ง 16 อำเภอในจังหวัดสงขลา จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนในการจัดเตรียมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบสารสนเทศเพื่อการบูรณาการฐานข้อมูลประชาชนและการจัดบริการสาธารณะภาครัฐจังหวัดสงขลารองรับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาทั้งในปัจจุบันและอนาคต ในลักษณะที่เป็น“ช่องทางบริการสารสนเทศสำหรับองค์กร” (Enterprise Service Bus) เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาและปรับปรุงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาไปสู่ระบบที่มีโครงสร้างแบบ“สถาปัตยกรรมเชิงบริการ” (Service Oriented Architecture: SOA) ซึ่งเป็นรูปแบบสถาปัตยกรรมสำหรับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพ โดยต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ดังนี้ 1) ความสามารถในการบูรณาการ (Integration) 2) ความสามารถในการต่อเชื่อมระบบ (Connectivity) 3) การเป็นมาตรฐานเปิด (Open Standard)4) ความสามารถในการทำงานร่วมกัน (Interoperability) 5)การกำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัย (Security Policy) 6) การตรวจสอบและการบริหารจัดการ (Monitoring & Management)7) ความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยน(Flexibility) และ 8) ความสามารถในการขยายระบบใน

อนาคต(Scalability)รวมทั้งต้องจัดทำระบบการบูรณาการด้านกระบวนการและข้อมูล (Business Integration) และพัฒนากระบวนการ (Business Process) เพื่อตอบสนองการบริการข้อมูลสารสนเทศให้แก่หน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องให้สามารถเชื่อมต่อระหว่างกันได้ในระดับจังหวัด พัฒนาขีดความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลกลางในระดับจังหวัดร่วมกันและเชื่อมต่อกับระบบอื่นๆ ต่อไปได้ในอนาคต

ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง จำนวน 11 หน่วยงาน ตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการจัดทำระบบฐานข้อมูลกลาง เรื่อง การนำร่องการดำเนินการตามแนวทางการบูรณาการฐานข้อมูลประชาชนและการจัดบริการสาธารณะภาครัฐจังหวัดสงขลา ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา กับ จังหวัดสงขลา สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสงขลาสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสงขลา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลาสำนักงานสถิติจังหวัดสงขลา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา3 จังหวัดสงขลา สำนักงานประกันสังคมจังหวัดสงขลา กองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพจังหวัดสงขลา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมูลนิธิชุมชนสงขลา

เป้าหมาย ออกแบบและพัฒนาระบบโปรแกรมฐานข้อมูลกลาง ระบบฐานข้อมูลการให้บริการและระบบสารสนเทศด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ผู้สูงอายุ และผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงในจังหวัดสงขลา

1.ระบบฐานข้อมูลกลางคนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยในภาวะพึ่งพิง

1.1 องค์กรความร่วมมือ 11 องค์กรส่งข้อมูลของตนใน 3 แนวทางคือ กรณีที่เป็นข้อมูลดิบ กรณีที่สามารถจัดส่งเป็นไฟล์ดิจิตอล และกรณีที่จะต้องผ่าน API เข้าสู่ web App

1.2 ผ่านระบบความปลอดภัย เข้าสู่การจัดเก็บข้อมูล แปลงเป็นไฟล์ในรูปแบบที่ต้องการ

1.3 Mapping ความต้องการข้อมูล แปลงข้อมูลเป็นรูปแบบที่สามารถใช้งานต่อในระบบฐานข้อมูลกลาง

1.4 นำไปใช้งานผ่านระบบความปลอดภัยผ่าน web App หรือ API ของแต่ละหน่วยงาน

2.ทีมกลางได้วิเคราะห์ข้อมูลของแต่ละองค์กร ด้วยการตรวจสอบข้อมูลที่มีในระบบของตน(ข้อมูลพื้นฐาน เช่น ชื่อ ที่อยู่ เลข 13 หลัก การศึกษา อาชีพ ข้อมูลด้านสุขภาพ ด้านสิทธิ ด้านความต้องการ ฯลฯ) จำแนกออกเป็นลักษณะของข้อมูล ระบบที่มีอยู่เป็นระบบปิด หรือระบบเปิด ความสามารถในการ Export ความสามารถในการเชื่อมต่อกับระบบ ความพร้อมที่จะนำข้อมูลเข้าสู่ระบบกลาง จำแนกเป็นระดับ 1,2,3

3.องค์กรที่มีความพร้อมระดับ 1 ประกอบด้วยกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพฯ สนง.สาธารณสุขจังหวัด มูลนิธิชุมชนสงขลา โปรแกรมเมอร์ของแต่ละหน่วยงาน พัฒนา Application Programming Interface หรือ API เป็นตัวกลางที่จะทำให้คอยรับคำสั่งต่าง ๆ ประมวลผลและกระทำข้อมูลส่งกลับคืนไปยังคนสั่งโดยอัตโนมัติ นำข้อมูลในระบบของตนเข้าสู่ระบบกลาง ประสานองค์กรที่มีความพร้อมในระดับ 2 ที่สามารถส่ง

ข้อมูลเป็นไฟล์จากระบบที่อยู่ส่วนกลางเข้ามาผ่านไอทีของหน่วยงาน ได้แก่ พมจ. ประสานภายในงานคนพิการ ผู้สูงอายุ และอื่นๆ นำข้อมูลส่งเข้าระบบ

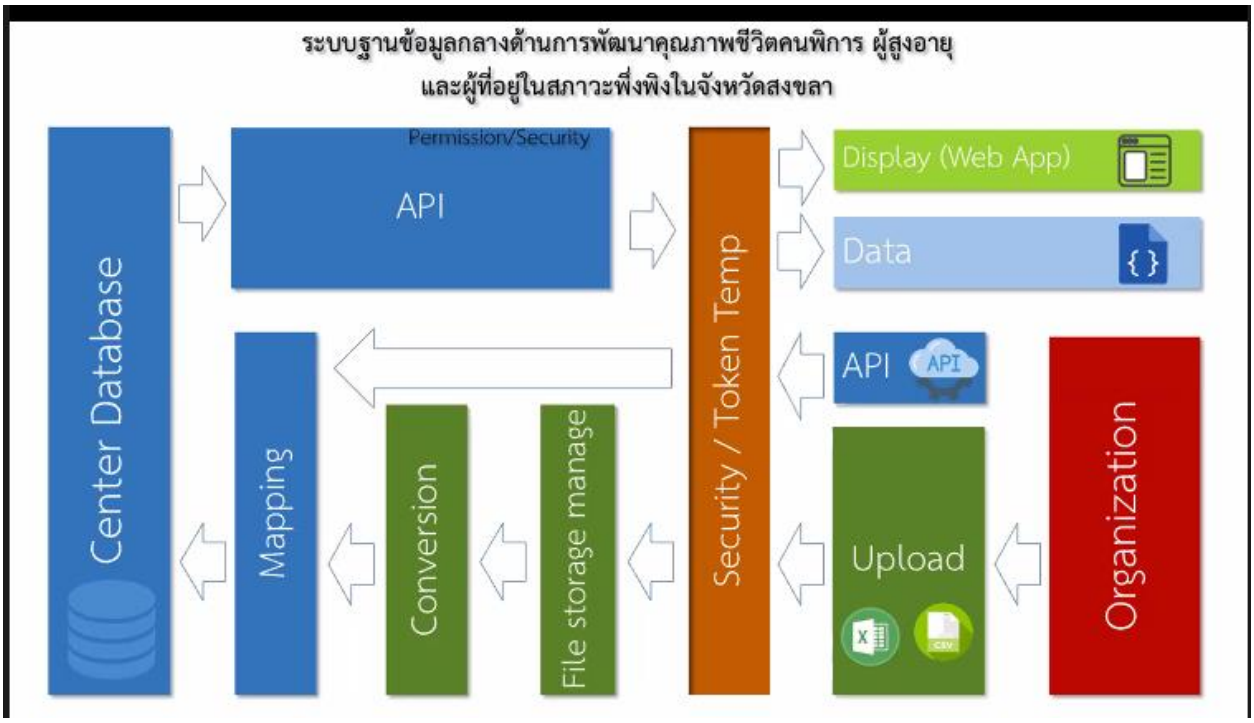

5
พัฒนาการองค์กรภาคพลเมือง
ภายใต้กระบวนการนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนรวมจังหวัดสงขลา

การก่อเกิดองค์กรชุมชน องค์กรภาคประชาสังคม องค์กรพัฒนาเอกชน ในพื้นที่จังหวัดสงขลานับเนื่องจากอดีตมาสู่ปัจจุบัน อาจแบ่งออกเป็น 3 ช่วงสำคัญดังนี้

ในช่วงแรก องค์กรภาคพลเมืองเติบโตคู่เคียงกัน ระหว่างองค์กรชุมชนที่โดดเด่นในแง่การเงินเพื่อการออม กับองค์กรพัฒนาเอกชนที่สนใจงานด้านทรัพยากร คนจนเมือง องค์กรชุมชนหรือภูมิปัญญาชุมชนมาจากแกนนำธรรมชาติที่มีลักษณะผู้นำคุณธรรม เริ่มเข้ามามีบทบาทตั้งแต่ปี 2520 โดยมีกลุ่มออมทรัพย์ของลุงลัภย์ หนูประดิษฐ์ เริ่มก่อตัว ต่อมาเริ่มมี NGOs “โครงการพัฒนาชุมชนประมงบ้านปากบางนาทับ” (2524) โดยการนำของคุณบรรจง นะแส ต่อมาเกิดชมรมส่งเสริมสุขภาพและความเป็นอยู่ของประชาชน” (2524) โดยการนำของ นพ.อนันต์ บุญโสภณ จากนั้นมีชมรมเพื่อนนักพัฒนาภาคใต้(2524-2528) กลุ่มพืชร่วมยาง/กลุ่มเกษตรป่ายาง/กลุ่มเกษตรยกร่อง/กลุ่มผักพื้นบ้าน (2528-2529) โดยการนำของคุณกำราบ พานทอง “CORE Radio กลุ่มสื่อวิทยุสร้างสรรค์” (2530) “โครงการพัฒนาชุมชนแออัดภาคใต้” (2531) โดยการนำของคุณพิชยา แก้วขาว

ต่อมาเกิดสงขลาฟอรั่ม(2536) กลุ่มรักคูขุด (2536) มูลนิธิรักบ้านเกิดภาคใต้ (2536) เครือข่ายธรรมยาตราเพื่อทะเลสาบสงขลา (2538) และเครือข่ายที่เคลื่อนไหวในเชิงประเด็นที่ตนสนใจ อาทิ เครือข่ายกสิกรรมไร้สารพิษ (2538) เครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือก (2539) เครือข่ายลุ่มน้ำภาคใต้ (2539) กลุ่มรักษ์คลองอู่ตะเภา(ตอนล่าง) (2538) รวมถึงเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ สงขลาประชาคม(2539) “สมัชชาจังหวัดสงขลาเพื่อการปฏิรูปทางการเมือง” (2540) เรียกร้องรัฐธรรมนูญฯ ฉบับพ.ศ.2540 และวิทยาลัยวันศุกร์ (2542)

ปี 2541-2543 แนวคิดเชิงปฏิรูปเริ่มก่อตัวในระดับชาติ เกิดการสนับสนุนองค์กรภาคประชาสังคมผ่านกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม (SIF) มีความพยายามยกระดับพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน มีการคัดสรรตัวแทนภาคประชาชนเข้าสู่คณะกรรมการสุขภาพระดับพื้นที่ (กสพ.) 2543 ถึงต้นปี 2544 โครงการบริโภคเพื่อชีวิตสงขลา มูลนิธิรักบ้านเกิดภาคใต้ และศูนย์ประสานงานองค์กรภาคประชาชนสงขลา (ศปส.) และเกิดประชาคมสุขภาพสงขลา รวมตัวกันเพื่อกระชับความสัมพันธ์ขององค์กรชุมชน องค์กรการเงิน และเครือข่ายเชิงประเด็น

ช่วงที่สองหลังปี 2544 เป็นต้นมา สงขลาก็เป็นเหมือนกับอีกหลายจังหวัดของประเทศไทย กล่าวคือ เป็นส่วนหนึ่งของขบวนการทางความคิดในการปฏิรูประบบสุขภาพ ภาคประชาสังคมระดับจังหวัดได้รับการประสานงาน ภาคีตระกูลส.เริ่มเข้ามาสนับสนุนการทำงานโดยชูประเด็นงานด้านสุขภาพมาสู่ชุมชน ขยายมุมมองด้านสุขภาพมาเป็น "สุขภาวะ" และปรับใช้ทฤษฎี "สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา" ของนพ.ประเวศ วะสี นำมาสู่ภาคปฏิบัติการสำคัญๆ ได้แก่

- **สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนัก 3 สนับสนุนผ่านเครือข่ายสร้างเสริมสุขภาพจังหวัด/เครือข่ายสร้างสุขภาพ สถาบันการจัดการระบบสุขภาพภาคใต้** ดำเนินการร่วมกับจังหวัดสงขลา โดยการประสานศักยภาพระหว่างองค์กรการเงิน องค์กรชุมชน ภาควิชาการและภาคประชาสังคม ผ่านการใช้ประเด็นร่วมโดยมีเป้าหมายเพื่อการสร้างสุขภาวะในระดับพื้นที่ มุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายที่สนใจในประเด็นร่วมเดียวกันผ่านแผนสุขภาพจังหวัด โดยมีองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาและจังหวัดสงขลา(ท่านผู้ว่าราชการจังหวัด นายสมพร ใช้บางยาง)ให้การสนับสนุน เกิดเครือข่ายภาคประชาชนเชิงประเด็นจำนวนมาก ได้แก่ หลักประกันสุขภาพ/อสม./คนพิการ/ผู้สูงอายุ/แรงงานนอกระบบ/เกษตร/เศรษฐกิจพอเพียง/สิ่งแวดล้อม/เด็กและเยาวชน/ผู้บริโภค/วัฒนธรรม/สื่อสารสาธารณะ/การจัดการข้อมูล **พัฒนาการในช่วงนี้ทำให้เกิดโครงสร้างความเป็นองค์กรนิติบุคคลของกลุ่มประเด็นดังกล่าวในลักษณะสมาคมและมูลนิธิในเวลาต่อมา** นอกจากนั้นแล้ว สสส.ยังได้สนับสนุน**การสร้างเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** ผ่านพศส.(พัฒนาศูนย์เรียนรู้สุขภาวะชุมชน) โดยมีเทศบาลตำบลปริกและอบต.ท่าข้ามเป็นแกนนำ

- **สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ(สปสช.)** ในปี 2552 มีนโยบายสำคัญสนับสนุนให้มีกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น โดยให้มีกลไกคณะกรรมการที่ประกอบด้วยภาคส่วนต่างๆเข้ามาร่วมบริหารจัดการ ช่วยให้ภาคประชาสังคมในระดับพื้นที่ได้มีโอกาสสั่งสมทักษะการบริหารจัดการกองทุนได้ไม่น้อย ในปีแรกมีพื้นที่ 56 แห่ง ปี 53 เพิ่มเป็น 78 แห่ง และปี 54 ครบ 140 แห่ง นอกจากนั้นในระดับเขตยังสนับสนุนภาคประชาสังคม เครือข่าย 9 ด้านเข้ามามีส่วนร่วม โดยทำงานร่วมกับสมาคมผู้บริโภคจังหวัดสงขลา และสนับสนุนให้มีศูนย์ประสานงานหลักประกันสุขภาพภาคประชาชนสร้างการมีส่วนร่วมในระดับฐานรากอีกด้วย

- **สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)** สนับสนุนองค์กรภาคประชาสังคมมาอย่างต่อเนื่องโดยใช้กระบวนการนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้พื้นที่ระดับจังหวัดใช้พลังทางสังคม ถักทอกับพลังความรู้ ถกแถลง ต่อรองกับพลังเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ โดยมีเครื่องมือสำคัญ ได้แก่ สมัชชาสุขภาพ ธรรมนูญสุขภาพ...สงขลาเป็นพื้นที่จุดประกายการจัดทำธรรมนูญสุขภาพตำบลขึ้นเป็นแห่งแรกของประเทศ และการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ(HIA) เปิดโอกาส

ให้ชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายการพัฒนาขนาดใหญ่สามารถร้องขอให้มีการศึกษาผลกระทบและนำมาสู่การกำหนดทางเลือกการพัฒนาใหม่ โดยร่วมกิจกรรมกับภาคประชาสังคมจังหวัดสงขลามาตั้งแต่ปี 2544 มีกิจกรรมสำคัญ อาทิ การยกร่างพรบ.สุขภาพแห่งชาติ ปี 2549 จัดทำแผนสุขภาพจังหวัด ปี 2553 จัดทำธรรมนูญลุ่มน้ำภูมี/กองทุนกลางพิจิตร/ ผลักดันวาระพลเมือง “สงขลาพอเพียง” ร่วมกับ 12 ภาคี

- **สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.)** นับเป็นอีกองค์กรที่มีบทบาทในการเสริมหนุนขบวนองค์กรชุมชน ส่งผลให้องค์กรสวัสดิการชุมชน สภาองค์กรชุมชน เติบโต อาทิ สมาคมสวัสดิการภาคประชาชนจังหวัดสงขลา สร้างวัฒนธรรมการออมและหนุนช่วยเป็นสวัสดิการภาคประชาชนได้อย่างกว้างขวาง

ในขณะเดียวกัน ระยะนี้กลุ่ม NGOz และองค์กรชุมชนเดิมก็มีพัฒนาการในงานเชิงประเด็นและพื้นที่อย่างต่อเนื่อง กลุ่ม NGOz และประชาสังคมจำนวนหนึ่งได้เข้าไปร่วมกับชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายการพัฒนาที่มุ่งเน้นความสำคัญกับเรื่องการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในระดับชาติ ซึ่งส่งผลต่อการทำลายช่วงชิงฐานทรัพยากรไปเพื่อสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจและภาคอุสาหกรรม

ช่วงที่สามปี 2554 จนถึงปัจจุบัน ทิศทางของภาคพลเมืองเคลื่อนไหวออกไปใน 2 ทิศทางหลัก กล่าวคือ แนวทางที่จะสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เครือข่าย ต่อรองกับนโยบายการพัฒนาทั้งจากภาครัฐและเอกชนที่ส่งผลกระทบต่อฐานทรัพยากรของพื้นที่ โดยมีกลุ่ม NGOz และประชาสังคมจำนวนหนึ่งเป็นแกนำ อาทิ สมาคมพิทักษ์สิทธิ์เขาคูหา สมาคมรักษ์ทะเลไทย มูลนิธิภาคใต้สีเขียว สภาองค์กรชุมชนบางแห่ง กับแนวทางที่สร้างความเข้มแข็งภายในขององค์กร สานพลังพลเมืองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนากับภาคส่วนต่างๆ โดยใช้พื้นที่และประเด็นที่สนใจเป็นฐาน ตามสภาพปัญหาที่เริ่มหลากหลาย ซับซ้อน ต้องการการมีส่วนร่วมเฉพาะกลุ่มมากขึ้น มีการจัดตั้งสมาคม มูลนิธิเพิ่มขึ้นอย่างมาก ดำเนินการในกิจกรรมเชิงพื้นที่และประเด็นอย่างหลากหลาย อาทิ ภาคีคนรักเมืองสงขลาสมาคม สมาคมสวัสดิการภาคประชาชนสงขลา สมาคมผู้บริโภคสงขลา สมาคมอาสาสร้างสุข มูลนิธิเครือข่ายเมืองในภาคใต้เพื่อการรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มูลนิธิอนุรักษ์ป่าต้นน้ำจังหวัด มูลนิธิภาคใต้สีเขียว มูลนิธิคนช่วยคน บริษัทสงขลาพัฒนาเมือง สมาพันธ์เกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดสงขลา สมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนสงขลา เป็นต้น พร้อมกับบทบาทของบางองค์กรที่เพิ่มมากขึ้น เช่น สงขลาฟอรั่ม กลุ่มอาหารปันรัก Beach For Life สมาคมคนพิการจังหวัดสงขลา Node Flagship สสส.สงขลา โดยมีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการพัฒนายังคงเป็นปัญหาหลัก ปัญหาของผู้บริโภคในสังคมเมือง ปัญหาด้านเศรษฐกิจปากท้อง ปัญหากลุ่มเปราะบางทางสังคม ปัญหาราคายางพาราตกต่ำ ปัญหาความแตกแยกเห็นต่างทางการเมือง แต่อีกด้านก็มีการนำทุนทางวัฒนธรรม ประเพณี ทรัพยากรธรรมชาติ นำมาต่อยอดสร้างรายได้ พัฒนาการสำคัญอีกส่วนหนึ่งก็คือ การรวมตัวกันระหว่างภาคเอกชน ภาคประชาสังคมโดยมีมูลนิธิชุมชนสงขลาเป็นองค์กรนิติบุคคลสำคัญผสมผสานจุดเด่นในการบริหารจัดการและแนวทางการขับเคลื่อนด้านเศรษฐกิจของภาคเอกชนเข้ามาร่วมกับ

แนวทางและกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม ทำให้เกิดมิติการพัฒนาแบบใหม่ขึ้นในหลายด้าน และวางตัวในการเชื่อมประสานความร่วมมือ เป็นองค์การพัฒนาของพื้นที่ และต้องการเป็น "หุ้นส่วนการพัฒนา" สร้างความต่อเนื่องในการพัฒนาในฐานะองค์กรพลเมือง ต่อมาได้เข้าร่วมกับ 15 ภาคีการบริหารจัดการ ร่วมกันจัดทำวิสัยทัศน์สงขลา 2570 โดยมีเป้าหมายกำหนดทิศทางการพัฒนาที่เป็นของคนสงขลาในระยะยาว เสริมหนุนการทำงานตามระบบปกติของภาครัฐ ช่วยกระชับความสัมพันธ์ระหว่างส่วนภูมิภาค สถาบันการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และเริ่มประกาศใช้วิสัยทัศน์ดังกล่าวมาตั้งแต่วันที่ 30 กันยายน 2556 เครือข่ายภาคประชาสังคมที่เข้ากระบวนพัฒนานโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม ได้ต่อยอดวาระพลเมือง "สงขลาพอเพียง" มาสู่ "วิสัยทัศน์สงขลา 2570" โดยใช้ยุทธศาสตร์ร่วม เศรษฐกิจสร้างสรรค์ สิ่งแวดล้อมยั่งยืน สังคมเป็นสุข เพื่อเป็นการเชื่อมประสานภาครัฐส่วนภูมิภาค อาทิ สสจ. พมจ. กส. ส่วนท้องถิ่น อาทิ ท้องถิ่นจังหวัด อบจ./กองทุนฟื้นฟูสรรถภาพจังหวัดสงขลา อปท. ภาคเอกชน อาทิ หอการค้าจังหวัดสงขลา สมาพันธ์เอสเอ็มอีไทยจังหวัดสงขลา สมาคมสมาพันธ์ธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา ภาคประชาสังคม องค์กรชุมชน ได้เข้ามาร่วมมือกันพัฒนาพื้นที่ มีการเพิ่มเติม ตีความ และขับเคลื่อนโครงการแตกต่างไปจากโครงการที่ระบุไว้ในวิสัยทัศน์สงขลาในลักษณะเสริมหนุนกันและกัน โดยพยายามเปิดพื้นที่ทางความคิด สร้างการมีส่วนร่วมให้กับภาคีเครือข่ายอื่นๆที่ไม่ได้เข้ามาสู่กระบวนการดำเนินงานที่ผ่านมา ให้สามารถเสนอแนวคิดและมีส่วนร่วมต่อการขับเคลื่อนวิสัยทัศน์สงขลา 2570 ของตน ลดช่องว่างพึ่งพิงภาครัฐในการขับเคลื่อน และความรู้สึกเป็นเจ้าของของประชาชนในภาพรวมซึ่งยังมีน้อยอยู่มาก

ข้อสังเกตในภาพรวมของประเด็นสำคัญของช่วงนี้ที่จะเป็นหัวเลี้ยวหัวต่อการพัฒนา ประกอบด้วย

1)ความขัดแย้งทางการเมือง สะสมตัวมาอย่างยาวนาน องค์กรภาคพลเมืองจำนวนไม่น้อยเข้าไปสู่วังวนความขัดแย้งโดยตรง ขณะเดียวกันมีความขัดแย้งด้านอุดมการทางการเมืองระหว่างเสรีนิยมกับอนุรักษ์นิยมหรือระหว่างคนรุ่นใหม่กับรุ่นเก่าที่เริ่มมีให้เห็นมากขึ้น

2)แนวคิดการพัฒนาจากโครงการขนาดใหญ่ที่ลงมาในพื้นที่มีน้อยลง เนื่องจากนโยบายรัฐมุ่งเน้นการพัฒนาไปยังพื้นที่ภูมิภาคอื่น แต่ก็ทำให้เกิดกระแสเรียกร้องจากภาคเอกชนที่ต้องการแรงกระตุ้นจากโครงการใหญ่ด้วยเชื่อว่าจะเป็นหัวรถจักรฉุดกระชากรถไฟขบวนเศรษฐกิจที่ตกต่ำให้กระเตื้องขึ้น และเริ่มสะสมความขัดแย้งจากกรณีโครงการพัฒนาขนาดใหญ่

3)ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี เกิดความผันผวนอย่างรุนแรง หลายอาชีพได้รับผลกระทบจำเป็นต้องปรับตัวใหม่

4)ผลกระทบจากปัญหาภัยพิบัติ โดยเฉพาะโรคระบาดจากโควิด-19 ที่จะส่งผลอย่างต่อเนื่องยาวนาน ซ้ำเติมสถานการณ์เดิมที่ย่ำแย่อยู่แล้วให้มีความยุ่งยากมากขึ้นไปอีก

พัฒนาการกระบวนการนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม

รัฐธรรมนูญปี 40 เปิดโอกาสให้มีการเรียนรู้ พูดคุย และถกเถียงเรื่องการปฏิรูประบบสุขภาพในพื้นที่การกำหนดนโยบายสาธารณะอย่างเป็นทางการของประเทศ ในช่วงปี พ.ศ.2543 คณะกรรมาธิการการสาธารณสุขของวุฒิสภา (พ.ศ.2539-2543) และคณะทำงานที่เกี่ยวข้อง ได้นำเสนอ รายงาน 'ระบบสุขภาพประชาชาติ' ซึ่งเป็นการเสนอการปฏิรูประบบสุขภาพที่ชัดเจนเป็นระบบรวมถึงสนับสนุนให้มีการจัดทำพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งประชาชาติขึ้นเพื่อเป็นกฎหมายแม่บทสำหรับระบบสุขภาพ ที่จะเอื้อต่อการพัฒนาสุขภาพของประชาชนในระยะยาว รายงานฉบับนี้ยังได้สร้างการรับรู้เรื่อง 'ระบบสุขภาพ' (health system) อย่างเป็นทางการครั้งแรกในระบบการบริหารจัดการภาครัฐอันมีความหมายกว้างขวางครอบคลุมกว่า 'ระบบสาธารณสุข' (public health system) ที่ใช้มาแต่เดิม (กองยุทธศาสตร์และแผนงานสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2562) ข้อเสนอของรายงานชิ้นนี้นำมาสู่การประกาศ 'ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิรูประบบ สุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2543' ที่กำหนดให้ตั้ง 'คณะกรรมการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (คปรส.)' อันเป็นการวางกลไกการทำงานเชื่อมประสานระหว่างภาคส่วนต่างๆ ในสังคม เช่น ภาคการเมือง ภาควิชาการ และ ภาคประชาชน คปรส. นี้มีหน้าที่ผลักดันให้มีการปฏิรูประบบ

สุขภาพของประเทศพร้อมกับจัดทำกฎหมาย แม่บทหรือร่าง พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ ระเบียบดังกล่าวยังตั้ง 'สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ (สป.รส.)' ขึ้น นับแต่นั้นมา ทิศทางการปฏิรูประบบสุขภาพ กำเนิดและพัฒนาการของสมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่ ประเทศไทยได้มุ่งไปที่การ 'สร้างนำซ่อม' อันเป็นแนวทางที่สะท้อนกระบวนทัศน์การสร้างเสริมสุขภาพของโลกแนวใหม่ภายใต้ 'กฎบัตรออตตาวา' พ.ศ.2529 (Ottawa Charter for Health Promotion) สนับสนุนและเผยแพร่โดยองค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) ตามแนวคิดของกฎบัตรออตตาวา การสร้างเสริมสุขภาพเป็นเรื่องกระบวนการของการเอื้อให้ผู้คนเพิ่มความสามารถในการควบคุมสุขภาพของตนเองและปัจจัยกำหนดสุขภาพ โดยการจะทำเช่นนี้ได้ สังคมต้อง ร่วมกันส่งเสริมกลยุทธ์ 5 ข้อ ได้แก่ สร้างนโยบายสาธารณะที่สนับสนุนสุขภาพที่ดี สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อ ต่อสุขภาพ เสริมหนุนการกระทำและความเข้มแข็งของชุมชน พัฒนาทักษะส่วนบุคคลให้สามารถปรับ พฤติกรรมเพื่อสร้างสุขภาพได้ และปฏิรูประบบสาธารณสุขให้สอดรับกับงานสร้างเสริมสุขภาพ (World Health Organization, 1986) แนวคิดนี้ได้รับการนำมาปรับใช้ในการพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ และการอภิบาลระบบสุขภาพที่มีสมัชชาสุขภาพเป็นกลไกทางสังคมที่สำคัญของประเทศไทยจนถึงปัจจุบัน

ตามที่ พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ได้ให้ความหมายสุขภาพใหม่ ที่กินความกว้าง ว่าหมายถึง ***"สุขภาวะทั้งด้านกาย ใจ จิตวิญญาณ และสังคม เชื่อมโยงเป็นองค์รวมอย่างสมดุล"*** ให้มีการจัดทำ **"ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ" (National Health Statue)** เพื่อกำหนดทิศทางและนโยบายด้านสุขภาพของประเทศที่เป็นไปในทิศทาง **"สร้างนำซ่อม"** สำหรับให้ทุกภาคส่วนในสังคมใช้อ้างอิงในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพได้อย่างกว้างขวาง เพราะสุขภาพเป็นทั้งสิทธิและหน้าที่ของทุกคนที่ต้องร่วมกันดูแลและรับผิดชอบ

ระบบสุขภาพตามความหมายในพ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ จึงหมายถึง "**<u>ระบบทั้งมวลที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ</u>**" ไม่ใช่เรื่องเฉพาะระบบการบริการทางแพทย์และสาธารณสุขเท่านั้น

พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ ให้ความสำคัญกับหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนสังคม ตามแนวทางประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม จึงกำหนดให้มีเครื่องมือทำงานเกี่ยวกับการพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ(healthy public policy) ตามยุทธศาสตร์การสร้างเสริมสุขภาพ (health promotion strategy)ที่สืบเนื่องมาจากกฎบัตรออตตาวา เมื่อปี 2529 ได้แก่ **สมัชชาสุขภาพ** (health assembly) และ**การประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ** (health impact assessment) เป็นต้น โดยมีสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ(สช.) เป็นองค์กรรับผิดชอบหลัก พัฒนาการดังกล่าวจึงควรพิจารณาควบคู่กับแนวคิดขององค์กรและพื้นที่ควบคู่ไปด้วยกัน

โครงการประเมินกระบวนการสมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่ โดยสุภาภรณ์ สงค์ประชา ธีรพัฒน์ อังศุชวาล คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 2564 ได้สรุปพัฒนาการการจัดสมัชชาสุขภาพจังหวัดเอาไว้ 5 ยุคดังนี้

ยุคที่ 1 ก่อนมี พรบ.สุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2550 (พ.ศ.2530-2549) การปฏิรูประบบสุขภาพ และรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540

สงขลาเองก็อยู่ในแนวทางเดียวกับจังหวัดอื่น กล่าวคือ การจัดสมัชชาสุขภาพในเวลานั้นเน้นส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้มแข็งกับพื้นที่ กิจกรรมต่างๆ ผ่านการค้นหาจุดเด่นของพื้นที่ การพัฒนาศักยภาพท้องถิ่น และการสร้างเครือข่าย พร้อมกับยกระดับความร่วมมือของภาคีตระกูลส. อบจ. และจังหวัดสงขลา พร้อมกับสนับสนุนการปฏิรูประบบสุขภาพของประเทศให้มี พรบ.สุขภาพแห่งชาติ ในปี พ.ศ.2550

สมัชชาสุขภาพจังหวัดสงขลา เป็นอีกพื้นที่หนึ่งของประเทศไทย มีประสบการณ์การทำสมัชชาสุขภาพตั้งแต่ก่อนมี พรบ.สุขภาพแห่งชาติ โดยเข้าร่วมกระบวนการสาธิตสมัชชาสุขภาพ และเข้าร่วมกระบวนการยกร่าง พรบ.สุขภาพแห่งชาติปี 2550

พ.ศ. 2544-2547 เข้าร่วมสมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่ขับเคลื่อนประเด็นเกษตรที่เอื้อต่อสุขภาพ

ปี พ.ศ. 2547-2548 กระทั่งปี พ.ศ. 2549 ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพดำเนินการในนามเครือข่ายสร้างเสริมสุขภาพจังหวัดสงขลา สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุขภาคใต้ (สวรส.) จังหวัดสงขลา ภายใต้ยุทธศาสตร์พัฒนาคุณภาพชีวิตของจังหวัด จัดทำแผนสุขภาพจังหวัดสงขลา เกิดข้อเสนอและการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ ด้านสุขภาพเชิงประเด็น 14 ประเด็น และมีการ MOU ความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงชลามาตั้งแต่ปีนั้น

ยุคที่ 2 กำเนิด พรบ.สุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2550 กับกระบวนการสมัชชาสุขภาพที่เป็นทางการ (พ.ศ. 2550-2554) พรบ. สุขภาพแห่งชาติ

ในปี พ.ศ.2553 สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ(สช.)มีการประกาศ ‘แนวทางการสนับสนุนการจัดสมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่หรือสมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็น พ.ศ.2553’ ฉบับใหม่ อันเป็นการปรับปรุงประกาศฉบับปี พ.ศ.2551 ที่ผ่านมาให้มีความ เหมาะสมยิ่งขึ้น ประกาศฉบับนี้ปรับนิยามสมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่ให้มีความชัดเจนและครอบคลุมยิ่งขึ้น กล่าวคือ สมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่คือ “กระบวนการที่ให้ประชาชน และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องได้ร่วม แลกเปลี่ยนองค์ความรู้และเรียนรู้อย่างสมานฉันท์เพื่อนำไปสู่การเสนอแนะนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพหรือ ความมีสุขภาพดีของประชาชนโดยจัดให้มีการประชุมอย่างเป็นระบบและอย่างมีส่วนร่วม และใช้อาณาบริเวณ ที่แสดงขอบเขตเป็นตัวตั้งในการดำเนินการ” (สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ, 2553ข, น.13)

รูปแบบการขับเคลื่อน ในพื้นที่จังหวัดสงขลา ยังเน้นการบูรณาการความร่วมมือยกระดับองค์กรภาคประชาชน ประชาสังคม ให้มีการรวมกลุ่ม การสร้างรูปธรรมกิจกรรม และยกระดับนโยบายด้วยกระบวนการถกแถลง ซึ่งมีลักษณะไม่เป็นทางการ การขับเคลื่อนนโยบายใช้รูปแบบเสนอแนวทางความร่วมมือ ประกาศเจตนารมณ์ พร้อมกับเสนอรูปธรรมเชิงประเด็นและพื้นที่ ดำเนินการโดยเครือข่ายสร้างสุขภาพ สถาบันการจัดการระบบสุขภาพภาคใต้(สจรส.มอ.) โดยอาศัยตัวแบบผีเสื้อขยับปีก

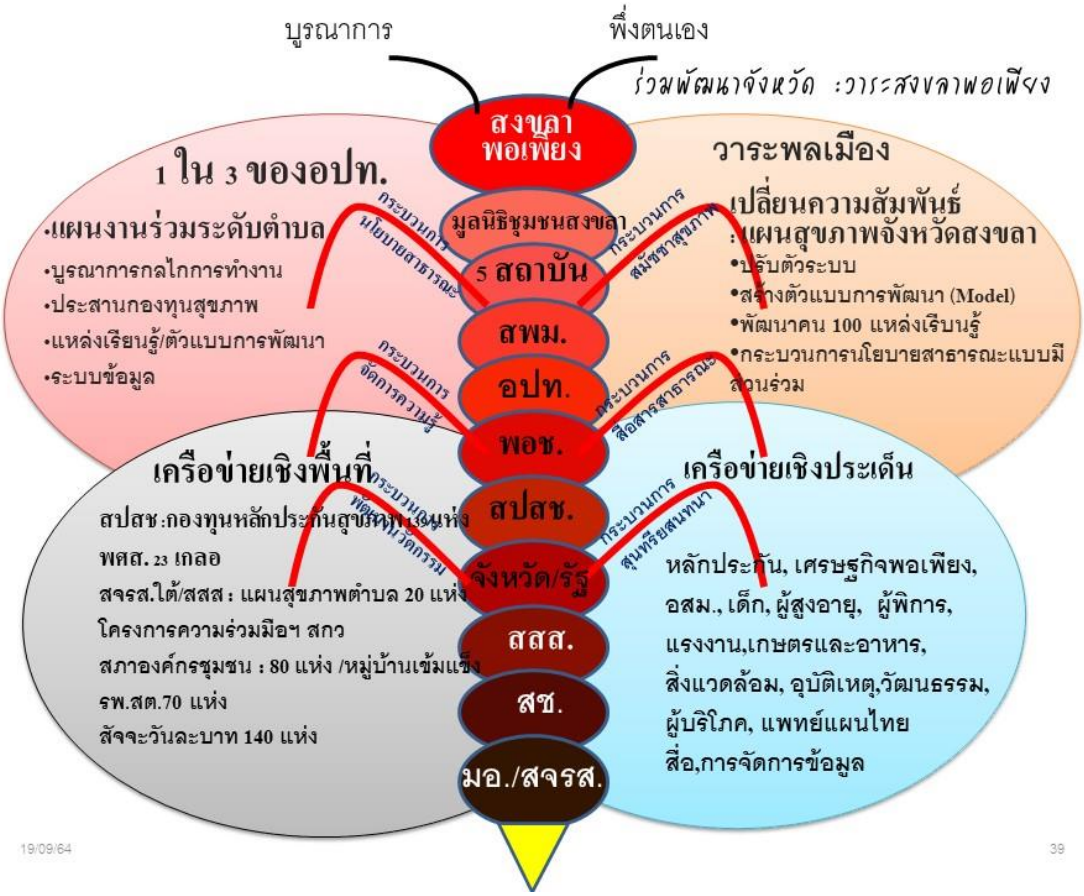

ปี พ.ศ.2550 เครือข่าย 14 ตำบลมีความร่วมมือเป็นแผนสุขภาพตำบล(งานตลาดนัดสร้างสุขคนสงขลา) เกิดข้อเสนอและการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะด้านสุขภาพระดับพื้นที่

ปีพ.ศ. 2551 เกิดคำ ประกาศสมิหลา แสดงทิศทางการพัฒนาระบบสุขภาพระดับตำบลเกิดข้อเสนอและการขับเคลื่อนนโยบาย สาธารณะระดับพื้นที่ประเด็นความร่วมมือของภาคีตระกูล ส.

ปีพ.ศ.2552 มีการบูรณาการข้อเสนอและการขับเคลื่อนนโยบาย ทั้งเชิงประเด็นและเชิงพื้นที่ การสร้างนโยบายแต่ละประเด็นให้เป็นวาระสุขภาพท้องถิ่น มีการทำธรรมนูญสุขภาพตำบลชะแล้

ปีพ.ศ.2553 มีการบูรณาการข้อเสนอและการขับเคลื่อนนโยบายทั้งเชิง ประเด็นและเชิงพื้นที่ จัดทำธรรมนูญสุขภาพลุ่มน้ำภูมี ในช่วงการดำเนินงาน ปี พ.ศ.2553-2555 มีการกำหนดประเด็นร่วมที่จะขับเคลื่อนร่วมกันทั้งเครือข่ายเชิง ประเด็นและเครือข่ายพื้นที่ เป็นการก้าวสู่วาระพลเมือง “สงขลาพอเพียง” ใช้ฐานคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาหลอมรวมเป็น เป้าหมายร่วมให้ทุกเครือข่ายที่มาดำเนินการและรวมไปถึงภาคีภาครัฐ ภาคท้องถิ่นอื่นๆ เข้ามาร่วม กระบวนการอย่างมีทิศทางมากขึ้น

ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2554 สช. จัดประชุมวิชาการ ‘1 ทศวรรษสมัชชาสุขภาพ’ เพื่อให้ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนมาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนสมัชชาสุขภาพในอนาคต ภายในงานมีเวทีทบทวนสมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่ภายใต้หัวข้อ ‘เดินอย่างไรให้สมาร์ท’ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์

และเรียนรู้ ได้หยิบยกกรณีศึกษากระบวนการสมัชชาสุขภาพสงขลา เป็นอีกตัวอย่างในพื้นที่จังหวัดที่เข้มแข็งที่มีหน่วยงานบริงานจัดการที่ชัดเจนและสามารถผลักดันการพัฒนาสุขภาวะให้เป็นพันธะสัญญาบันทึกความร่วมมือระหว่าง หน่วยงานรัฐในพื้นที่และเครือข่ายสมัชชาสุขภาพจังหวัดสงขลา

ยุคที่ 3 พัฒนาระบบสมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่กับการก้าวสู่สมัชชาสุขภาพจังหวัด (พ.ศ.2555- 2559)

ยุคนี้เป็นการยกเครื่องรูปแบบสมัชชาสุขภาพจังหวัด จากมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ 5 เรื่องกลไกและกระบวนการสมัชชา และยุทธศาสตร์การพัฒนาสมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่และสมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็น (2555-2557) กระตุ้นให้ สช. ดำเนินการลงพื้นที่ปฏิบัติการเพื่อปรึกษาหารือกับภาคีเครือข่ายต่างๆ ทั่วประเทศเพื่อร่วมกันพัฒนารูปแบบกระบวนการสมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2555-2556 จนในที่สุดมีการพัฒนารูปแบบ ‘สมัชชาสุขภาพจังหวัด (Provincial Health Assembly: PHA)’ ขึ้นอย่างเป็นระบบ แบบแผน และเป็นทางการ มีการพัฒนาแกนนำสมัชชาสุขภาพในพื้นที่จังหวัด มีโครงการสร้างเสริมศักยภาพ ในชื่อ ‘นักสานพลังขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมีสวนร่วม (นนส.)’ นำ ‘คุณลักษณะ 5 ตัวจี๊ด’ กล่าวคือ สช. สนับสนุนให้ทีมงานการพัฒนานโยบายสาธารณะในพื้นที่ ควรมีสมาชิกต่างๆ ที่มีศักยภาพรวมกันแล้วครบ 5 ลักษณะเพื่อให้งานมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ประกอบด้วย (1) นักประสานงาน ผู้เชื่อมต่อเครือข่ายและหน่วยงานต่างๆ และเชื่อมั่นในเกียรติและศักดิ์ศรี ของเพื่อนมนุษย์และการมีส่วนร่วม (2) นักวิชาการ ผู้ชื่นชอบในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลต่างๆ และทำการสนับสนุนทีมในด้านความรู้ การประเมินผล และการสรุปบทเรียนต่างๆ (3) นักยุทธศาสตร์ ผู้วางกลยุทธ์ และแผนการขับเคลื่อนงาน เป็นคนมองการณ์ไกล มีวิสัยทัศน์ ชอบคิดและทำเพื่อสังคม (4) นักสื่อสาร ผู้นำ เสนอเรื่องราวและกิจกรรมต่างๆ ของทีมและพื้นที่แก่สังคมวงกว้าง เป็นคนมีเครือข่ายกว้างขวาง ทำงาน รวดเร็ว และเชี่ยวชาญเทคโนโลยีการสื่อสาร และ (5) นักจัดการ ผู้ทำหน้าที่บริหารจัดการเรื่องราวต่างๆ ของทีมให้เป็นไปตามหลักการและระบบที่วางไว้ เป็นผู้แก้ปัญหาเก่ง ทำงานเรียบร้อย และมีความโปร่งใส (สุนีย์, 2560, น. 159-162) คุณลักษณะ 5 ตัวจี๊ดเป็นสิ่งที่ สช. ให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องและเป็นทางการ ในฐานะ เป็นทิศทางการดำเนินงานของ สช. ภายใต้แผนงานหลักปัจจุบันอีกด้วย (ปีงบประมาณ พ.ศ.2560-2564) (สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ, 2560ก)

ปี พ.ศ.2554-2557 สมัชชาสุขภาพจังหวัดสงขลามีการขับเคลื่อนวาระพลเมือง “สงขลาพอเพียง” ใน 4 ยุทธศาสตร์สำคัญ

ยุคที่ 4 บูรณาการพื้นที่ สังคม และประชารัฐ (พ.ศ.2559-2562) การพัฒนานโยบายสาธารณะ แบบมีส่วนร่วมบนพื้นฐานทางปัญญา ระดับพื้นที่

ในช่วงนี้มีการเปลี่ยนวิสัยทัศน์การพัฒนานโยบายของ สช. จาก ‘นโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมี ส่วนร่วม’ (Participatory Healthy Public Policy: PHPP) เป็น ‘นโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมบน พื้นฐานทางปัญญา’ (Participatory Public Policy Process based on Wisdom: 4PW) ที่มีการสานพลัง ความรู้ นโยบาย และสังคม (สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ, 2560ก, 2560ข) อาจกล่าวได้ว่าการเปลี่ยนแปลงนี้มาจาก 3 เหตุผลหลัก ได้แก่ (1) เพื่อแก้ปัญหาความเข้าใจคลาดเคลื่อนที่มีต่อการดำเนินงาน ของ สช. ว่าเป็นงานเฉพาะในด้านสุขภาพหรือสาธารณสุขเท่านั้น อันที่ สช. มีขอบข่ายความสนใจในการพัฒนา นโยบายสาธารณะที่กว้างขวางกว่านั้นและเกี่ยวข้องกับภาคีเครือข่ายนอกภาคส่วนสุขภาพเป็นจำนวนมาก (2) เพื่อเน้นพื้นฐานของความรู้และปัญหาในการพัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ และ (3) เพื่อส่งเสริมวิธี คิดเรื่องทุกนโยบายสาธารณะห่วงใยต่อสุขภาพ (Health in All Policies) ในหน่วยงานภาครัฐทุกระดับ ไม่จำเป็นต้องเป็นนโยบายของภาคส่วนสุขภาพเท่านั้น 4 PW ได้เน้นย้ำแนวคิดของสมัชชาสุขภาพว่าเป็นการพัฒนา ‘นโยบายสาธารณะโดยสังคม’ ที่แตกต่างจากนโยบายสาธารณะโดยรัฐ (พลเดช, 2561)

ปีพ.ศ.2558-2560 กิจกรรมเวทีสมัชชาสุขภาพจังหวัดเปลี่ยนโฉมไปในรูปแบบเวที เวทีสาธารณะ "สภาพลเมืองจังหวัดสงขลา" นำเสนอผลการดำเนินงานของภาคีเครือข่ายและผลักดันนโยบาย "วิสัยทัศน์สงขลา 2570" โดยในช่วงนี้กิจกรรมจะใช้งบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นหลัก มีการปรับเปลี่ยนองค์กรประสานงาน ให้กับเครือข่ายพศส. 23 เกลอรับผิดชอบ

ปี พ.ศ.2561-2563 ขบวนการสมัชชาสุขภาพจังหวัด หรือในชื่อ 4PW ผลักดันยุทธศาสตร์วิสัยทัศน์สงขลา 2570 ประสานความร่วมมือภาครัฐ ท้องถิ่น เอกชน ประชาสังคม และชุมชน มาร่วมดำเนินการ และจัดงานในชื่อของวันพลเมืองสงขลา

ปี พ.ศ.2562 หนังสือผีเสื้อขยับปีก ฉบับที่ 7 ได้เผยแพร่พร้อมคำนำที่ชี้ให้เห็นการเปลี่ยนแปลงสำคัญ กล่าวคือ "การพัฒนาของขบวนการพัฒนาชุมชนสังคมของภาคพลเมืองนอกภาครัฐนั้น แรกเริ่มก็เริ่มจากการขับเคลื่อนชุมชนฐานราก ในลักษณะของการหนุนเสริมความเข้มแข็งของชุมชน เช่น การส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ ทำกิจกรรมปลูกป่า จัดกิจกรรมการอบรมพัฒนาศักยภาพ ด้วยแนวคิดคำตอบอยู่ที่หมู่บ้าน เพื่อสร้างชุมชนหมู่บ้านเข้มแข็ง ต่อมาเมื่อมีทิศทางใหม่ของการขับเคลื่อนสังคมด้วยกระแสการทำนโยบายสาธารณะเพื่อให้ภาครัฐซื้อ หรือตอบสนองต่อข้อเสนอของภาคประชาชน ทิศทางการขับเคลื่อนก็ออกจากแนวทางคำตอบอยู่หมู่บ้านชุมชนมาเป็นการจัดเวทีการระดมความเห็น จัดทำเอกสารข้อเสนอเชิงนโยบาย ยื่นตอภาครัฐทั้งที่มีอำนาจจริงและไม่มีอำนาจจริง บางข้อเสนอเกิดผลลัพธ์ในทางบวก แต่ข้อเสนอส่วนใหญ่ยังอยู่ในกระดาษใส่ไว้ในลิ้นชัก ไม่ใช่เพราะข้อเสนอไม่ดีหรือภาครัฐไม่เห็นด้วย แต่เพราะอุปสรรคเชิงระบบของการจัดการภาครัฐและองคาพยพของภาครัฐที่ซับซอนและมากขั้นตอน รวมทั้งพลังการจัดการในความซับซอนของปญหาและขอเสนอตอภาครัฐนั้น มีไมพอที่จะกอใหเกิดการเปลี่ยนแปลง หลายเรื่องจึงไปไมถึงไหน แตในระยะหลังๆ นี้ มีการขับเคลื่อนสังคมและผูคนสังคมที่แตกตางจากสองแนวทาง ที่แตกตางจากในอดีต ที่ไดพัฒนาตนเองขึ้นมาชาๆ ดวยสองแนวทางที่มีความตางไปจากเดิมอยางชัดเจนกลาว คือ หนึ่งทางการใชมิติดานเศรษฐกิจสรางสรรคหรือการตลาดชี้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งตอบรับกับระบบสังคมในปจจุบัน และสองแนวทางการสรางกลไกความรวมมือเชิงหุนสวน (Partnership) กับองคกรปกครองสวนทองถิ่นเพื่อสรางการเปลี่ยนแปลงในระดับตำบล แนวทางแรกคือ การใชมิติดานเศรษฐกิจสรางสรรคหรือการตลาดชี้นำ นำการเปลี่ยนแปลงนับเปนยุทธศาสตร การพัฒนาอยางใหมของภาคประชาชน แมในทางทฤษฎีแลวจะไมไดเปนอะไรที่ใหม มีขอเสนอดังกลาวปรากฏ ในตำราหรือในเอกสารการสัมมนามานานแลว แตการลงมือทำปฏิบัติการและการประยุกตใหเกิดรูปธรรมจริง ในพื้นที่ โดยนักปฏิบัติการนั้นไมคอยจะมีใหเห็น และในจังหวัดสงขลาชวงสามปที่ผานมา การนำแนวคิดเศรษฐกิจสรางสรรคชี้นำกระบวนการผลิตของสังคม ไดถูกแปรเปลี่ยนออกมาเปนรูปธรรมที่เห็นผลจริง คำวา Social Enterprise หรือองคกรธุรกิจเพื่อสังคม หรือ Social Entrepreneurs หรือผูประกอบการทางสังคม เปนคำใหมและการจัดการเพื่อการสรางสรรคสังคมอยางใหม ที่ผูกติดกับกลไกการตลาดและวิถีการบริโภคนิยม ซึ่งมีพลังการขับเคลื่อนสังคมในอีกรูปแบบตลาด

กรีนโซน ตลาดกรีนปนสุข ตลาดฟน การสงผักเขาสูโรงครัวและรานคาในโรงพยาบาลหาดใหญ การทอดผาปาขยะของเทศบาลตำบลโคกมวง นี่คือตัวอยางของความพยายามในการสรางสรรคนวัตกรรมการพัฒนาในทิศทางใหม ทิศทางของการนำเศรษฐกิจสรางสรรคและกลไกการตลาดชี้นำการพัฒนามาเปนฐานคิดและลงมือปฏิบัติการ เปนการสรางพื้นที่กลางในสังคมของอาหารอินทรียเพื่อเปลี่ยนคานิยมของประชาชนในสังคมใหหันมาใหความสำคัญกับการบริโภคอาหารที่ปลอดภัยและเปนประโยชนกับสุขภาพ ดวยความเชื่อที่วาเมื่อผูบริโภคตื่นตัว ความตองการอาหารอินทรียหรืออาหารปลอดภัยมีมากขึ้นจะชี้นำการผลิตของเกษตรกรและทำใหเกษตรกรหันมาเปลี่ยนแปลงวิธีการผลิตเองในที่สุด แนวทางที่สอง คือ การสร้างกลไกความร่วมมือเชิงหุ้นส่วน (Partnership) กับภาคีต่างๆ เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในระดับพื้นที่ ทั้งนี้เพราะไม่มีองค์กรโดดใดๆ จะสามารถแก้ไขปัญหาและสามารถขับเคลื่อนสังคม อันซับซ้อนด้วยลำพังองค์กรตนเองเท่านั้นได้อีกต่อไป และรูปแบบการมีส่วนร่วมนั้นก็ต้องการมากกว่าเพียงการมีส่วนร่วมแบบการร่วมรับรู้และเพียงยกมือเห็นด้วยเท่านั้น แต่ต้องการการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนแบบมาร่วมเป็นหุ้นส่วน ลงแรง ลงขัน ลงความคิด ลงมาคลุกและขยับไปด้วยกัน หรือในภาษาสากลเรียกว่า การเป็นหุ้นส่วนหรือ Partnership เพื่อร่วมกันฟันผ่าอุปสรรคและยกระดับการพัฒนาผ่านข้อจำกัดต่างๆ ไปด้วยกัน องค์กรหรือกลุ่มคนที่จะร่วมเป็นภาคีนั้น อาจมีความเป็นทางการตั้งแต่องค์กรภาครัฐ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น องค์กรเครือข่ายภาคประชาชน หรือแม้แต่ชมรมหรือกลุ่มคนที่รวมตัวกันเพื่อวัตถุประสงค์หนึ่งๆ ร่วมกัน” (นายแพทย์สุภัทร ฮาสุวรรณกิจ,2562)

ยุคที่ 5 สร้างสมดุลกลไกเก่า-ใหม่ ในการพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพระดับพื้นที่ (พ.ศ. 2563 - ปัจจุบัน)

ทิศทางของสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ(สช.)มีความพยายามที่จะปรับความสมดุลในการจัดสมัชชาสุขภาพระดับพื้นที่ (1) การสรางเอกภาพกับเครือขายในพื้นที่ที่คอนขางมีรูปแบบ การทำงานที่หลากหลายใหสามารถเกาะเกี่ยวกันได เชื่อมโยงกับกลไกอื่นๆ ได้แก่ คณะกรรมการเขตสุขภาพเพื่อประชาชน (กขป.) อันจะทำใหการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเชิงพื้นที่มีพลังมากยิ่งขึ้น และ (2) สนับสนุนใหเครือขายและกลไกพื้นที่มีความมั่นคงในเชิงสถาบันหรือมีความเปนนิติบุคคล เพราะจะมีประโยชนในดานการสรางความเขมแข็ง ทำใหมีสถานะรองรับ และลดขอจำกัดดานการสนับสนุนจากภาคสวนตางๆ โดยเฉพาะภาครัฐ

โดยเฉพาะปี 64-65 เกิดสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 จึงมีความคาดหวังให้สมัชชาสุขภาพจังหวัดมีบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาวิกฤตดังกล่าวอีกด้วย

กล่าวโดยสรุป สมัชชาสุขภาพจังหวัดสงขลา มีกระบวนการดำเนินงานพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วมมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน ผู้คนกลไกยังคงเกาะเกี่ยวขยายผลการทำงานเพื่อพื้นที่ไม่เพียงเป็นการทำงานระดับจังหวัด แต่ยังทำงานในระดับภูมิภาค วัฒนธรรมการทำงานเพื่อส่วนรวมของคนพื้นที่ซึ่งเป็นทุนทางสังคมอันสำคัญยิ่งของจังหวัดสงขลา พัฒนาการที่สำคัญอีกสิ่ง นอกจากใช้รูปแบบผีเสื้อ

ขยับปีกแล้ว คือการนำแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ชี้นำกระบวนการผลิตของสังคม หรือผู้ประกอบการทางสังคม (Social Entrepreneurs/ Social Enterprise) มาทำงานในพื้นที่ ร่วมกับแนวทางการสร้างกลไกความร่วมมือเชิงหุ้นส่วน (Partnership) กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาครัฐส่วนภูมิภาค เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงผลิดอกออกผลดังที่กล่าวมา และใช้เทคโนโลยีดิจิตอลมาพัฒนาระบบสนับสนุนโดยเฉพาะการมุ่งเน้นการใช้ Platform ระบบข้อมูลสนับสนุนการบูรณาการความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆให้สามารถเข้ามาทำงานร่วมกันที่ยังเป็นจุดอ่อนสำคัญ